

Vuosikertomus 1999

Sonera on matkaviestinnän kansainvälinen edelläkävijä ja Smart Partner matkaviestinpohjaisten palvelujen ja sovelluksien kehittämisessä. Yhdistämällä mobiiliin, internetin ja palveluiden osaamisen Soneran tavoitteena on kehittyä maailmanlaajuisesti viestintäoperaattoriksi sekä asiointi- ja sisältöpalvelujen tarjoajaksi.

Sisällys

Soneran vuosi 1999	2
Strategiset tavoitteet	4
Uusi konsernirakenne	5
Toimitusjohtajan katsaus	6
Konsernitilinpäätös	8
Hallituksen toimintakertomus	8
Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä	17
Tuloslaskelma	18
Kassavirtalaskelma	19
Tase	20
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	22
Taloudellinen kehitys	39
Tunnuslukujen laskentaperusteet	42
Emoyhtiön tilinpäätös	43
Rahoitus ja rahoitusriskit	48
Osakkeet ja osakkeenomistajat	50
Tilintarkastuskertomus ja hallintoneuvoston lausunto	53
Liiketoimintakatsaukset	55
Mobile & Media	55
Telecom	65
Kansainväliset yhteisyritykset	69
Henkilöstön osaamisen kehittäminen	74
Hallinto ja liiketoimintaorganisaatio	76
Sanasto	80
Sijoitustutkimus	82
Yhteystietoja	83
Tietoja sijoittajille	84

Soneran vuosi 1999

Tulos vahvistui edelleen

Konsernin voitto ennen satunnaiseriä ja veroja nousi 44 % edellisvuodesta. Tulosta kasvatti erityisesti osakkuusyhtiöiden merkittävästi laajentunut liiketoiminta. Konsernin oma liikevaihto kasvoi 14 % edellisvuotisesta.

Kotimaan matkaviestintä monipuolistui

Soneran matkapuhelinliittymien käyttö kasvoi ja monipuolistui. Lähetettyjen tekstiviestien määrä kaksinkertaistui edellisvuodesta. GSM-asiakkaiden määrä kasvoi 21 % ja oli vuoden päättyessä liki kaksi miljoonaa. Sonera säilytti yli 60 %:n markkinaosuutensa kovasti kilpailuilla GSM-markkinoilla.

Globaali palveluliiketoiminta käynnistyi

Sonera lisäsi panostuksiaan matkaviestimellä tarjottaviin uusiin palveluihin ja teknologioihin. Turvallisen langattoman asioinnin mahdollistava SmartTrust-ratkaisu julkistettiin helmikuussa. Loppuvuodesta lanseerattiin valituille kansainvälisille markkinoille tähtäävä mobiiliportaali Sonera Zed, joka yhdistää matkaviestimen ja internetin parhaat ominaisuudet.

Internet-palvelut etenivät

Sonera vahvisti asemaansa Suomen johtavana internet-palvelujen tarjoajana. Sonera Internet-tilaajien määrä oli vuoden lopussa noin 216 000. Vuoden aikana uusittu Sonera Plaza on Suomen suosituin verkkomedia, sivuilla vieraili joulukuussa keskimäärin 336 000 eri kävijää viikossa. Internet-liiketoimintaa laajennettiin myös Hollannissa.

Turkcell kasvoi vahvasti, Yhdysvaltoihin uusia panostuksia

Turkin johtava GSM-operaattori Turkcell jatkoi erittäin voimakasta ja kannattavaa kasvuun, yhtiön matkapuhelinliittymien määrä oli vuoden lopussa noin 5,5 miljoonaa (2,3). Sonera investoi voimakkaasti Yhdysvaltain kehittyville ja yhdentyville GSM-markkinoille. Aerialin, VoiceStreamin ja Omnipointin suunnitellun yhdistymisen jälkeen Soneran omistusosuus valtakunnallisesta VoiceStream-yhtiöstä on 7,9 %. Sonera hankki myös 9,1 % osuuden Yhdysvaltain kaakkosisosissa toimivasta Powertel-yhtiöstä. Matkaviestinnän yhteisyritysten asiakasmäärä yli kaksinkertaistui ja oli vuoden lopussa yhteensä yli 8 miljoonaa.

Osakemyynti ja listautuminen Nasdaqiin

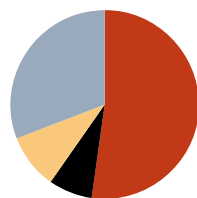
Suomen valtio jatkoi Soneran omistusohjelman laajentamista syksyn osakemyynnillä, jonka yhteydessä Sonera haki noteerausta yhdysvaltalaisessa Nasdaq-kaupankäyntijärjestelmässä. Kaupankäynti Soneran ADS-muotoisilla osakkeilla alkoi 13. lokakuuta. Valtion omistusosuus yhtiössä on 57,6 % sen jälkeen, kun vuoden 1998 osakemyynnin bonusosakkeet siirtyivät niitä merkinneille yksityissijoittajille marraskuussa.

Konsernin avainluvut

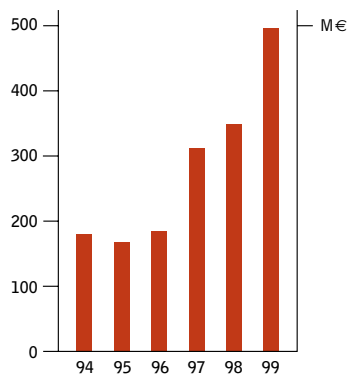
		1999	1998
Liikevaihto	M€	1 849	1 623
	Mmk	10 991	9 648
Liikevoitto	M€	387	289
	Mmk	2 302	1 721
- suhteessa liikevaihtoon	%	21	18
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	M€	110	59
	Mmk	656	351
Voitto ennen satunnaiseriä ja veroja	M€	497	346
	Mmk	2 956	2 061
- suhteessa liikevaihtoon	%	27	21
Sijoitetun pääoman tuotto	%	20	19
Oman pääoman tuotto	%	23	18
Omavaraisuusaste	%	51	51
Investoinnit käyttöomaisuuteen	M€	338	351
	Mmk	2 009	2 087
Investoinnit osakkeisiin	M€	410	898
	Mmk	2 438	5 337
Henkilöstö keskimäärin		9 270	8 609
Tulos/osake	€	0,51	0,35
	mk	3,05	2,07
Oma pääoma/osake	€	2,49	1,97
	mk	14,83	11,72
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä	1 000 kpl	722 000	720 247

LIKEVAIHTORAKENNE 1999

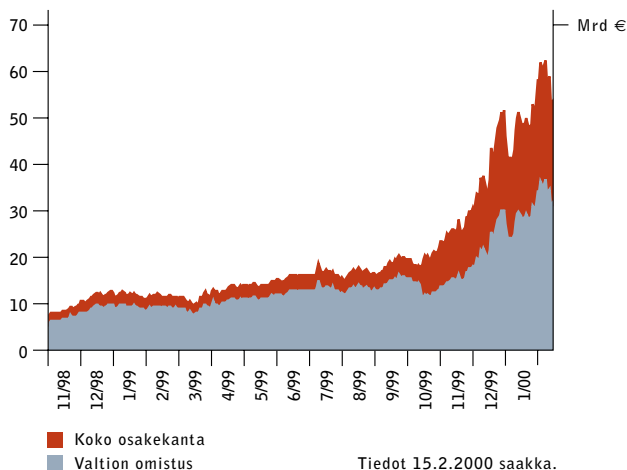

- Matkaviestintä 966 M€, 52 %
- Mediaviestintä ja uudet palvelut 140 M€, 8 %
- Kiinteän verkon puhelu- ja datapalvelut 570 M€, 31 %
- Laitemyynti ja muu liiketoiminta 173 M€, 9 %

VOITTO ENNEN
SATUNNAISERIÄ JA VEROJA

OSAKEKANNAN
MARKKINA-ARVON KEHITYS

Tiedot 15.2.2000 saakka.

Strategiset tavoitteet

Matkaviestinnän kansainvälinen kasvu

Sonera on tehnyt merkittäviä sijoituksia ulkomaisiin televiestintäyrityksiin kasvavilla markkina-alueilla, joilla yhtiö voi hyödyntää Suomen ja muiden maiden markkinoilla kehittämiensä teknistä ja kaupallista osaamista.

Matkaviestinnän edelläkävijyyden lujittaminen

Sonera aikoo vahvistaa asemaansa lisäämällä matkaviestintäverkkonsa kapasiteettia ja nopeutta uusimmilla tekniikoilla. Laajakaistaisilla matkaviestinnän palveluilla arvioidaan olevan lähivuosina voimakas kysyntä Suomessa ja muualla maailmassa.

Uusien palveluiden luominen matkaviestimiin

Sonera on kansainvälinen edelläkävijä erilaisten tieto- ja asiointipalveluiden tarjoamisessa asiakkailleen. Vuonna 1999 yhtiö lanseerasi ensimmäisenä teleyhtiönä maailmassa WAP-tekniikkaan perustuvat kaupalliset palvelut ja toi markkinoille langattoman mobiiliportaalin Sonera Zedin.

Tietoturvallisuuden tarjoaminen asiointipalveluihin

Sonera jatkaa matkaviestintäverkoissa käytettävien salaus- ja varmenneovellusten sekä matkaviestintä- ja kiinteissä verkoissa käytettävien edistyneiden internet-palveluiden kehittämistä ja kaupallistamista. SmartTrust kehittää ja tarjoaa langattoman liiketoiminnan mahdollistavia turvallisuustekniikoita ja -palveluja.

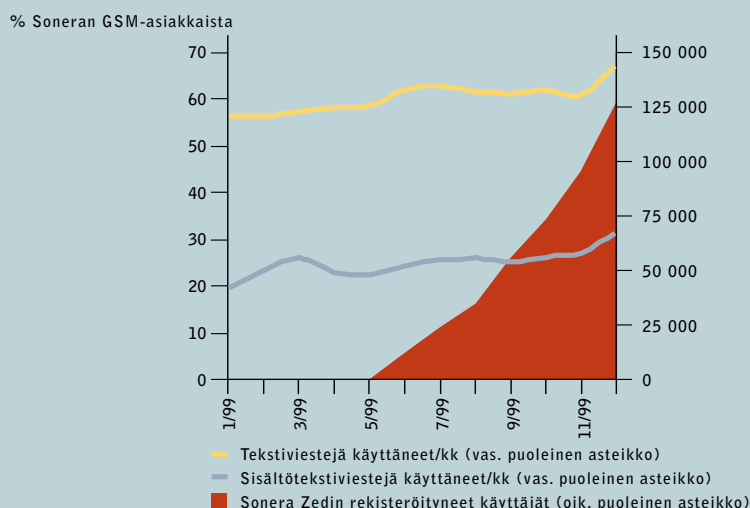
Kiinteän verkon painopiste kehittyneissä datapalveluissa

Kiinteän verkon palveluissa Sonera keskittyy uusimpiin tekniikoihin perustuvien laajakaista- ja datasiirtoratkaisujen tarjoamiseen yritysasiakkailleen.

Vahvan markkina-aseman ylläpitäminen kotimaassa

Sonera pyrkii säilyttämään asemansa Suomen johtavana matkaviestinnän ja kiinteän verkon palvelujen toimittajana. Yhtiö tavoittelee uusia asiakkaita ja palvelujen käytön lisäämistä eri asiakasryhmissä tarjoamalla monipuolisia ja räätälöityjä palveluja.

MATKAVIESTINNÄN LISÄARVO-
PALVELUJEN KÄYTÖN KEHITYS 1999

Uusi konsernirakenne

Vuoden 2000 alusta Soneran liiketoiminnot jakautuvat kahteen liiketoiminta-alueeseen, jotka ovat Mobile & Media ja Telecom. Uuden konsernirakenteen tarkoituksena on suunnata toimintaa yhä tehokkaammin ydinliiketoimintoihin.

Mobile & Media -liiketoiminta-alue keskittyy Soneran nopeasti kasvaviin ja kansainvälisiin liiketoimintoihin, joita ovat matkaviestintä ja mediaviestintä sekä uudet palvelut ja teknologiat.

Telecom-liiketoiminta-alue keskittyy vahvaa kassavirtaa ja vakaata kasvua tuottaviin liiketoimintoihin, joita ovat kiinteän verkon puhelu- ja datapalvelut sekä laitemyynti ja muu liiketoiminta.

Mobile & Media

Sonera Mobile Operator -liiketoimintaryhmä vastaa matkaviestintäverkkojen operoinnista ja kehittämisestä sekä Soneran IP-verkkojen arkkitehtuurin hallinnasta. Liiketoimintaryhmän vastuulla ovat matkaviestintäverkot Suomessa sekä matkaviestinnän osakkuusyhtiöt. Lisäksi ryhmä vastaa matkaviestintäliiketoimintaan liittyvistä osaamiskeskuksista sekä Soneran strategiasta matkaviestinoperaattoreiden toimialajärjestelyissä.

Sonera Services -liiketoimintaryhmä vastaa Soneran kuluttajille ja yrityksille suunnatuista palveluoperaattoritoiminnoista sekä sisältö- ja transaktiopalveluliiketoiminnoista. Liiketoimintaryhmään kuuluu Sonera Zed -tytäryhtiö.

Sonera Enabling Technologies kehittää teknologiaosaamiseen ja -omaisuuteen perustuvia liiketoimintaratkaisuja. Liiketoimintaryhmään kuuluu Sonera SmartTrust -tytäryhtiö.

Telecom

Telecom-liiketoiminta-alueen keskeiset toiminnot yhtiöitettiin vuoden 2000 alusta.

Kiinteän verkon paikallisliiketoimintaa harjoittava Sonera Entrum Oy tarjoaa puhe- ja datapalveluja kuluttajille sekä pienille ja keskisuurille yrityksille Suomessa ja lähialueilla.

Suurasiakasliiketoiminnasta vastaava Sonera Solutions Oy markkinoi ja myy televiestintäratkaisuja pääasiassa kotimaan markkinoilla toimiville suomalaisyrityksille.

Runkoverkkoliiketoimintaa harjoittava Sonera Carrier Networks Oy tukkumyy kapea- ja laajakaistaista kapasiteettia operaattoriasiakkaille. Ytimen muodostavat Suomen kattava oma runkoverkko sekä Moskovasta Suomen ja Euroopan kautta New Yorkiin ulottuva kansainvälinen verkko.

Laitemyyntiä harjoittaa Telering Oy. Rakentamis- ja kunnossapitopalveluja tarjoava Primatel Oy yhtiöitettiin 1.7.1999.

MOBILE & MEDIA

Sonera Mobile Operator
Sonera Services
Sonera Enabling Technologies

TELECOM

Kiinteän verkon paikallisliiketoiminta
Runkoverkkoliiketoiminta
Laitemyynti
Rakentaminen ja kunnossapito

Toimitusjohtajan katsaus

Hyvä osakkeenomistajamme,

Televiestintätoimiala elää historiansa rajuinta muutosta. Kilpailun avautuminen ja alan toimijoiden kansainvälistyminen ovat johtaneet Euroopassa ja Yhdysvalloissa merkittäviin yritysfuusioihin ja -liittoutumiin, ja tämä kehitys jatkunee leimallisena. Koko toimialan käsite on muovautumassa uudelleen televiestintäyritysten liittoutuessa sisällöntuottajien ja muiden palveluntarjoajien kanssa. Menestyminen tässä murroksessa edellyttää uusien ideoiden ja mahdollisuuksien ennakkoluulotonta etsimistä ja liiketoiminnan epäjatkuvuuskohtien hyödyntämistä.

Erityisesti matkaviestinnän nopea kehitys muokkaa arkipäiväämme ja asiointitottumuksiamme. Matkaviestinnän ja internetin palveluiden luova yhdistäminen tarjoaa ihmisille mahdollisuuden hoitaa mitä moninaisimpia arkipäivän asioita matkaviestimillään ajasta ja paikasta riippumatta. Matkaviestimestä onkin muodostumassa yhä henkilökohtaisempi väline, joka toimii puhelimen lisäksi vaikkapa pankkina, avaimena, rahana sekä tiedon ja viihteen välittäjänä.

Palveluliiketoiminta muovaa alaa

Esitettyjen markkinaennusteiden mukaan matkapuhelin yleistyy lähivuosina kaikkein käytetyimmäksi viestintävälineeksi maailmanlaajuisesti. Toisaalta matkapuhelimella tarjottavien monipuolisten asiointi- ja sisältöpalvelujen nopea kehitys avaa aivan uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Sonera keskittyy yhä enemmän globaaliin palveluliiketoimintaan sekä mahdollistaviin teknologioihin. Kertomusvuonna julkistettiin merkittävänä hankkeina turvallisen langattoman asioinnin ja kaupankäynnin mahdollistava Sonera Smart-Trust sekä valituille kansainvälisille markkinoille tähtäävä mobiiliportaali Sonera Zed.

Tulevaisuudessa suurtuotannon edut tulevat yhä merkittävämmiksi myös matkaviestinnän palveluiden tarjonnassa.

Sonera suhtautuu avoimesti alan rakennemuutoksen mahdollistamiin erilaisiin yhteistyömalleihin, joilla voidaan kasvat-
taa asiakaskunnan kokoa ja siten liiketoiminnan volyymia. Kertomusvuoden päättyessä Soneralla oli Suomessa yli kaksi miljoonaa ja ulkomaisilla yhteisyrityksillämme lähes kymmenen miljoonaa matkaviestinnän asiakasta. Uskomme, että asiakasohjan määrätietoinen kasvattaminen edesauttaa kehittämiemme edistyksellisten palveluiden käyttöönottoa kansainvälisesti.

Ansaintamallit monipuolistuvat

Matkaviestimen monipuolistuva käyttö ja erilaiset asiointi- ja sisältöpalvelut ovat synnyttämässä kokonaan uusia ansaintamalleja, jotka eivät perustu perinteiseen investoidun verkkokapasiteetin minuuttien myyntiin. Sisältöpalvelujen liiketoiminnassa ansainta syntyy pääsääntöisesti tapahtumaperusteisesti. Palvelujen kehittämiseen panostaminen ja niiden tarjoaminen matkaviestinoperaattoreille on esimerkki näköpiirissä olevista merkittävistä mahdollisuuksista.

Sonera haluaa kehittyä asiointi- ja sisältöpalveluja maailmanlaajuisesti tarjoavaksi viestintäoperaattoriksi. Kansainvälistä ulottuvuutta laajennamme edelleen yhteistyökumppanuuksilla ja hyödyntämällä matkaviestintäalan rakennemuutosta. Samalla aiomme jatkossakin olla kehityksen ja innovaatioiden kärjessä.

Menestyäksemme uudessa maailmanlaajuisessa palveluliiketoiminnassa yhdistimme matkaviestinnän ja internetin osaamisemme tämän vuoden alusta Mobile & Media -liiketoiminta-alueeksi, joka keskittyy matkaviestinverkkoihin ja niissä tarjottaviin palveluihin sekä eri jakelukanavien kautta tarjottaviin internet-palveluihin maailmanlaajuisesti. Samalla keskitimme kiinteän verkon toimintomme Telecom-liiketoiminta-alueeksi, jolla on vahva jalansija Suomen ja Itämeren alueen televiestintäoperaattorina ja palvelujen tarjoajana.

Osaamisen arvo kasvaa

Soneran markkina-arvo kasvoi vahvasti ensimmäisen pörssi-
vuoden aikana. Kertomusvuonna osakkeen kurssi yli nelinkertaistui Helsingin Pörssissä. Loppuvuodesta kiinnostusta osakettamme kohtaan lisäsi valtion toinen osakemyynti ja sen yhteydessä toteutettu listautuminen Nasdaq-kaupankäyntijärjestelmään. Listaus Yhdysvalloissa avasi merkittävän väylän Pohjois-Amerikan haastaville sijoittajamarkkinoille ja toi mukaan merkittäviä uusia osakkeenomistajia.

Osakkeenomistajiemme sijoitusten arvon säilyttäminen ja lisääminen ovat keskeisimpiä haasteitamme, jotka heijastuvat Soneran toimintaan läpi organisaation. Jatkossa menestymisemme edellyttää yhä enemmän osaavan henkilöstön saamista ja pitämistä palveluksessamme. Esimerkiksi uusien palveluliiketoimintojen kehittämisen saralla meidän on kyettävä kilpailemaan maailman johtavien yritysten kanssa parhaista asiantuntijoista.

Keskittymisemme matkaviestinnän uusien palvelujen maailmanlaajuiseksi edelläkävijäksi edellyttää omistusrakenteemme laajentamista edelleen. Soneran on voitava reagoida yhä nopeammin muuttuvissa olosuhteissa kehittäkseen kilpailukykyään yhdentyvillä maailmanmarkkinoilla.

Kaiken kaikkiaan vuosi 1999 oli menestyksenkäs liiketoiminnassamme ja tuloksemme kasvoi merkittävästi. Tästä haluan kiittää kaikkia asiakkaitamme, yhteistyökumppaneitamme ja koko henkilöstöämme. Sekä vanhoja että kertomusvuoden aikana mukaan tulleita osakkeenomistajiamme kiitän lämpimästi luottamuksesta yhtiöömme – haluamme olla sen arvoisia myös jatkossa.

Aulis Salin

Hallituksen toimintakertomus

Kansantalouden kasvu muodosti edelleen suotuisat olosuhteet televiestintätoimialan kasvun jatkumiselle Suomessa. Varsinkin matka- ja mediaviestinnän palvelujen käyttö kasvoi nopeasti.

Matkapuhelinliittymien kokonaismäärä Suomessa oli Soneran arvion mukaan vuoden 1999 lopussa arviolta 3,4 miljoonaa ja matkapuhelintiheys noin 65 liittymää 100 asukasta kohden. Jo suhteellisen korkean matkapuhelintiheyden takia liittymämäärän kasvu hidastui edellisvuodesta.

Matkaviestintäpalveluissa kilpailu Suomen markkinoilla kiristyi entisestään. Yhtiön arvion mukaan Sonera kuitenkin säilytti osuutensa GSM-liittymistä yli 60 %:ssa. Liikevaihdolla mitattu Soneran markkinaosuus on yhtiön arvion mukaan edelleen suurempi kuin liittymistä laskettu osuus.

Tekstiviestien lisäksi vuoden 1999 aikana myös matkaviestinnän lisäarvopalvelujen merkitys kasvoi. Esimerkiksi Soneran GSM-asiakkaista noin 30 % käytti Sonera Zed -palveluja tammikuussa 2000.

Internetin käytön kasvu jatkui voimakkaana ja markkinoille tuli uusia palveluja ja palveluntarjoajia. Kilpailun kiristyminen markkinoilla jatkui, mutta Sonera arvioi säilyttäneensä johtavan asemansa yritysten ja kotitalouksien internetpalvelujen tarjoajana lähes 40 %:n markkinaosuudella.

Kiinteän verkon paikallis- ja kaukopuhelunmarkkinoilla Sonera arvioi markkinaosuutensa pysyneen ennallaan. Ulkomaanpuhelunmarkkinoilla Soneran markkinaosuuden arvioidaan olleen vuoden 1999 aikana noin 53 % (55).

Dataviestinnän markkinakasvu painottui edelleen yritysten lähiverkkojen yhdistämisen ja hallintapalveluihin. Data-siirron peruspalveluissa kasvu oli maltillisempaa. Sonera arvioi markkinaosuudekseen edelleen noin puolet Suomen dataviestintämarkkinoista.

Sonera Oyj:n hallitus tarkensi kertomusvuoden keväällä konsernin strategiaa siten, että kasvun pääpaino on maailmanlaajuisissa palveluliiketoiminnoissa. Sonera arvioi käyttävänsä seuraavan kolmen vuoden aikana yhteensä 500 milj. euroa uusien palvelujen kehittämiseen. Osana strategiansa toteuttamista Sonera myös otti 1.1.2000 lähtien käyttöön uuden liiketoimintaorganisaation, jossa matkaviestinnän, mediaviestinnän ja uusien palvelujen liiketoiminnot muodostavat uuden Mobile & Media -liiketoiminta-alueen sekä kiinteän verkon liiketoiminnot ja muut liiketoiminnot muodostavat Telecom-liiketoiminta-alueen.

Liikevaihto

Soneran liikevaihto kasvoi 14 % vuonna 1999 ja oli 1 849 milj. euroa (1 623). Liikevaihtoa kasvatti edelleen varsinkin Matkaviestintä.

KONSERNIN ULKOINEN LIIKEVAIHTO

M€	1999	1998	Muutos,%
Matkaviestintä	966	799	21
Mediaviestintä ja uudet palvelut	140	115	22
Kiinteän verkon puhelu- ja datapalvelut	570	560	2
Laitemyynti ja muu liiketoiminta	173	149	16
Konserni	1 849	1 623	14

Soneran osakkuusyhtiöiden (omistus alle 50 %) liikevaihto ei sisälly konsernin liikevaihtoon. Osakkuusyhtiöiden yhteenlaskettu liikevaihto kaksinkertaistui edellisvuodesta ja oli suuruudeltaan 4 077 milj. euroa eli yli kaksinkertainen verrattuna Sonera Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden yhteenlaskettuun liikevaihtoon.

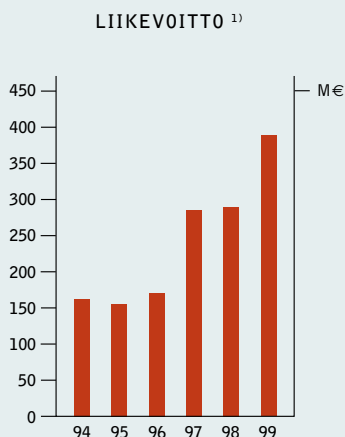
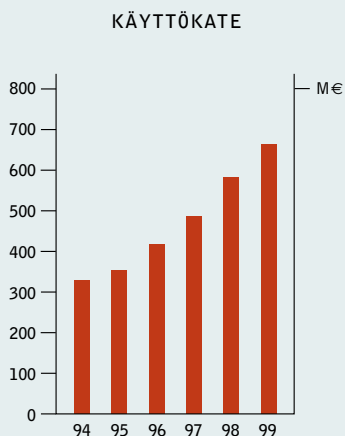
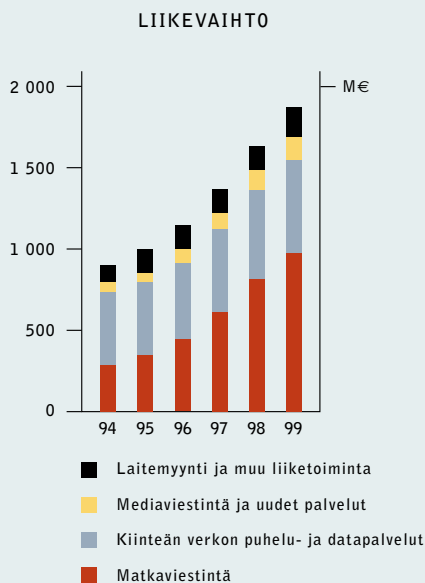
Matkaviestinnän ulkoinen liikevaihto kasvoi 21 % edellisvuodesta ja oli 966 milj. euroa (799). Matkaviestinnän osuus konsernin kokonaisliikevaihdosta nousi 52 %:iin (49). Liikevaihdon kasvuun vaikuttivat etenkin GSM-asiakkaiden määrän voimakas lisääntyminen vuoden 1998 loppupuoliskolla sekä palvelujen käytön kasvu. Soneran matkaviestintäliittymän keskimääräinen kuukausikäyttö nousi 130 minuuttiin (116) ja keskimääräinen kuukausituotto 38,8 euroon (36,5). Lisäarvopalveluiden eli tekstiviestien ja sisältöpalveluiden osuus Matkaviestinnän liikevaihdosta oli vuositasolla noin 8 % (noin 4,5).

GSM-liittymien määrä kasvoi vuoden aikana 21 % (55) ja oli vuoden päättyessä 1 938 644 (1 596 897). Duo-kaksitaajuusliittymien osuus GSM-liittymämyynnistä kasvoi vuoden loppua kohti ja oli yli 80 % viimeisen neljänneksen aikana myydyistä liittymistä. Joulukuussa osuus nousi jo 90 %:iin. NMT-liittymien määrä väheni 41 % (40) ja oli 197 597 (334 987). Kaikkien matkaviestintäliittymien yhteismäärä kasvoi 11 % ja oli vuoden päättyessä 2 136 241 (1 931 884).

Mediaviestinnän ja uusien palvelujen ulkoinen liikevaihto kasvoi lähinnä internet-palvelujen kasvun myötä 22 % ja oli 140 milj. euroa (115). Myös numerovälityspalvelut sekä erilaisten hakemistopalvelujen käyttö kasvattivat liikevaihtoa.

Soneran internet-verkkomedian Sonera Plazan suomalaisilla sivuilla vieraili joulukuussa keskimäärin noin 336 000 eri kävijää viikossa ja hollantilaisilla sivuilla noin 38 000.

Kiinteän verkon ja puhelu- ja datapalvelujen yhteenlaskettu ulkoinen liikevaihto kasvoi 2 % edellisvuotisesta ja oli 570 milj. euroa (560). Kotimaan puhelupalveluiden liikevaihto pieneni edellisvuotisesta 3 % ja oli 250 milj. euroa (258). Lasku liittyi sekä 1.5.1999 voimaan astuneeseen uuteen yhdysliikennehinnoitteluun että kaukopuhelunmuutosten määrän laskuun matkapuhelinten käytön edelleen lisääntyessä. Kompensoidakseen osittain uuden yhdysliikennehinnoittelun aiheuttamaa negatiivista vaikutusta kotimaanpuheluiden kannattavuuteen Sonera muutti omaa hinnoitteluaan heinäkuun alusta siten, että puhelukohtaista maksua nostettiin ja aikaveloituksen hintaa laskettiin.

¹⁾ Televerkkojen poistoperiaatteita muutettiin vuonna 1997.

Kotitalousasiakkaiden määrän laskiessa Soneran perinteisillä alueilla kiinteän verkon liittymien laskennallinen kokonaismäärä väheni noin 3 % ja oli vuoden lopussa 770 433 ekvivalenttiliittymää (790 668).

Ulkomaanpuheluiden hintatason lasku ja markkinaosuuden pieneneminen alensivat ulkomaan puhelupalveluiden liikevaihtoa 6 %:lla 120 milj. euroon (128).

Datapalvelujen liikevaihto kasvoi 13 % ja oli 168 milj. euroa (149). Perustiedonsiirron kasvun hidastuessa ja markkinoiden kehittyessä odotetaan uusien ja kehittyneempien palvelujen vaikuttavan liikevaihdon kasvuun vasta tulevina vuosina.

Vuokrajohtojen liikevaihto oli 32 milj. euroa (25).

Laitemyynnin ja muun liiketoiminnan yhteenlaskettu ulkoinen liikevaihto kasvoi 16 %:lla 173 milj. euroon (149). Kasvua toi varsinkin laitemyynti yritysten uusiessa laitteistoaan ja järjestelmiään vuosituhannen vaihteen alla sekä lisääntyneen leasing-myyntin ansiosta. Laitemyynnin liikevaihto kasvoi 19 % ja oli 114 milj. euroa (96).

Rakentamisen ja kunnossapidon sekä muun liiketoiminnan ulkoinen liikevaihto nousi hieman viime vuodesta ja oli 59 milj. euroa (53).

Konsernin ulkomaisten tytäryhtiöiden ulkoinen liikevaihto oli 53 milj. euroa (44). Kasvua toivat lähinnä mediaviestintä sekä datapalvelut. Vienti Suomesta oli 29 milj. euroa (30).

Tulos

Konsernin liikevoitto vuonna 1999 oli 387 milj. euroa (289) eli 21 % liikevaihdosta (18). Liikevoiton kasvuun vaikuttivat myös edellisvuonna tulokseen kirjatut käyttöomaisuuden kertaluonteiset arvonalennukset 37 milj. euroa. Käyttökateella mitattu suhteellinen kannattavuus säilyi 36 %:ssa liikevaihdosta. Kertaluonteisista eristä puhdistettu vertailukelpoinen käyttökateprosentti oli 35 % (36). Liiketoiminnan kulut nousivat yhteensä 16 % edelliseen vuoteen verrattuna. Palvelu- ja tavaraostojen kulut nousivat 19 %, henkilöstökulut 10 % ja muut liiketoiminnan kulut 17 % edellisvuotisesta.

KÄYTTÖKATE

M€	1999	1998	Muutos
Matkaviestintä	468	361	+107
Mediaviestintä ja uudet palvelut	-47	21	-68
Kiinteänverkonpuhelu- ja datapalvelut	200	187	+13
Laitemyynti ja muu liiketoiminta	47	18	+29
Konserni	668	587	+81

LIIKEVOITTO

M€	1999	1998	Muutos
Matkaviestintä	345	222	+123
Mediaviestintä ja uudet palvelut	-60	14	-74
Kiinteän verkon puhelu- ja datapalvelut	98	63	+35
Laitemyynti ja muu liiketoiminta	4	-10	+14
Konserni	387	289	+98

Matkaviestinnän käyttökate kasvoi 30 % eli liikevaihtoa nopeammin sekä kasvaneen asiakas pohjan että toiminnan tehostumisen ansiosta. Liikevoiton 55 %:n kasvuun vaikutti myös vuonna 1998 NMT-verkkojen käyttöomaisuudesta tehty ylimääräinen poisto 34 milj. euroa.

Mediaviestinnän ja uusien palvelujen käyttökate heikensivät edellisvuoteen verrattuna uusien palvelujen, varsinkin Sonera SmartTrustin ja Sonera Zedin rakentamiseen tehdyt panostukset Suomessa ja ulkomailla. Konsernin laskentaperiaatteiden mukaan vuosikuluksi kirjattavien tutkimukseen, tuotekehitykseen ja liiketoiminnan aloittamiseen liittyvien panostusten yhteisvaikutus heikensi käyttökate noin 70 milj. eurolla verrattuna edelliseen vuoteen.

Kiinteän verkon puhelu- ja datapalvelujen suhteellinen kannattavuus käyttökateprosentilla mitattuna oli suunnilleen edellisvuotisella tasolla. Poistojen pienentyminen paransi liikevoittoa verrattuna edelliseen vuoteen.

Laitemyynnin ja muun liiketoiminnan kannattavuusluku- jen merkittävimmät muutokset liittyvät liiketoiminnan ja osakkeiden myyntivoittoihin sekä muihin sellaisiin konserni- tason eriin, joita ei kohdisteta muille liiketoiminta-alueille.

Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista lähes kaksinkertaistui edellisvuotisesta ja oli 110 milj. euroa (59) varsinkin turkki- laisen GSM-operaattorin Turkcellin tuloksen paranemisen ansiosta.

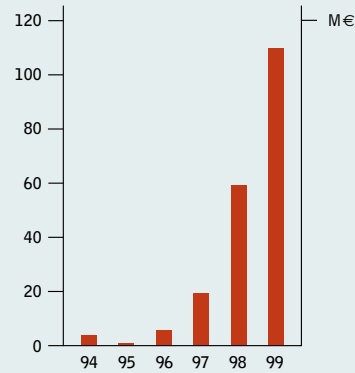
Konsernin nettorahoituskulut olivat alle 1 milj. euroa (2). Sekä korkokulut että osinkotuotot kasvoivat edellisvuodesta.

Voitto ennen satunnaiseriä ja veroja kasvoi sekä parantuneen liikevoiton että suuremman osakkuusyhtiötuloksen ansiosta 44 % ja oli 497 milj. euroa (346).

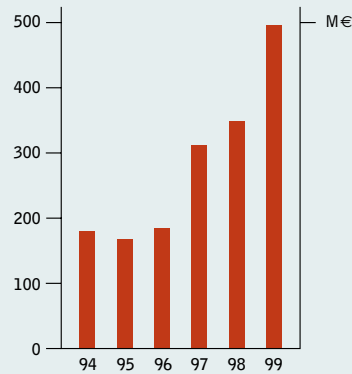
Tilikaudelle kirjatut tuloverot olivat 126 milj. euroa (94) ja konsernin efektiivinen verokanta oli 25 % (27). Efektiivisen verokannan alentumiseen vaikuttaa osakkuusyhtiötulos, joka ei ole verotettavaa tuloa Suomessa, mutta johon liittyvän mahdollisen osingonjaon lähdeverot Sonera kirjaa samanaikaisesti tulosvaikutuksen kanssa. Suomen yhtiöverokanta nousee 1.1.2000 alkaen 29 %:iin, jonka aiheuttama laskennallisen verovelan kasvu sisältyy myös vuodelle 1999 kirjatuihin tuloveroihin.

Osakekohtainen tulos kasvoi 46 % ja oli 0,51 euroa (0,35). Sijoitetun pääoman tuotto oli 19,7 % (19,1) ja oman pääoman tuotto 22,8 % (18,4).

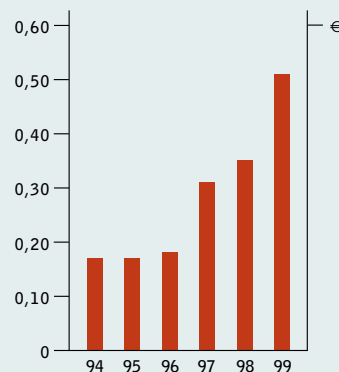
OSUUS OSAKKUUSYHTIÖIDEN TULOISTA

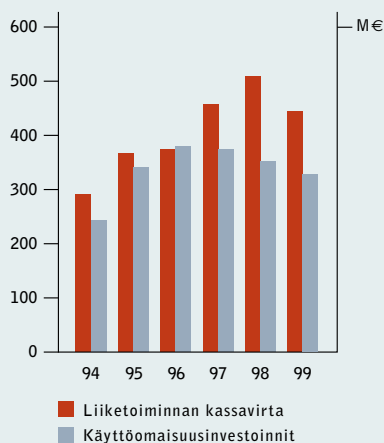
VOITTO ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VEROJA

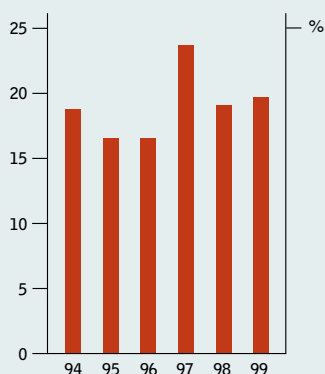
TULOS/OSAKE

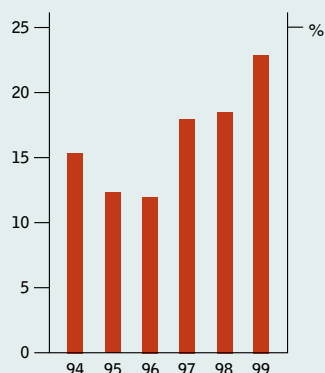
LIIKETOIMINNAN KASSAVIRTA JA
KÄYTTÖMAISUUSINVESTOINNIT

SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO

OMAN PÄÄOMAN TUOTTO

Osakkuusyhtiöt ja muut merkittävät sijoitukset

Soneran matkaviestinnän ja kiinteän verkon osakkuusyhtiöiden yhteenlaskettu liikevaihto kaksinkertaistui vuoden aikana ja oli 2 970 milj. euroa (1 446) sekä Turkcellin kasvun että vuonna 1998 tehtyjen uusien osakkuusyhtiöhankintojen seurauksena. Liikevaihtolukuihin eivät sisälly muita palveluja tuottavat osakkuusyhtiöt, kuten TietoEnator Oyj.

Matkaviestinnässä toimivien osakkuusyhtiöiden asiakasmäärät kasvoivat edelleen ja olivat vuoden lopussa yhteensä noin 7,3 miljoonaa (3,6). Sellaisten matkaviestinnän vähemistömistusten, jotka eivät ole Soneran osakkuusyhtiöitä, yhteenlaskettu asiakasmäärä oli vuoden lopussa 0,9 miljoonaa (0,2). Kiinteän verkon palveluja toimittavien osakkuusyhtiöiden yhteenlaskettu asiakasmäärä vuoden lopussa oli noin 2,4 miljoonaa asiakasta (2,3).

Merkittävin vaikutus Soneran tulokseen oli edelleen Turkcellilla, jonka alustavasti arvioidusta tuloksesta Soneran osuus oli 154 milj. euroa (82). Turkcellin tulokseen sisältyy myös kertaluonteisia kulukirjauksia elokuussa tapahtuneen maanjäristyksen vaikutusten selvittyä tarkemmin.

OSUUS OSAKKUUSYHTIÖIDEN TULOISTA

M€	1999	1998	Muutos
Turkcell Iletisim Hizmetleri A.S.	154	82	+ 72
Aerial Communications, Inc.	-34	-22	- 12
Muut matkaviestintäoperaattorit	36	12	+ 24
Kiinteän verkon operaattorit	27	20	+ 7
Palveluoperaattorit	-11	-10	- 1
TietoEnator Oyj	16	10	+ 6
Muut osakkuusyhtiöt	-	2	- 2
Liikearvon poistot	-78	-35	- 43
Yhteensä	110	59	+ 51

Turkin parlamentti vahvisti marraskuun lopulla, että maassa otetaan käyttöön tilapäinen matkaviestintäliittymien vero, joka on voimassa 1.12.1999 - 31.12.2000 ja jonka suuruus on 25 % kuukausittaisen puhelinlaskun arvonlisäverottomasta loppusummasta. Lisäksi liittymänhaltijoilta peritään USD 13 kertaluonteinen vero.

Aerialin tulokseen sisältyy USD 115 miljoonan rahallinen korvaus, jonka Aerial sai emoyhtiöltään korvauksena Aerialin tappioiden hyväksikäytöstä emoyhtiön verotuksessa. Ilman korvauksen vaikutusta Soneran osuus Aerialin tappiosta olisi ollut 54 milj. euroa. Mikäli meneillään oleva Aerialin ja VoiceStream Wireless Corporationin yhdistymissuunnitelma toteutuu, omistaa Sonera yhdistymisen ja sovitun lisäsjoi- tuksen jälkeen 7,9 % uudesta yhtiöstä, jota ei yhdistellä osakkuusyhtiönä Soneran konsernitulokseen.

Muut matkaviestinnän ja kiinteän verkon operaattorit tekivät tilikaudella voitollisen tuloksen. Saksassa ja Hollannissa toimivat kaksi palveluoperaattoriyhtiötä olivat tappiollisia.

Osakkuusyhtiötulokseen sisältyvän liikearvopoiston 78 milj. euroa (35) kasvu oli seurausta vuonna 1998 tehdyistä uusista osakkuusyhtiöhankinnoista.

Tieto Corporation Oyj yhdistyi heinäkuun alussa ruotsalaisen Enator AB:n kanssa TietoEnator Oyj:ksi. Sonera käsittelee 20,3 %:n osuuttaan TietoEnatorista osakkuusyhtiösijoituksena konsernitilinpäätöksessään siihen asti, kunnes Soneran omistusosuus laskee alle 20 %:n. Sonera on sitoutunut vähentämään omistuksensa puoleen 11.6.2001 mennessä.

Rahoitusasema

Konsernin liiketoiminnan tuottama kassavirta oli 442 milj. euroa (508), joka ylitti käyttöomaisuusinvestointeihin ja osingonjakoon käytetyn määrän. Liiketoiminnan kassavirtaa pienensivät edellisvuoteen verrattuna sekä käyttöpääoman kasvu että edellisenä vuonna kirjattujen tuloverojen maksu.

Korollinen nettovelka nousi vuoden aikana pääosin uusien osakeinvestointien seurauksena ja oli vuoden lopussa 1 181 milj. euroa (830). Omavaraisuusaste oli vuoden lopussa 50,6 % (51,5) ja nettovelkaantumisaste 65,1 % (57,8).

Nettorahoituskulut olivat alle 1 milj. euroa (2). Lukuun sisältyy osinkotuottoja 18 milj. euroa (2) sijoituksista venture capital -rahastoihin sekä 3 milj. euroa (3) Libancell S.A.L:iltä. Nettokorkokulut nousivat 26 milj. euroon (7) suuremman lainamäärän takia. Leasing-toiminnan rahoituskate oli lähes 5 milj. euroa (2).

RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET			
M€	1999	1998	Muutos
Oma pääoma	1 801	1 424	+377
Korollinen nettovelka			
Pitkäaikaiset lainat	1 124	788	+336
Lyhytaikaiset lainat	172	135	+37
- Likvidit varat	-115	-93	-22
Yhteensä	1 181	830	+351
Omavaraisuusaste, %	50,6	51,5	
Nettovelkaantumisaste (gearing), %	65,1	57,8	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Osinkotuotot	21	5	+16
Nettokorkokulut	-26	-7	-19
Muut rahoitustuotot ja -kulut	5	1	+4
Kurssivoitot ja -tappiot	-	-1	+1
Yhteensä	-	-2	+2
Kassavirta			
Liiketoiminnan kassavirta	442	508	-66
Investointien kassavirta	-771	-1 126	+355
Rahoituksen kassavirta	309	632	-323
Kurssierot	1	-1	+2
Kassavarojen muutos	-19	13	-32

Konsernin likvidit varat vuoden päättyessä olivat 115 milj. euroa (93). Lisäksi Soneralla oli nostamattomia valmiusluottoja yhteensä 885 milj. euroa (317). Valmiusluottoihin sisältyy joulukuussa 1999 allekirjoitettu 600 miljoonan euron 364 päivän valmiusluotto, jossa on myös kuuden kuukauden jatko-optio.

Toukokuussa Sonera sopi 500 milj. euron kansainvälisestä yritystodistusohjelmasta (Euro Commercial Paper), jonka puiteissa Sonera voi laskea liikkeelle lyhytaikaisia, alle 12 kuukauden yritystodistuksia.

Soneran pitkäaikainen varainhankinta koostui pääasiassa huhtikuussa liikkeeseen lasketusta 300 milj. euron ja 10 vuoden pituisesta joukkovelkakirjalainasta, jota tarjottiin merkittäväksi kansainvälisille sijoittajille maaliskuussa allekirjoitetun 1,0 miljardin euron pitkäaikaisen lainaohjelman puiteissa (Euro Medium Term Note). Lisäksi Sonera nosti kertomusvuoden aikana yhteismäärältään 242 miljoonan euron pitkäaikaiset pankkilainat.

Konsernin rahoitusta ja rahoitusriskien hallintaa on esitetty tarkemmin sivuilla 48–49.

Käyttöomaisuusinvestoinnit

Konsernin investoinnit käyttöomaisuuteen vuonna 1999 olivat 338 milj. euroa (351) eli 18 % liikevaihdosta (22).

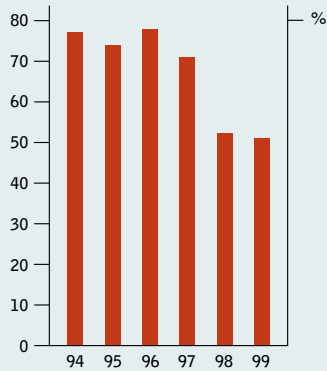
INVESTOINNIT KÄYTTÖOMAISUUTEEN			
M€	1999	1998	Muutos
Matkaviestintä	148	166	-18
Mediaviestintä ja uudet palvelut	15	10	+5
Kiinteän verkon puhelu- ja datapalvelut	116	126	-10
Laitemyynti ja muu liiketoiminta	59	49	+10
Konserni	338	351	-13

Käyttöomaisuusinvestoinnit kohdistuivat pääosin matkaviestintäverkon ja kiinteän verkon lisäkapasiteettiin matkaviestintäliikenteen kasvun ja uusien palveluiden mahdollistamiseksi.

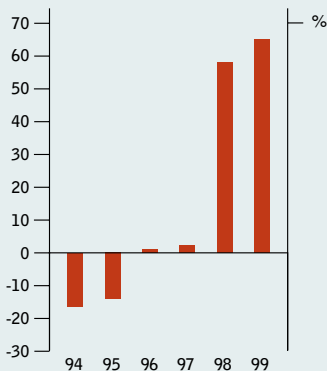
Soneran ja paikallisten sähköyhtiöiden yhdessä rakentama Pietarin ja Moskovan välinen valokaapeli valmistui vuoden vaihteessa ja sen kaupallinen hyödyntäminen aloitetaan vuoden 2000 aikana.

Valtioneuvosto myönsi maaliskuussa Soneralle sen hakeaman ns. kolmannen sukupolven valtakunnallisen matkaviestinverkon toimiluvan. Soneran verkko perustuu UMTS-standardiin ja verkon rakentamisessa hyödynnetään jo olemassa olevia matkaviestinverkkoja. Investoinnit uuteen tekniikkaan alkavat vuonna 2000 ja Matkaviestinnän kokonaisinvestointien GSM-, GPRS- ja UMTS-tekniikkaan sekä palvelujärjestelmiin arvioidaan lähivuosina säilyvän noin 180 milj. euron vuositasolla.

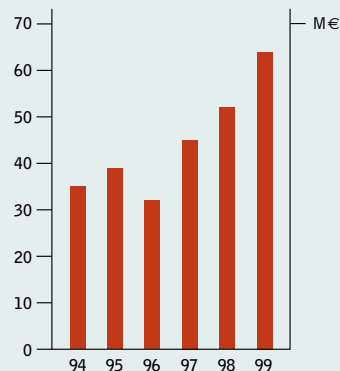
OMAVARAISUUSASTE

NETTOVELKAANTUMISASTE

T&K-MENOT

Sijoitukset osakkeisiin ja divestoinnit

Sijoitukset osakkeisiin olivat 410 milj. euroa (898).

Tammikuussa Sonera hankki 59 %:n osuuden Päämieskauppiat Oy:stä, joka on itsenäisten matkapuhelinkauppioiden muodostaman Päämies-ketjun yhteinen markkinointiyhtiö.

Helmikuussa Sonera merkitsi AS Eesti Telekomin yksityistämisen yhteydessä yhtiön osakkeita yhteensä 9 milj. eurolla. Maaliskuussa Sonera vaihtoi omistuksensa AS Eesti Mobiiltelefonissa ja AS Eesti Telefonissa Eesti Telekomin osakkeisiin. Yksityistämisen ja osakevaihdon jälkeen Sonera omistaa 24,5 % Eesti Telekomin osakkeista, jotka noteerataan Tallinnan ja Lontoon pörseissä.

Heinäkuussa Sonera hankki hollantilaisen internet-palveluntarjoajan MultiWeb B.V:n osakkeet 6 milj. euron kauppahinnalla. Yhtiö tarjoaa Luoteis-Hollannissa kiinteän puhelinverkon ja kaapeli-TV:n kautta internet-yhteyksiä lähes 20 000 kuluttaja- ja yritysasiakkaalle. Marraskuussa Sonera päätti fuusioida MultiWeb B.V:n tytäryhtiönsä Sonera Nederland B.V:hen 1.1.2000.

Elokuussa Sonera hankki yli 20 %:n osuuden kanadalaisesta 724 Solutions Inc:stä 23 milj. euron sijoituksella. Sonera aikoo kehittää yhdessä 724 Solutionsin ja Citigroupin e-Citi -yksikön kanssa SmartTrust-tekniikan pohjalta ensimmäistä maailmanlaajuista ratkaisua turvallisille pankki- ja rahoituspalveluille. Yhtiö listautui tammikuussa 2000 Toronton pörssiin ja Nasdaqiin, missä yhteydessä Soneran omistusosuus laski alle 20%:n.

Sonera allekirjoitti elokuussa sopimuksen 9,1 %:n osuuden hankkimisesta yhdysvaltalaisesta Powertel, Inc:stä. Kauppa saatettiin loppuun ja kauppahinta 119 milj. euroa maksettiin syyskuussa. Powertel on GSM-pohjaisten PCS-palvelujen toimittaja ja toimii tietyillä alueilla Yhdysvaltojen kaakkoisosassa. Powertelilla oli vuoden päättyessä 546 364 asiakasta. Yhtiön liikevaihto vuonna 1999 oli USD 283 miljoonaa (175) ja liiketappio USD 146 miljoonaa (172). Powertelin osake noteerataan Nasdaqissa.

Marraskuussa Sonera teki USD 230 miljoonan (218 milj. euroa) lisäsjöituksen Aerialiin. Sonera aikoo myös tehdä vuonna 2000 Aerialin ja VoiceStreamin yhdistymisen yhteydessä USD 500 miljoonan lisäsjöituksen VoiceStreamin osakkeisiin sillä edellytyksellä, että VoiceStreamin meneillään oleva yhdistyminen GSM-operaattori Omnipointin kanssa toteutuu. Sovitun lisäsjöituksen ja Aerial/VoiceStream-fusion toteutumisen jälkeen Sonera omistaa 7,9 % VoiceStreamista.

Joulukuussa vietiin päätökseen Turkcellin holding-yhtiöjärjestely. Sonera sopi lokakuussa Turkcellin toisen pääomistajan Çukurova-ryhmittymän kanssa yhteisen turkkilaisen holding-yhtiön perustamisesta, joka omistaa Turkcellista yhteensä 51 %. Sonera siirsi apportina yhtiöön 24,02 %

Turkcellin osakkeista, jolloin Soneran omistusosuus holding-yhtiöstä on 47,09 %. Loput 16,98 % Soneran omistamista Turkcellin osakkeista jäivät Soneran hollantilaisen holding-yhtiön omistukseen. Järjestely ei edellyttänyt lisäjoituksia Soneralta.

Joulukuussa kilpailuvirasto hyväksyi Soneran ja Talentum Oyj:n välisen yrityskaupan, jossa Sonera hankkii 37 % Talentumin tytäryhtiön WOW-verkkobrandit Oy:n osakepääomasta. Sonera teki sijoituksensa noin 9 milj. euroa joulukuun lopussa.

Vuonna 1999 tehtiin myös useita pienehköjä sijoituksia uusmedia-alan yrityksiin sekä lisäjoituksia venture capital -rahastoihin.

Helmikuussa Sonera myi 50,5 %:n omistuksensa Interinfo Finland Oy:stä ja sen tytäryhtiöistä Baltian maissa norjalaiselle Telenor Media A/S:lle. Kaupasta syntyi myyntivoittoa lähes 2 milj. euroa.

Maaliskuussa Soneran tytäryhtiö Lippupalvelu Oy hankki Suomen Lippuluukku Oy:n liiketoiminnan. Samassa yhteydessä Soneran omistusosuus Lippupalvelu Oy:ssä aleni noin 56 %:iin. Kaupasta syntynyt myyntivoitto oli vähäinen.

Kesäkuussa Sonera myi 4,5 %:n osuutensa hongkongilaisesta Star Telecom International Holding Ltd:stä noin 6 milj. euron kauppahintaan. Hongkongin pörssin kautta tehdystä kaupasta kirjattiin myyntivoittoa 4 milj. euroa.

Syyskuussa Sonera myi 40 %:n osuutensa Axxon Telecom B.V:stä, jolle Sonera myi vuonna 1998 Belgian, Alankomaiden ja Saksan kiinteän verkon puhelupalveluliiketoimintansa. Osakkeiden myynnistä kirjattiin 3 milj. euron myyntivoitto.

Syyskuussa Sonera ja ICL Data Oy allekirjoittivat osakkuussopimuksen tele- ja tietotekniikka-alan ylläpito- ja huoltopalveluja tarjoavan yhteisyrityksen (Soneran omistusosuus 50 %) perustamisesta. Toimintansa 1.10.1999 aloittaneeseen IsoWorks Oy:öön siirtyi ICL Data Oy:stä noin 250 henkilöä ja Sonera Systems Oy:stä noin 200 henkilöä.

Joulukuussa Sonera myi matkaviestinnän puhelinvaihdopalveluihin erikoistuneen Mobicentrex-liiketoimintansa ruotsalaiselle Trio AB:lle, josta tuli kaupan yhteydessä Soneran osakkuusyhtiö (21 %). Kaupasta kirjattiin myyntivoittoa 15 milj. euroa. Trio AB:n osake noteerataan Tukholman pörssissä.

Konsernirakenne

Sonera-konsernin emoyhtiön Sonera-yhtymä Oyj:n ja sen suurimman operatiivisen tytäryhtiön Sonera Oy:n sulautuminen merkittiin kaupparekisteriin 30.9.1999. Sulautuneen yhtiön toiminimi on Sonera Oyj, englanniksi Sonera Corporation.

Soneran rakentamis-, asennus- ja kunnossapitopalvelut yhtiöitettiin 1.7.1999 alkaen Primatel Oy:ksi, joka tarjoaa palveluja valtakunnallisesti myös muille verkko-operaattoreille ja verkkojen haltijoille.

Sonera yhtiöitti suljettujen radioverkkojen ja kiinteiden erillisverkkojen liiketoimintansa Suomen Erillisverkot Oy:ksi 1.10.1999 alkaen sekä matkaviestinnän tukiasemapaikkojen liiketoimintansa Unibase Oy:ksi 1.11.1999 alkaen.

Tilinpäätöksen liitetietojen kohdassa 20 on esitetty luettelo konsernin tytär- ja osakkuusyhtiöistä sekä vuoden aikana tapahtuneet muutokset.

Sonera ottaa käyttöön 1.1.2000 alkaen uuden liiketoimintaorganisaation, jossa Soneran liiketoiminnat ryhmitellään kahteen pääliiketoiminta-alueeseen. Matkaviestinnän, mediaviestinnän ja uusien palvelujen muodostama kokonaisuus (Mobile & Media) keskittyy Soneran kasvavaan liiketoimintaan. Kiinteän verkon ja muun liiketoiminnan muodostama kokonaisuus (Telecom) keskittyy vakaata kassavirtaa tuottavaan liiketoimintaan.

Marraskuussa Sonera Oyj:n hallitus hyväksyi uuden liiketoimintaorganisaation mukaisen yhtiörakenteen Telecom-liiketoiminta-alueelle 1.1.2000 alkaen. Kiinteän verkon paikallisverkkoliiketoiminta yhtiötetään Sonera Entrum Oy:ksi ja runkoverkkoliiketoiminta Sonera Carrier Networks Oy:ksi. Lisäksi Sonera Solutions Oy:öön siirretään lähes kaikki Sonera Systems Oy:n liiketoiminnat sekä Sonera Oyj:n palvelumedioliiketoiminta. Sonera Systems Oy:n Teling-liiketoiminta yhtiötetään Teling Oy:ksi.

Sonera Oyj:n hallitus päätti joulukuussa myös yhtiöittää SmartTrust-varmenneliiketoiminnan Sonera SmartTrust Oy:ksi ja Zed-matkaviestintäportaalin Sonera Zed Oy:ksi vuoden 2000 alussa. Lisäksi Sonera SmartTrustilla on omat tytäryhtiöt Iso-Britanniassa, Saksassa ja Hongkongissa. Sonera Zedille perustetaan tytäryhtiöt Iso-Britanniaan ja Yhdysvaltoihin.

Telecom-liiketoiminta-alueen yhtiöittämissä jälkeä emoyhtiö Sonera Oyj:n liiketoiminta koostuu pääosin matkaviestinnästä sekä mediaviestinnästä.

Soneran toinen osakemyynti

Suomen valtio jatkoi kertomusvuoden aikana yhtiön omistuspohjan laajentamista syys-lokakuussa järjestetyllä osakemyynnillä, jonka seurauksena valtion omistusosuus Sonerasa laski 77,8 %:sta 57,9 %:iin. Valtio määräiti 12.10.1999 osakkeen myyntihinnaksi 23,75 euroa osakkeelta ja myynnin kokonaistuotto valtiolle oli yhteensä noin 3,4 miljardia euroa. Osakkeita myytiin yhteensä 143 950 000 kappaletta, joista noin 73 % institutionaalisille sijoittajille ja yleisölle Suomen ulkopuolella ja noin 27 % institutionaalisille sijoittajille ja yleisölle Suomessa. Yleisömyyntiin Suomessa osallistui noin 50 000 sijoittajaa, joista yli 44 000 osti ns. bonusoikeudellisia osakkeita. Bonusmyyntiin osallistuneet sijoittajat saavat lokakuussa 2000 valtiolta ilman eri maksua yhden lisäosakkeen jokaista ostamaansa ja yhtäjaksoisesti omistamaansa kymmentä osaketta kohden, paitsi henkilöstö-

myyntiin osallistuneet sijoittajat, jotka saavat kolme lisösaaketta jokaista kahtakymmentä osaketta kohden.

Osakemyynnin yhteydessä Sonera haki myös noteerausta yhdysvaltalaisessa Nasdaq National Market -kaupankäyntijärjestelmässä, jossa kaupankäynti Soneran osakkeilla alkoi 13.10.1999.

Soneralla oli vuoden lopussa arvo-osuusrekisterin mukaan yli 95 000 osakasta. Valtioneuvosto voi eduskunnalta saamansa valtuuden nojalla alentaa valtion omistusta edelleen siten, että omistus on kuitenkin vähintään 34 %.

Tietoja Soneran osakkeista ja osakkeenomistajista sekä osakkeiden vaihto- ja hintakehityksestä on esitetty tarkemmin sivuilla 50–52.

Tutkimus ja tuotekehitys

Maailman televiestintämarkkinat kehittyvät yhä nopeammin ja kilpailun kiristyessä on strategisesti tärkeää kohdistaa merkittäviä voimavaroja uusien palveluiden, tuotteiden ja näitä mahdollistavien teknologioiden tutkimiseen ja kehittämiseen.

Soneran tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan (T&K) menot tietojärjestelmien kehitystyö mukaan lukien olivat vuonna 1999 noin 64 milj. euroa (52). Soneran tuotekehitystoiminnassa työskenteli kertomusvuonna yli 500 asiantuntijaa ja alan osaajaa. Tutkimus- ja tuotekehitystoiminta verkottui edelleen ulkopuolisten kumppaneiden kanssa.

Soneran keskeisiä kehitysalueita maailmanlaajuisille markkinoille ovat langattomat sovellusympäristöt ja agentti-pohjaiset käyttäjälle personoituvat viestintäratkaisut, sähköisen ja langattoman kaupankäynnin tietoturva, maailmanlaajuiset portaalipalvelut, kolmannen sukupolven matkaviestinteknologiat (UMTS), matkaviestin/internet-teknologiat, monikanavapalvelut, palvelualustat, verkon- ja palvelunhallintaympäristöt sekä asiakaskekeinen käyttöliittymäsuunnittelu.

Sonera kehittää lisäksi laajakaistaista dataliikennettä ja matkaviestinliikennettä mahdollistavia verkkoteknologioita ja ns. mobiilimultimediaa (MMM) tukevia ratkaisuja sekä tuotekehitys- että tutkimusyhteyksissä kotimaisten ja ulkomaisten yritysten kanssa.

Sonera osallistuu aktiivisesti standardointiorganisaatioiden työskentelyyn ja vaikuttaa keskeisten uuden sukupolven matkaviestinstandardien syntymiseen maailmanlaajuisesti.

Vuosi 2000 -ohjelma

Soneran Vuosi 2000 -ohjelma eteni vuoden 1999 aikana suunnitelmien ja aikataulujen mukaisesti. Jo aiemmin tehdyt kuluvaraukset riittivät Vuosi 2000 -ohjelman läpivientiin, eikä vuodelle 1999 aiheutunut lisäkuluja.

Soneran Vuosi 2000 -valmiusryhmä seurasi vuodenvaihteen ympärillä tehostetusti kansainvälisen televerkon toimintaa, tele- ja tietoverkkojen toimivuutta eri maissa, sekä lii-

kenteen sujumista Soneran matkapuhelinverkossa ja kiinteässä verkossa. Seurannan mukaan vuosituhannen vaihtuminen sujui normaalisti eikä Soneran teleliikenteen ja tietojärjestelmien toimivuudessa havaittu poikkeavaa. Mahdollisten ongelmien seuranta jatketaan osana normaaleja liiketoimintaprosesseja.

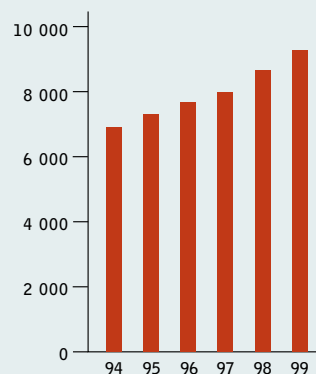
Vuosi 2000 -ohjelmaan liittyvät kokonaiskustannukset olivat koko ohjelman ajalta arviolta yhteensä noin 15 milj. euroa, joista noin 86 % oli ulkopuolisia asiantuntijakuluja, 9 % omia palkkakuluja sekä 5 % laite- ja muita kuluja.

Euron käyttöönotto

Soneran laskuissa ja hinnastoissa on 1.1.1999 lähtien esitetty informatiivisena lisätietona myös euromääräistä tietoa. Täysin euromääräiseen laskutukseen ja varsinaiseen eurohinnoitteluun siirrytään vaiheittain 1.1.2002 mennessä.

Sonera on raportoinut vuoden 1999 alusta lukien taloudellisesta kehityksestään euromääräisesti. Kirjanpidossa siirrytään euroon 1.1.2001 mennessä.

HENKILÖSTÖ KESKIMÄÄRIN

Henkilöstö

Tilikauden lopussa konsernin henkilöstömäärä oli 9 512 (9 068), joista 90 % (89) oli vakituisia ja 10 % (11) määräaikaisia työntekijöitä. Keskimäärin vuoden aikana konsernin palveluksessa oli 9 270 (8 609) henkeä. Ulkomaisten tytäryhtiöiden henkilöstömäärä oli keskimäärin 506 (507). Kasvu edellisvuodesta selittävät varsinkin matkaviestinnän sekä mediaviestinnän ja uusien liiketoimintojen kasvu sekä panostaminen uusiin liiketoimintamahdollisuuksiin ulkomailla.

HENKILÖSTÖ KESKIMÄÄRIN

	1999	1998	Muutos
Matkaviestintä	1 280	1 114	+166
Mediaviestintä ja uudet palvelut	1 346	555	+791
Kiinteän verkon puhelu- ja datapalvelut	2 442	2 485	-43
Laitemyynti ja muu liiketoiminta	4 202	4 455	-253
Konserni	9 270	8 609	+661

Soneran varsinainen yhtiökokous päätti huhtikuussa koko konsernin henkilöstöä koskevasta optiolainajärjestelystä. Optiolainaa merkitsi merkintäaikana toukokuussa yhteensä 5 326 henkilöä eli noin 60 % Soneran henkilöstöstä. Sonera Oyj:n hallitus hyväksyi merkinnät 27.5.1999. Optiolainajärjestelyn sisältö ja ehdot on esitetty kohdassa ”Osakkeet ja osakkeenomistajat” sivuilla 50–52.

Hallinto

Sonera Oyj:n johtamisesta vastaavat hallitus ja toimitusjohtaja, joita valvoo hallintoneuvosto. Hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenet valitsee yhtiökokous. Tilikauden aikana hallituksen puheenjohtajana toimi Markku Talonen ja yhtiön toimitusjohtajana Aulis Salin.

Sonera Oyj:n hallintoneuvoston, hallituksen ja johtoryhmän nykyiset kokoonpanot sekä yhtiön hallinto- ja valvontajärjestelmä on esitetty sivuilla 76–79.

Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Sonera tiedotti 5.1.2000 sopineensa italialaisen teleoperaattorin Tiscali S.p.A:n kanssa yhteisen hakemistopalveluyhtiön perustamisesta Italiaan. Soneran sijoitus kevään aikana toimintansa käynnistävään yhteisyritykseen (Soneran osuus 50 %) on enimmillään 5 milj. euroa.

Sonera ilmoitti 12.1.2000 olevansa osakkaana (15 %) Xfera Mobile S.A. -yhtiössä, joka hakee kolmannen sukupolven matkaviestinverkon toimilupaa Espanjassa. Hakemukset käsitellään 15.3.2000 mennessä. Neljä valtakunnallista toimiluvan saajaa joutuvat maksamaan 130 milj. euron kertaluonteisen lupamaksun lisäksi vuosittain 0,15 % liikevaihdostaan. Sonera tutkii myös mahdollisuutta osallistua kolmannen sukupolven matkaviestinverkon toimilupahakuun Iso-Britanniassa, jossa Sonera on halutessaan mukana Virgin Ltd:n johtamassa konsortiossa. Iso-Britannia myöntää 22.6.2000 yhteensä viisi toimilupaa huutokaupparjousten perusteella.

Kilpailuvirasto antoi 12.1.2000 päätöksen, jossa se katsoo, että Soneran käyttämä ns. kansallisen verkkovierailun hinnoittelu ei aiheuta kilpailuviraston toimenpiteitä. Päätöksessä katsotaan, että teleoperaattorilla on useita erilaisia tapoja päästä valtakunnalliseen televerkkoon, esimerkiksi palveluoperaattorisopimus. Päätös annettiin Telia Finland Oy:n kil-

pailuvirastolle syyskuussa 1998 jättämään toimenpidepyyntöön, jossa se pyysi selvittämään, rajoittavatko Sonera ja Radiolinja kilpailua matkaviestinverkkojen markkinoilla.

Sonera ilmoitti 13.1.2000 perustavansa yhdessä Turkcellin ja Çukurova-ryhmittymän kanssa Fintur Holding B.V. -nimisen omistusyhtiön, jonka tarkoituksena on omistaa ja kehittää Turkcellin osakkuuksia Turkin ulkopuolisissa GSM-ope- raattoreissa sekä eräitä Turkcellin tytäryhtiöitä. Sonera hankkii 35,31 % omistusyhtiön osakkeista sijoittamalla yhtiöön USD 127 miljoonaa. Osakkaat arvioivat, että järjestelyt saadaan päätökseen vuoden 2000 ensimmäisen puoliskon aikana.

Kilpailuvirasto päätti 20.1.2000 aloittaa jatkokäsittelyn yrityskaupassa, jossa Sonera hankkii ensimmäisessä vaiheessa 20 %:n ja 31.3.2003 mennessä yhteensä 34 %:n osuuden Yleisradio Oy:n tytäryhtiössä Digita Oy:ssä. Yrityskaupan jatkokäsittelyssä selvitetään mm. se, miten osapuolten toiminta markkinoilla vaikuttaa kilpailutilanteeseen. Kilpailuvirastolla on kolme kuukautta aikaa ratkaista, hyväksyykö se yrityskaupan sellaisenaan, asettaako se sille ehtoja vai esittääkö se kilpailuneuvostolle kaupan kieltämistä. Soneran maksaman kokonaiskauppahinnan lopullinen suuruus (välillä 37 - 51 milj. euroa) määräytyy Digita Oy:n vuosien 1999 - 2002 ns. vapaan kassavirran perusteella.

Valtioneuvosto myönsi 27.1.2000 kolmannen valtakunnallisen GSM-toimiluvan Suomen 2 G Oy:lle, jonka tulee lupaehtojen mukaan aloittaa kaupallinen toiminta 1.9.2000 mennessä. Yhtiön omistajakunta omistaa myös pääosan Suomen 3 G Oy:stä, jolle myönnettiin maaliskuussa 1999 toimilupa ns. kolmannen sukupolven matkaviestintään. Suomen 2 G Oy on ilmoittanut rakentavansa valtakunnallisen verkon, joka tukeutuu Finnet-yhtiöiden olemassa oleviin GSM 1800 -kaupunkiverkkoihin.

Tulevaisuudennäkymät

Konsernin liikevaihdon kasvun uskotaan alkaneena vuonna jatkuvan yli 10 %:n vuositasolla. Vuoden 2000 liikevaihtotavoitteen saavuttamisessa on ratkaiseva asema edelleen matkaviestintäpalvelujen kasvavalla ja monipuolistuvalla käytöllä. Uusien palvelujen ei odoteta vielä vuonna 2000 vaikuttavan merkittävästi konsernin liikevaihdon kasvuun. Osakkuusyhtiöiden yhteenlasketun liikevaihdon kasvun arvioidaan jatkuvan voimakkaana (1999: yli 100 %).

Pidemmän aikavälin yli 20 %:n kasvutavoitteen saavuttaminen edellyttää Soneran valitseman globaalin palvelustrategian oikea-aikaista ja onnistunutta toteuttamista sekä myös kasvua onnistuneiden yritysostojen tai muiden yhteistyöjärjestelyjen kautta. Näiden tavoitteiden saavuttamisessa ovat keskeisellä sijalla Soneran kilpailukyky työnantajana Suomessa ja kansainvälisesti sekä yhtiön mahdollisuudet käyttää myös Soneran osakkeita maksuvälineenä mahdollisissa yri-

tysostoissa tai muissa suuruudeltaan merkittävässä yritysjärjestelyissä. Merkittävien osakemäärien käyttö edellyttää osakkeenomistajien, erityisesti enemmistöosakkaan Suomen valtion hyväksyntää.

Konsernin liikevoiton arvioidaan uusiin palveluihin tehtävien erittäin merkittävien kehityspanostusten takia laskevan vuonna 2000 edellisvuotisesta. Osakkuusyhtiötuloksen kasvun ansiosta voiton ennen satunnaiseriä ja veroja arvioidaan kuitenkin pysyvän euromääräisesti vuoden 1999 tasolla.

Kotimaassa kilpailu matkaviestintämarkkinoilla kiristyy entisestään sekä uusien kilpailijoiden että valtioneuvoston myöntämän kolmannen valtakunnallisen GSM-toimiluvan takia. Sonera uskoo kuitenkin kuluvana vuonna säilyttävänsä markkinaosuutensa nykyisellä tasolla. *Matkaviestinnän* suhteellisen kannattavuuden arvioidaan vuonna 2000 säilyvän edellisvuosien tasolla.

Uusiin palveluihin tehtävät panostukset heikentävät *Mediaviestinnän ja uusien palvelujen* tulosta kuluvana vuonna merkittävästi. Sonera arvioi käyttävänsä seuraavan kolmen vuoden aikana yhteensä 500 milj. euroa uusien palvelujen kehittämiseen. Panostusten ajoitus ja lopullinen määrä ovat myös riippuvaisia markkinoiden tilanteesta ja resurssien saatavuudesta.

Kiinteän verkon puhelu- ja datapalvelujen liikevaihdon odotetaan vuonna 2000 kasvavan hieman edellisvuodesta ja suhteellisen kannattavuuden arvioidaan pysyvän edellisvuoden tasolla.

Laitemyynnin ja muun liiketoiminnan liikevaihdon kasvu on osittain sesonkiluonteisena riippuvaista mm. laitekaupan osalta markkinoiden yleiskehityksestä sekä rakentamis- ja kunnossapitotoimintojen osalta töiden ajoittumisesta ja uusien asiakkaiden saamisesta. Kannattavuuden arvioidaan kuluvana vuonna olevan edellisvuoden tasolla.

Ulkomaisten matkaviestintäpalveluja tarjoavien osakkuusyhtiöiden liittymäkasvun arvioidaan edelleen olevan nopeaa ja Soneran osuuden osakkuusyhtiöiden tuloksesta uskotaan edelleen kasvavan. Merkittävin kasvuun vaikuttava omistus on myös vuonna 2000 Turkcell.

Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä

Vuosittaista osingonjakoehdotusta tehdessään yhtiön hallitus ottaa huomioon konsernin tuloskehityksen ohella myös investointi- ja kehittämistarpeet. Hallituksen tavoitteena on, että maksettavien osinkojen määrä vastaa noin neljännestä konsernin vuosittaisesta nettotuloksesta.

Tilinpäätöksen 31.12.1999 mukaan konsernin jakokelpoiset varat olivat 1 292 milj. euroa ja emoyhtiön vastaavasti 1 139 milj. euroa. Ottaen huomioon uusiin liiketoimintoihin tehtävien merkittävien lisäpanostusten rahoitustarpeet hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 0,12 euroa osakkeelta eli yhteensä 86,6 miljoonaa euroa, ja että lopuosa jakokelpoisista varoista jätetään taseeseen. Jaettavaksi ehdotettu määrä vastaa noin 23 % konsernin vuoden 1999 nettotuloksesta.

Helsingissä 14. helmikuuta 2000

Markku Talonen

Liisa Joronen

Kalevi Alestalo

Reijo Sulonen

Tapio Vaahtokivi

Kari Vilkman

Aulis Salin
toimitusjohtaja

Tuloslaskelma

M€	Liitetieto	1999	1.1. – 31.12.	1998
Liikevaihto	(19)	1 849		1 623
Liiketoiminnan muut tuotot	(2)	45		24
Liiketoiminnan kulut	(3)			
Laitteet, aineet ja tarvikkeet		-142		-116
Ulkopuoliset palvelut		-431		-367
Henkilöstökulut		-340		-309
Vuokrat		-47		-40
Liiketoiminnan muut kulut		-266		-228
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-1 226		-1 060
Poistot	(4)	-281		-261
Käyttöomaisuuden arvonalennukset	(4)	-		-37
Liikevoitto		387		289
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	(9)	110		59
Rahoitustuotot ja -kulut	(5)	-		-2
Voitto ennen tuloveroja ja vähemmistön osuutta		497		346
Tuloverot	(6)	-126		-94
Vähemmistön osuus tuloksesta		-1		-1
Nettotulos		370		251
Tulos/osake (euroa)	(7)	0,51		0,35
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)		722 000		720 247

Kassavirtalaskelma

M€	1.1. – 31.12.	
	1999	1998
Liiketoiminta		
Nettotulos	370	251
Poistot ja arvonalennukset	281	298
Käyttöomaisuuden ja liiketoimintojen myyntivoitot	-24	-
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	-110	-59
Osakkuusyrityksiltä saadut osingot	14	9
Laskennalliset verot	18	18
Muut erät	-28	-
Käyttöpääoman muutos, oikaistuna yritysostojen ja myyntien vaikutuksella		
Vaihto-omaisuuden lisäys	-14	-7
Korottomien saamisten lisäys	-108	-43
Korottomien velkojen lisäys	43	41
Liiketoiminnan kassavirta	442	508
Investoinnit		
Investoinnit käyttöomaisuuteen	-338	-351
Tytäryhtiöhankinnat, vähennettynä hankitun tytäryhtiön kassavaroilla	-9	-2
Investoinnit osakkuusyhtiöihin	-266	-860
Investoinnit muihin osakkeisiin ja osuuksiin	-135	-36
Käyttöomaisuuden myyntitulot	7	12
Tytäryhtiömyynnit, vähennettynä myydyin tytäryhtiön kassavaroilla	2	-
Osakkuusyhtiöiden myyntitulot	2	3
Muiden osakkeiden ja osuuksien myyntitulot	10	-
Pitkäaikaisten lainasaamisten lisäys (-), vähennys (+)	-1	4
Lyhytaikaisten lainasaamisten lisäys (-), vähennys (+)	-2	38
Lyhytaikaisten sijoitusten lisäys (-), vähennys (+)	-41	66
Investointien kassavirta	-771	-1 126
Rahoitus		
Pitkäaikaisten lainojen nostot	545	617
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-210	-
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	35	133
Osakeanti	-	14
Osingonjako	-61	-132
Rahoituksen kassavirta	309	632
Valuuttakurssimuutosten vaikutus kassavaroihin	1	-1
Kassavarojen vähennys (-), lisäys (+)	-19	13
Kassavarat tilikauden alussa	57	44
Kassavarat tilikauden lopussa	38	57

Tase

M€	Liitetieto	1999	31.12.	1998
VASTAAVAA				
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	(8)			
Aineettomat hyödykkeet		69		53
Aineelliset hyödykkeet				
Maa-alueet		17		15
Rakennukset ja rakennelmat		114		125
Koneet ja kalusto		95		70
Televerkot		858		835
Muut aineelliset hyödykkeet		45		32
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		30		46
		1 159		1 123
Pitkäaikaiset sijoitukset ja saamiset				
Osakkuusyrityssijoitukset	(9)	1 637		1 148
Muut osakkeet ja osuudet	(20)	154		54
Pitkäaikaiset lainasaamiset		35		29
		1 826		1 231
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä		3 054		2 407
Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Vaihto-omaisuus	(10)	36		22
Saamiset				
Myyntisaamiset		335		271
Lainasaamiset		19		1
Siirtosaamiset		42		16
Muut saamiset		8		4
		404		292
Rahat, pankkisaamiset ja arvopaperit				
Talletukset ja muut arvopaperit		77		36
Rahat ja pankkisaamiset		38		57
		115		93
Vaihto- ja rahoitusomaisuus yhteensä		555		407
VASTAAVAT YHTEENSÄ		3 609		2 814

M€	Liitetieto	1999	31.12.	1998
VASTATTAVAA				
Oma pääoma	(11)			
Osakepääoma		310		304
Ylikurssirahasto		13		13
Käyttörahasto		505		511
Kertyneet voittovarot edellisiltä vuosilta		603		345
Tilikauden nettotulos		370		251
		1 801		1 424
Vähemmistön osuus		14		12
Oma pääoma ja vähemmistön osuus yhteensä		1 815		1 436
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Pitkäaikaiset lainat	(12)	1 124		788
Laskennallinen verovelka	(6)	95		76
Muut pitkäaikaiset velat	(13)	20		15
		1 239		879
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Lyhytaikaiset lainat	(12)	172		135
Saadut ennakkomaksut		11		16
Ostovelat		194		187
Siirtovelat		172		158
Muut lyhytaikaiset velat		6		3
		555		499
Vieras pääoma yhteensä		1 794		1 378
VASTATTAVAT YHTEENSÄ		3 609		2 814

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Liiketoiminnan kuvaus

Sonera Oyj (”emoyhtiö”) ja sen tytäryhtiöt (yhdessä ”Soneratai ”konserni”) tarjoavat laajan valikoiman telealan palveluja yksityis- ja yritysasiakkaille, pääosin Suomessa. Soneran pääliiketoiminnat ovat matkaviestintä, mediaviestintä ja uudet palvelut, kiinteän verkon kotimaan ja ulkomaan puhelu- ja datapalvelut sekä muut konsernin toimintaan liittyvät palvelut, kuten laitemyynti ja rakentamis- ja kunnossapito-palvelut. Tällä hetkellä yli 95 % konsernin liikevaihdosta syntyy myynnistä suomalaisille asiakkaille. Soneralla on myös merkittäviä vähemmistöosuuksia ulkomaisissa matkaviestintä- ja kiinteän verkon operaattoriyhtiöissä.

Esittämistapa

Konsernitilinpäätöksen sisältyvät emoyhtiö Sonera Oyj sekä sen tytäryhtiöt. Posti- ja telailaitoksen toiminta yhtiöitettiin 1.1.1994 Telecom Finland Oy:ksi (myöhemmin Sonera Oy) ja Suomen Posti Oy:ksi, jotka molemmat omisti valtion 100 %:sti omistama Suomen PT Oy. Suomen PT Oy jakaantui 1.7.1998 kahdeksi valtion kokonaan omistamaksi yhtiöksi, Sonera-yhtymä Oyj:ksi ja Suomen Postiyhtymä Oy:ksi. Sonera-yhtymä Oyj sulautui merkittävimmän tytäryhtiönsä Sonera Oy:n kanssa 30.9.1999, jolloin yhtiön nimeksi muutettiin Sonera Oyj.

Konsernitilinpäätöksen vertailutiedot vuodelta 1998 on esitetty erottamalla Suomen PT:n konsernitilinpäätöksistä televiestintään liittyvien toimintojen tulos, taloudellinen asema ja kassavirrat ikään kuin nämä toiminnot olisivat muodostaneet erillisen ja jakautumisen tuloksena syntyneen rakenteen mukaisen konsernin jo vuoden 1998 kuuden ensimmäisen kuukauden aikana. Soneran konsernituloslaskelma 1998 sisältää myös Suomen PT Oy:n tiettyjä hallinnon yleiskustannuksia. Vaikka näiden yleiskustannusten määrä ei välttämättä olisi ollut samansuuruinen, mikäli Sonera olisi ollut itsenäinen konserni, johto uskoo, että lopputuloksena oleva määrä on Soneran kannalta kohtuullinen. Katso myös konsernitilinpäätöksen liitetietojen kohta 15.

Konsernitilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain (1336/1997) säännösten mukaisesti.

Konsernitilinpäätös on esitetty miljoonina euroina, lukuunottamatta osakekohtaisia lukuja. Konsernitilinpäätös on kaikilta esitetyiltä kausilta laadittu Suomen markoissa (”mk”) ja muunnettu euroiksi käyttäen 1.1.1999 vaihtokurssia, joka oli 5,94573 mk/euro. Esitetyt konsernitilinpäätökset kuvaavat samaa historiallista kehitystä kuin markoissa esitetyt konsernitilinpäätökset. Konsernitilinpäätökset ajanjaksoilta ennen 1.1.1999 eivät kuitenkaan ole vertailukelpoisia muiden sellaisten yhtiöiden tilinpäätöksiin, jotka nykyään raportoivat euroissa mutta ovat muuntaneet tilinpäätöksensä euroiksi muusta valuutasta kuin Suomen markoista.

Konsernitilinpäätös perustuu historiallisiin hankintamenoihin. Tilinpäätöksen laadinnassa käytetyt arviot ja oletukset perustuvat viimeisimpään ja parhaaksi arvioituun käytettävissä olevaan tietoon. Toteutuneet tulokset voivat poiketa näistä arvioista.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen sisältyvät emoyhtiö Sonera Oyj sekä ne yhtiöt, joissa se suoraan tai välillisesti omistaa yli 50 % osakkeista ja äänimäärästä.

Tilikauden aikana hankitut tai perustetut tytäryhtiöt sisältyvät konsernitilinpäätökseen hankintakuukaudesta lähtien. Tilikauden aikana myydyt tytäryhtiöt sisältyvät konsernitilinpäätökseen myyntikuukauteen saakka.

Yhdistelyssä on eliminoitu konserniyhtiöiden väliset tuotot ja kulut, keskinäiset saamiset ja velat sekä sisäiset katteet ja sisäinen voitonjako. Vähemmistölle kuuluva osuus sekä tuloksesta että omasta pääomasta on esitetty erillisenä eränä tuloslaskelmassa ja taseessa.

Keskinäisen omistuksen eliminoinnissa käytetään hankintameno menetelmää. Eliminoinnin yhteydessä syntyvä tytäryhtiöosakkeiden hankintameno ja tytäryhtiön hankintahetken omien pääomien välinen eliminointiero kohdistetaan niille konsernitaseen omaisuus- ja velkaerille, joista eliminointieron katsotaan aiheutuneen. Kohdistamatta jäänyt konsernilikearvo esitetään omana eränä konsernitaseessa ja poistetaan arvioituna taloudellisena vaikutusaikanaan, pääsääntöisesti enintään 10 vuodessa.

Osuus sellaisien yhtiöiden tuloksista, joissa Soneralla on huomattava vaikutusvalta (osakkuusyhtiöt), yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Sonera pitää osakkuusyhtiöinä lähtökohtaisesti kaikkia yhtiöitä, joissa sillä on 20 - 50 % osakkeista ja äänivallasta. Lisäksi Aerial Operating Co., Inc. käsitellään osakkuusyhtiönä, koska Soneralla on huomattava vaikutusvalta yhtiössä. Soneralla on kaksi jäsentä yhtiön hallituksessa, oikeus osallistua tiettyihin budjetti-, johto- ja strategiaprosesseihin, ja oikeus lisätä omistuksensa 20 prosenttiin oman valintansa mukaan. Soneralla on lisäksi huomattava vaikutusvalta Aerialin operatiiviseen toimintaan, koska neljä Soneran työntekijää työskentelee yhtiössä vastuunalaisissa asemissa. Yksi näistä henkilöistä on Aerialin johtoryhmän jäsen ja vastaa yhtiön tuotekehitystoiminnoista. Osakkuusyhtiöhankinnasta mahdollisesti syntynyt liikearvo sisältyy osakkuusyhtiöjoituksen arvoon konsernitaseessa ja tämä liikearvo poistetaan arvioituna taloudellisena vaikutusaikanaan, pääsääntöisesti enintään 10 vuodessa.

Yhtiöt, joita ei käsitellä tytäri- tai osakkuusyhtiöinä, esitetään konsernitilinpäätöksessä hankintameno ns. tai sitä alhaisemman käyvän arvon määräisinä ja konsernituloslaskelmassa esitetään ainoastaan näiltä yhtiöiltä saadut osingot.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan kirjanpitoon tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöksessä ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat muunnetaan tilinpäätösvaluutaksi tilinpäätöspäivän valuuttakurssilla. Myyntisaamisten muuntamisesta syntyvät kurssierot kirjataan liikevaihdon oikaisuksi ja ostovelkojen muuntamisesta syntyvät kurssierot ostojen oikaisuksi. Liikevaihdon ja ostojen kokonaismääriin verrattuna nämä kurssierot ovat epäolennaisia. Muut kurssivoitot ja -tappiot kirjataan kurssieroiksi rahoitustuottojen ja -kulujen ryhmään.

Kaikki euroalueeseen kuuluvien valuuttojen määräiset saamiset ja velat muunnettiin tilinpäätöksessä 31.12.1998

Suomen markoiksi 1.1.1999 voimaan tulleilla kiinteillä muuntokursseilla ja muuntamisesta syntyneet kurssierot käsiteltiin toteutuneina kurssieroina vuoden 1998 tuloslaskelmassa.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on muunnettu tilinpäätösvaluutaksi tilikauden keskikurssilla ja taseet tilinpäätöspäivän kurssilla.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden yhdistelyssä syntyneet muuntoerot on kirjattu suoraan omaan pääomaan.

Johdannaissopimukset

Konsernin liiketoimintaan liittyy eräitä valuutta- ja korkoriskejä. Näiden riskien vaikutus konsernin tulokseen ja taloudelliseen asemaan pyritään minimoimaan.

Sonera käsittelee johdannaissopimuksia suojausinstrumentteina, kun seuraavat ehdot täyttyvät:

* Valuuttajohdannaisten täytyy

(a) liittyä valuuttamääräiseen saamiseen, velkaan tai sitoumukseen, taikka näiden muodostamaan positioon, jonka rakenne tiedetään;

(b) koskea samaa valuuttaa kuin suojattava erä ja

(c) pienentää Soneran valuuttariskiä.

* Korkojohdannaisten täytyy

(a) liittyä saamiseen tai velkaan, taikka näiden muodostamaan positioon ja

(b) muuttaa korkotason luonnetta, esimerkiksi muuttamalla vaihtuva korko kiinteäksi tai päinvastoin.

Johdannaissopimuksia ei käytetä spekulatiivisiin tarkoituksiin.

Valuuttatermiinit ja valuuttavaihtosopimukset

Sitoumusten suojauksena käsiteltävien valuuttatermiinien ja valuuttavaihtosopimusten voitot ja tappiot kirjataan tulokseen tai suojatun erän oikaisuksi samanaikaisesti suojatun erän kirjauksen kanssa. Sopimusten tekohetkellä määritetty ns. korkoero jaksotetaan sopimusten voimassaoloajalle korkotuotoiksi tai -kuluiksi.

Koronvaihtosopimukset

Lainojen suojauksena käsiteltävien koronvaihtosopimusten korkotuotot tai -kulut jaksotetaan sopimusajalle, ja niillä oikaistaan suojattavan erän korkoja. Koronvaihtosopimusten saamiset ja velat kirjataan sopimuskohtaisesti tilinpäätökseen. Ennenaikaisesti purettujen tai erääntyneiden sopimusten toteutuneet voitot ja tappiot jaksotetaan jäljelläolevalle alkuperäiselle sopimusajalle.

Korko- ja valuuttaoptiot

Sitoumusten suojauksena käsiteltävien korko- ja valuuttaoptioiden voitot ja tappiot kirjataan tulokseen tai suojatun erän oikaisuksi samanaikaisesti suojatun erän kirjauksen kanssa. Optioiden preemiot kirjataan maksetuksi tai saaduksi ennakoksi ja jaksotetaan option voimassaoloajalle.

Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Käyttöomaisuuden tasearvot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin vähennettynä kertyneillä poistoilla. Itse rakennetun käyttöomaisuuden hankintamenoisiin sisältyvät suoraan kohdistettavissa olevat kustannukset sekä osuus rakennustyölle kohdistettavista kiinteistä menoista,

joihin ei sisälly yleishallinnon kuluja. Käyttöomaisuuden hankintameno ei myöskään sisälly korkomenoja.

Yhtiöittämisen yhteydessä 1.1.1994 Posti- ja telelaitokselta apporttina saadun käyttöomaisuuden hankintameno perustuvat apporttiarvoihin, jotka vastasivat käyttöomaisuuden kirjanpitoarvoja Posti- ja telelaitoksen taseessa 31.12.1993. Käytetyt apporttiarvot eivät ylittäneet siirretyn käyttöomaisuuden käyviä arvoja.

Käyttöomaisuuden suunnitelman mukaiset poistot lasketaan tasapoistoina ja ne perustuvat omaisuuden arvioituun taloudelliseen pitoaikaan. Maa-alueista ei kuitenkaan tehdä poistoja. Arvioidut taloudelliset pitoajat eri hyödykeryhmille ovat:

Aineettomat oikeudet	3 - 10 vuotta
Liikearvo ja konserniliikearvo	5 - 10 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	3 - 10 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	15 - 40 vuotta
Koneet ja kalusto	3 - 13 vuotta
Televerkot	4 - 20 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3 - 10 vuotta

Käyttöomaisuushyödykkeen tasearvosta tehdään arvonalennus, mikäli on todennäköistä, että tulonodotukset eivät kata hyödykkeen tasearvoa. Tarkastelu perustuu arvioituihin kassavirtoihin hyödykkeen käytöstä sekä myynnistä tai romutuksesta käytön loputtua. Mikäli arvioitujen diskonttaamattomien kassavirtojen yhteenlaskettu summa on pienempi kuin kyseisen hyödykkeen tasearvo, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Muina pitkäaikaisina sijoituksina ja saamisina esitetään sijoitukset ja saamiset, joiden aiottu hallussapitoaika on yli vuoden mittainen. Markkinanoteeratut oman pääoman ehtoiset sijoitukset arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan. Markkinanoteeratut vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon silloin, kun ne aiotaan pitää eräpäivään saakka, ja muussa tapauksessa alkuperäiseen hankintamenoon tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan.

Vuokraus

Sonera vuokraa eräitä koneita ja laitteita asiakkailleen rahoitusvuokrausehdoin (rahoitusleasing). Tällaiset vuokratukset esitetään konsernitalinpäätöksessä hyödykkeen myyntituottoina ja korollisena lainasaamisena. Sopimusta pidetään rahoitusvuokraussopimuksena, mikäli yksi tai useampi seuraavista ehdoista täyttyy:

- vuokra-aika on 75 % tai enemmän hyödykkeen arvioidusta taloudellisesta pitoajasta,
- vuokramaksujen nykyarvo vuokra-ajan alussa on vähintään 90 % kohteen käyvästä arvosta,
- sopimus sisältää edullisen osto-option vuokrauskohteeseen tai
- omistusoikeus siirtyy vuokraajalle vuokra-ajan loputtua.

Konsernilla ei ole käytössä merkittäviä rahoitusvuokraussopimuksilla vuokrattuja hyödykkeitä. Käyttövuokraussopimusten (käyttöleasing) vuokramaksut kirjataan vuokratuloksi eikä hyödykkeitä esitetä käyttöomaisuuteena.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen jälleenhankinta- tai luovutushintaan. Hankintameno määritetään joko FIFO-periaatteella tai keskimääräisenä hankintamenoa.

Rahat, pankkisaamiset ja arvopaperit

Rahat ja pankkisaamiset sisältävät käteiset varat, pankkitilit, alle kolmen kuukauden talletukset sekä muut käteiseen rahaan rinnastettavat varat.

Talletuksina ja muina arvopapereina esitetään sijoitukset ja saamiset, joiden aiottu hallussapitoaika on pääsääntöisesti alle vuoden mittainen. Markkinanoteeratut arvopaperit arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Liikevaihto

Liikevaihtoa laskettaessa myyntituottoja oikaistaan myönnettyillä alennuksilla, myyntiin liittyvillä välillisillä veroilla sekä ulkomaanrahan määräisten myyntisaamisten muuntamisesta syntyvillä kurssieroilla.

Uusien liittymien myynnistä saatavat avaus- ja kytkentämaksut (sisältäen myös SIM-kortin hinnan) tuloutetaan myyntihetkellä siltä osin, kun myyntitulo ei ylitä syntyneiden välittömien kustannusten määrää. Matkaviestinliittymän myynnin välittömät kustannukset koostuvat pääosin jakelukorvauksen ensimmäisestä erästä, luotontarkistuksesta sekä SIM-kortin ja painetun tutustumismateriaalin kustannuksista. Kiinteän verkon liittymän myynnin välittömät kustannukset koostuvat pääosin asennustyöstä ja uudelle asiakkaalle annettavien painettujen puhelintuotteiden kustannuksista. Esitetyillä kausilla liittymien myyntitulon (mukaan lukien SIM-kortin hinta) määrä on ollut välittömiä kustannuksia alempi, jolloin liittymien myyntitulot on kirjattu suoraan tuotoksi.

Kuukausittaiset liittymämaksutulot kirjataan sen kuukauden tuotoksi, johon ne liittyvät. Liikennetulot ja yhdysliikennetulot kirjataan tuotoksi toteutuneiden liikennemäärien mukaan.

Muut myyntitulot kirjataan tuotoksi palvelun tai hyödykkeen luovutushetkellä, ja kun myyntitapahtuman katsotaan olevan lopullinen. Konsernilla ei ole merkittäviä pitkän valmistusajan vaativia toimituksia.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitystoiminnan menot kirjataan vuosikuluksi. Tutkimus- ja kehitysmenot olivat noin 64 miljoonaa euroa vuonna 1999 (1998: 52 miljoonaa euroa).

Ylläpito-, korjaus- ja perusparannusmenot

Ylläpitoon ja korjauksiin liittyvät menot kirjataan vuosikuluksi. Hyödykkeen olennaiseen parantamiseen tai uusimiseen liittyvät menot, jotka pidentävät hyödykkeen taloudellista pitoaikaa, aktivoidaan osaksi hyödykkeen hankintamenoa. Vuokrahuoneistojen perusparannusmenot aktivoidaan muihin pitkävaikutteisiin menoihin ja poistetaan 10 vuodessa tai vuokra-aikana, mikäli se on alle 10 vuotta.

Eläkejärjestelyt

Konsernin suomalaisen henkilöstön lakisääteinen eläketurva sekä eräät lisäeläkkeet on järjestetty PT:n Eläkesäätiön avulla. Sonera vastaa siitä, että eläkevastuu on

riittävän turvaavasti katettu. Lisäeläketurvaan liittyvä eläkevastuu on täysin katettu. Myös lakisääteiseen eläketurvaan liittyvä eläkevastuu on katettu lukuun ottamatta vaakuusmaksun tilapäisestä alentamisesta annetun lain mukaan myöhemminä vuosina katettavaksi jäänyttä osuutta.

Sonera maksaa kuukausittain kannatusmaksut PT:n Eläkesäätiölle ja kirjaa maksut kuluksi. Lukuunottamatta seuraavan kuukauden kannatusmaksun jaksotusta Sonera ei kirjaa eläkevastuita velaksi, koska Sonera on siirtänyt kaikki eläkevastuiden kattamiseen liittyvät varat PT:n Eläkesäätiölle.

Eräiden pienten suomalaisten tytäryhtiöiden eläketurva on järjestetty eläkevakuutusin. Ulkomaisten tytäryhtiöiden eläkejärjestelyt on hoidettu paikallisen käytännön mukaan, pääosin eläkevakuutusin.

Henkilöstökulut

Tuloslaskelmassa esitetty 'henkilöstökulut' -nimike sisältää kullekin vuodelle kirjattavat palvelujen tuottamiseen, myyntiin ja markkinointiin, tutkimukseen ja tuotekehittelyyn sekä yleishallintoon liittyvät henkilöstökulut.

Itse rakennettujen televerkkojen rakennustyöhön liittyvät henkilöstömenot aktivoidaan televerkkojen hankintamenoon.

Maksetut jakelukorvaukset

Sonera maksaa GSM-liittymiensä jälleennyjille jakelupalkkion kutakin myytyä liittymää kohden. Jälleennyjän saama jakelupalkkio on jaettu viiteen maksuerään, joiden maksuajankohta riippuu muun muassa uuden asiakkaan tuottaman liikenteen kertymisestä sekä siitä, että asiakas maksaa kuukausittaiset liittymämaksunsa ajallaan.

Liittymän myynnistä jälleennyjän saaman jakelupalkkion ensimmäinen erä on kiinteä ja oikeus sen saamiseen syntyy myyntihetkellä, jolloin erä myös kirjataan kuluksi.

Jakelupalkkion toinen, kolmas ja neljäs erä ovat myös kiinteitä ja oikeus niiden saamiseen riippuu siitä, kuinka kauan liittymä on ollut voimassa. Nämä erät kirjataan kuluksi ajan kulumisen perusteella.

Oikeus viidennen kiinteän erän saamiseen riippuu asiakkaan liikenteen kertymisestä ja se kirjataan kuluksi toteutuneiden liikennemäärien mukaan. Mikäli liikennemäärä ei lainkaan ylitä tiettyä rajaa, erää ei makseta jälleennyjälle.

Kukin erä maksetaan, kun siihen liittyvät ehdot ovat täyttyneet, eikä niihin liity palautusvelvollisuutta.

Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyvät varsinaiseen palvelutuotantoon kuulumattomat tuotot kuten vuokratuotot, käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten myyntivoitot sekä saadut maksuehdotus- ja perintäkorvausmaksut.

Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät varsinaiseen palvelutuotantoon kuulumattomat kulut kuten myynnin ja markkinoinnin kulut, tutkimus- ja kehitystoiminnan sekä yleishallinnon kulut. Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät myös käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten myyntitappiot.

Kaikki mainosmenot kirjataan vuosikuluksi. Mainoskulut olivat noin 37 miljoonaa euroa vuonna 1999 (1998: 22 miljoonaa euroa).

Kuluvaraukset

Tuotoista vähennetään kuluvarauksina ne vastaiset menot, joista ei todennäköisesti kerry niitä vastaavaa tuloa, samoin kuin menetykset, joiden toteutumista pidetään todennäköisenä ja joiden määrä on arvioitavissa riittävällä tarkkuudella. Kuluvaraukset on esitetty taseessa korottamana velkana. Soneralla ei ollut merkittäviä vastaisia menoja ja menetyksiä varten tehtyjä kuluvarauksia tilikausilla 1998 ja 1999.

Tilinpäätössiirrot

Suomessa ja eräissä muissa maissa verolainsäädäntö antaa yrityksille mahdollisuuden pienentää tai lisätä verotettavaa tuloa tilinpäätössiirroin. Näiden lisäksi tai vähennys kirjataan tuloslaskelmaan tilinpäätössiirtojen muutoksena vastaeränään taseen tilinpäätössiirtojen kertymä. Pääosa Soneran tilinpäätössiirtojen kertymästä on syntynyt televerkkojen kertyneistä ylipistoista.

Konsernitilinpäätöksessä tilinpäätössiirrot esitetään jaettuna tilikauden tulokseksi, kertyneiksi voittovaroiksi ja laskennalliseksi verovelaksi. Osakeyhtiölain mukaan omaan pääomaan sisältyviä tilinpäätössiirtoja ei voi sisällyttää konsernitaseen jakokelpoisiin varoihin voitonjaon enimmäismäärää laskettaessa.

Tuloverot

Tuloverot koostuvat tilikauden veroista ja laskennallisista veroista. Tilikauden verot sisältävät konserniyhtiöiden tilikauden tuloksia vastaavat arvioidut verot sekä aikaisempien tilikausien verojen oikaisut.

Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan kaikille verotuksen ja konsernitilinpäätöksen välisille ajoituseroille käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavien vuosien verokantaa. Laskennallinen verovelka sisältyy taseeseen kokonaisuudessaan ja laskennallinen verosaaminen arvioidun todennäköisen verohyödyn suuruisena. Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten netto-muutos tilikauden aikana kirjataan laskennalliseksi veroksi tuloslaskelmaan.

Osingot

Suomalaisen käytännön mukaan osingot maksetaan yleensä kerran vuodessa ja vain yhtiökokouksessa hyväksytyt vuositilinpäätöksen ja hallituksen voitonjakoehdotuksen pohjalta.

Hallituksen voitonjakoehdotuksen mukaista osinkoa ei ole kirjattu velaksi konsernitilinpäätökseen. Osingot vähennetään kertyneistä voittovaroista vasta, kun varsinainen yhtiökokous on hyväksynyt vuositilinpäätöksen ja osingonjaon määrän.

Konsernin kassavirtalaskelma

Kassavirtalaskelmassa on esitetty tilikauden aikana tahtuneet kassavirrat jaettuina liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen kassavirtoihin, joiden yhteissummasta päädytään kassavarojen (rahojen ja pankkisaamisten) muutokseen.

Kassavirtalaskelma on laadittu ns. epäsuoran esitystavan mukaisesti lähtemällä liikkeelle nettotuloksesta ja oikaisemalla se liiketoiminnan kassavirraksi.

M€	1999	1998
2. Liiketoiminnan muut tuotot		
Liiketoimintojen ja osakkeiden myyntivoitot		
Mobicentrex-liiketoiminta (Abacus Solutions Oy -tytäryhtiö)	15	-
Axxon Telecom B.V. (osakkuusyhtiö 40 %)	3	-
Star Telecom (4,5 %)	4	-
Belgian, Hollannin ja Saksan puheluliiketoiminnat	-	4
P Plus Communications Limited (osakkuusyhtiö 28,5 %)	-	1
Muut liiketoimintojen ja osakkeiden myyntivoitot	2	-
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	1	1
Maksukehotus- ja perintämaksut	11	9
Vuokratuotot	3	3
Muut erät	6	6
Yhteensä	45	24

3. Liiketoiminnan kulut ja henkilöstön lukumäärä

Liiketoiminnan kulut:		
Laitteet, aineet ja tarvikkeet	142	116
Ulkopuoliset palvelut		
Maksut muiden operaattoreiden verkkojen käytöstä	295	227
Muut ulkopuoliset palvelut (a)	136	140
Yhteensä	431	367
Henkilöstökulut (b)		
Palkat ja palkkiot	279	248
Eläkemaksut	29	30
Muut henkilösivukulut	32	31
Yhteensä	340	309
Vuokrat	47	40
Liiketoiminnan muut kulut		
Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten myyntitappiot sekä käyttöomaisuuden romutukset	1	6
Muut kulut (c)	265	222
Yhteensä	266	228
Liiketoiminnan kulut yhteensä	1 226	1 060

(a) Muut ulkopuoliset palvelut sisältävät televerkon korjaukseen ja ylläpitoon liittyvät palvelut sekä muut alihankintana ostetut palvelut myyntituotteen aikaansaamiseksi.

(b) Televerkkojen rakennustyöhön liittyvät henkilöstömenot on aktivoitu televerkkojen hankintameno. Aktivoidut henkilöstömenot olivat 19 miljoonaa euroa (1998: 17 miljoonaa euroa). Hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille, emoyhtiön toimitusjohtajalle sekä tytäryhtiöiden toimitusjohtajille ja hallitusten jäsenille maksettujen palkkojen ja palkkioiden kokonaismäärät olivat 3,1 miljoonaa euroa (1998: 2,7 miljoonaa euroa).

(c) Muihin kuluihin sisältyvät kulut, jotka eivät välittömästi liity varsinaiseen suoritustuotantoon, kuten myynnin ja markkinoinnin kulut, tutkimus- ja kehitystoiminnan kulut sekä yleishallinnon kulut.

	1999	1998
Henkilöstön lukumäärä:		
Henkilöstö keskimäärin vuoden aikana	9 270	8 609
Henkilöstö tilikauden päättyessä	9 512	9 068
M€	1999	1998

4. Poistot ja arvonalennukset

Poistot		
Aineettomat oikeudet	8	6
Liikearvo	5	1
Konserniliikearvo	2	2
Muut pitkävaikutteiset menot	3	3
Rakennukset ja rakennelmat	9	9
Koneet ja kalusto	34	29
Televerkot	211	206
Muut aineelliset hyödykkeet	9	5
	<u>281</u>	<u>261</u>
Arvonalennukset		
Rakennukset	-	3
Televerkot	-	34
	<u>-</u>	<u>37</u>
Yhteensä	<u>281</u>	<u>298</u>

Vuoden 1998 jälkipuoliskolla tapahtuneen Soneran analogisen NMT-palvelun tilaajamäärän merkittävän pienene-
misen takia kirjattiin vuonna 1998 yhteensä 34 miljoonan
euron arvonalennuspoistot eräistä Soneran NMT-televerk-
koon liittyvistä käyttöomaisuuseristä.

5. Rahoitustuotot ja -kulut

Osinkotuotot	21	5
Korkotuotot		
Pitkäaikaisista lainasaamisista	4	3
Muut korkotuotot	10	9
Muut rahoitustuotot	6	2
Korkokulut	-40	-19
Muut rahoituskulut	-1	-1
Kurssivoitot ja -tappiot	-	-1
Yhteensä	<u>-</u>	<u>-2</u>

Osinkotuotot sisältävät saadut osingot sellaisista osake-
omistuksista, joita ei käsitellä tytä- tai osakkuusyhtiöinä.
Osinkotuotot muodostuvat pääosin venture capital -rahas-
tosijoituksista saadusta 18 miljoonan euron osingosta
(1998: 2 miljoonaa euroa) sekä Libancell S.A.L:ltä saa-
dusta 3 miljoonan euron osingosta (1998: 3 miljoonaa eu-
roa).

6. Tuloverot

Konsernin voitto ennen tuloveroja ja vähemmistön osuutta
jakautuu maantieteellisesti seuraavasti:

Suomi	435	313
Muut maat	62	33
Yhteensä	<u>497</u>	<u>346</u>

M€	1999	1998
Tuloverot koostuvat seuraavista eristä:		
Tilikauden verot	108	76
Laskennalliset verot	18	18
Yhteensä	<u>126</u>	<u>94</u>

Konsernituloslaskelmaan kirjatut tuloverot eroavat suoma-
laisen yhtiön verokannan (28%) mukaisesta tuloverosta
seuraavasti:

Suomen verokannan mukainen tulovero	139	97
Vähennyskelpottomat kulut ja verovapaat tuotot	-7	-
Kuluvarausten ja vahvistettujen tappioiden käyttö	-1	-5
Tilikauden tuloveroihin vaikuttamattomat tappiot ulkomailla	5	7
Osakkuusyhtiötulosten laskennallisen veron ja Suomen verokannan ero	-12	-5
Suomen verokannan muutoksen 1.1.2000 vaikutus	3	-
Muut erät	-1	-
Konsernituloslaskelmaan kirjatut tuloverot	<u>126</u>	<u>94</u>

Konsernitaseen laskennalliset verosaamiset (+) ja verovelat
(-) koostuvat seuraavista verotuksen ja konsernitilinpäätök-
sen välisten ajoituserojen verovaikutuksista:

Laskennalliset verosaamiset		
Vahvistetut tappiot	37	15
Versaamisen arvostusvaraus	-29	-15
Osakkuusyrittysijoitukset	17	17
Kuluvaraukset	3	1
	<u>28</u>	<u>18</u>
Laskennalliset verovelat		
Aineelliset hyödykkeet	-80	-78
Osakkuusyrittysijoitukset	-41	-15
Muut erät	-1	-1
	<u>-122</u>	<u>-94</u>
Laskennallinen verovelka, netto	<u>-94</u>	<u>-76</u>

Konsernilla oli kertyneitä verotuksessa vähennyskelpoisia
tappioita 110 miljoonaa euroa (1998: 47 miljoonaa euroa),
jotka liittyvät pääosin konsernin ulkomaisiin tytäryhtiöihin.
Suurimmalla osalla vähennyskelpoisista tappioista ei ole
erityistä vanhenemisaikaa.

Sonera on muodostanut laskennallisen verosaamisen kai-
kista konsernin käytössä olevista vahvistetuista tappioista
ja kirjannut tätä verosaamista vastaan arvostusvarauksen.
Tarkastelu perustuu arvioon siitä, ovatko kunkin verotus-
kohteen vahvistetut tappiot todennäköisesti hyödynnettä-
vissä. Arvostusvarauksen määrää arvioitaessa on tarkas-
teltu kaikkia saatavilla olevia sekä positiivisia että nega-
tiivisia tietoja mm. siitä, onko verotuskohteella jatkossa
verotettavaa tuloa tuottavia eriä sekä käytettävissä olevia
verosuunnittelukeinoja. Arvostusvaraus on kirjattu tietty-
jen ulkomaisten tytäryhtiöiden vahvistetuista tappioista
muodostettuja verosaamisia vastaan, koska:

- nämä tytäryhtiöt ovat olleet tappiollisia aiempina tili-

kausina pääasiassa siksi, että yhtiöiden liiketoiminnot ovat edelleen käynnistysvaiheessa,

- ei ole riittävää varmuutta siitä, että nämä toiminnot olisivat voitollisia lähitulevaisuudessa, ja
- yhtiöt tekevät jatkossa panostuksia mediaviestinnän ja uusien liiketoimintojen kehittämiseen, mistä johtuen yhtiöt ovat lähitulevaisuudessa edelleen tappiollisia.

Johto arvioi, että näiden syiden takia on todennäköistä, että vahvistettuja tappioita ei voida hyödyntää.

Ulkomaisten osakkuusyhtiöiden voittovaroista on kirjattu laskennallinen verovelka, koska Soneralla ei välttämättä ole mahdollisuutta vaikuttaa ajankohtaan, jolloin nämä voittovarot jaetaan osinkoina omistajille. Laskennallisen verovelan määrä vastaa mahdolliseen osingonjakoon kohdistuvaa lähdeveroa, jonka määrä vaihtelee eri maissa. Suomalaisten osakkuusyhtiöiden voittovaroista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska suomalaisten osakkeiden välillä osingot ovat käytännössä verovapaata.

Laskennallista verovelkaa ei ole otettu huomioon ulkomaisten tytäryhtiöiden voittovarioihin liittyen, koska tällaisten voittovarojen katsotaan olevan pysyvästi sijoitettuna ulkomaille. Ulkomaisissa tytäryhtiöissä oli kertyneitä voittovaroja 17 miljoonaa euroa (1998: 15 miljoonaa euroa). Voittovarojen laskennallinen verovelka olisi toistaiseksi ollut alle 1 miljoonaa euroa.

M€ 1999 1998

7. Tulos/osake

Tulos/osake -luvut on laskettu seuraavasti:

Nettotulos	370	251
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	722 000	720 247
Tulos/osake (euroa)	0,51	0,35

Osakkeiden lukumäärä 31.12.1999 oli 722 000 000 osaketta (31.12.1998: 722 000 000). Osakemäärien muutokset on esitetty konsernintilinpäätöksen liitetiedossa 11.

Henkilöstön optiolainan laimennusvaikutuksella oikaistu osakkeiden keskimääräinen lukumäärä vuonna 1999 oli 723 234 tuhatta osaketta. Laimentava vaikutus tulos/osake-lukuun olisi ollut alle 0,01 euroa.

Suomalaisen käytännön mukaan tulos/osake -luku lasketaan tuloksesta ilman satunnaiseriä. Tilikausina 1999 ja 1998 konsernin tulokseen ei sisällynyt satunnaiseriä.

8. Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Aineettomat hyödykkeet koostuvat seuraavista eristä:

Aineettomat oikeudet	40	29
Liikearvo	1	5
Konserniliikearvo	11	2
Muut pitkävaikutteiset menot	17	17
Yhteensä	69	53

Aineettomat oikeudet koostuvat pääosin lisensseistä, vuokraoikeuksista ja patenteista. Muut pitkävaikutteiset menot koostuvat pääosin vuokrahuoneistojen peruserämennoista.

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten muutokset vuonna 1999:

M€	Hankintameno 1.1.1999	Investoinnit ja muut lisäykset	Myynnit ja muut vähennykset	Kertyneet poistot 31.12.1999	Tasearvo 31.12.1999
Aineettomat oikeudet	44	21	-5	-20	40
Liikearvo	7	2	-	-8	1
Konserniliikearvo	8	11	-3	-5	11
Muut pitkävaikutteiset menot	23	7	-2	-11	17
Aineettomat oikeudet yhteensä	82	41	-10	-44	69
Maa-alueet	15	2	-	-	17
Rakennukset ja rakennelmat	163	9	-15	-43	114
Koneet ja kalusto	144	63	-14	-98	95
Televerkot	1 747	235	-10	-1 114	858
Muut aineelliset hyödykkeet	42	21	-1	-17	45
Ennakkomaksut ja keskeneräiset investoinnit	46	21	-37	-	30
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 157	351	-77	-1 272	1 159
Osakkuusyrityssijoitukset	1 148	492	-3	-	1 637
Muut osakkeet ja osuudet	54	147	-47	-	154
Pitkäaikaiset lainasaamiset	29	7	-1	-	35
Pitkäaikaiset sijoitukset ja saamiset yhteensä	1 231	646	-51	-	1 826
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä	3 470	1 038	-138	-1 316	3 054

9. Osakkuusyrityssijoitukset

Soneran merkittävimmät osakkuusyhtiöt 31.12.1999:

Yhtiön nimi	Omistus- osuus, %	Hankinta- kuukausi	Osakkeiden han- kintameno, M€	Poistamaton liikearvo, M€	Tasearvo, M€
Turkcell Iletisim Hizmetleri A.S.	41,0	Tammikuu 1995	122	36	381
Aerial Communications, Inc. (a)	19,7	Syyskuu 1998	397	229	323
Pannon GSM Rt.	23,0	Elokuu 1998	71	55	73
Latvijas Mobilais Telefons SIA	24,5	Lokakuu 1991	-	-	19
UAB Omnitel	27,5	Syyskuu 1998	78	61	80
North-West GSM A/O	23,5	Kesäkuu 1993	4	-	10
AS Eesti Telekom (b)	24,5	Helmikuu 1999	19	-1	49
Lattelekom SIA	44,1	Tammikuu 1994	221	135	290
AB Lietuvos Telekomas	30,0	Heinäkuu 1998	238	139	231
TietoEnator Oyj (c)	20,3	Lokakuu 1996	135	59	130
724 Solutions Inc. (d)	20,0	Elokuu 1999	23	9	16

(a) Sonera teki yhdessä pääomistajan kanssa lisäsijoituksen yhtiöön marraskuussa 1999. Soneran osuus oli USD 230 miljoonaa (218 miljoonaa euroa). Omistusosuus on laskettu olettaen, että Soneran sijoitukset Aerial Operating Co., Inc:iin on vaihdettu Aerial Communications, Inc:in osakkeiksi.

(b) Sonera merkitsi AS Eesti Telekomin yksityistämisen yhteydessä helmikuussa 1999 yhtiön osakkeita 9 miljoonalla eurolla. Sonera vaihtoi aiemmat 24,5 %:n omistuksensa AS Eesti Mobiiltelefonissa ja AS Eesti Telefonissa 24,5 %:iin emoyhtiön AS Eesti Telekomin osakkeisiin maaliskuussa 1999.

(c) Soneran 26,8 %:n omistus Tieto Corporation Oyj:ssä muuttui heinäkuussa 1999 20,3 %:n osuudeksi TietoEnator Oyj:ssä, kun Tieto Corporation Oyj ja Enator AB yhdistyivät. Sonera omisti aiemmin myös 4,99 % Enator AB:stä.

(d) Sonera hankki 20 %:n osuuden 724 Solutions Inc:istä elokuussa 1999.

Kaikki taulukossa esitetyt yhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Sonera poistaa osakkuusyhtiöhankinnoista syntyneet liikearvot tasapoistoin taloudellisena vaikutusaikanaan, pääsääntöisesti enintään kymmenessä vuodessa.

M€	1999	1998	M€	1999	1998
Osakkuusyrityssijoitusten tasearvo ja sen muutokset koostuvat seuraavista eristä:			Seuraavassa taulukossa on esitetty eräitä yhteenlaskettuja tietoja Soneran osakkuusyrityksistä:		
Osakkuusyritysosakkeet ja -osuudet			Liikevaihto	4 077	1 845
Hankintameno 1.1.	1 088	174	Liikevoitto	754	391
Lisäykset	319	919	Voitto ennen satunnaiseriä ja veroja	501	223
Myynnit ja muut vähennykset	-7	-5	Nettotulos	456	204
Hankintameno 31.12.	1 400	1 088	Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	5 148	2 915
Osakkuusyrityssijoitusten pääomaosuusoikaisu			Vaihto- ja rahoitusomaisuus	1 686	1 001
Kertynyt oikaisu 1.1.	60	31	Vastaavat yhteensä	6 834	3 916
Muuntoerojen muutos	70	-11	Oma pääoma	3 018	1 344
Vuoden aikana saadut osingot	-14	-9	Vähemmistön osuus	14	-
Myynnit ja muut vähennykset	11	-3	Pitkäaikainen vieras pääoma	2 357	1 846
Tieto Corporation Oyj:n omien osakkeiden hankinta	-	-5	Lyhytaikainen vieras pääoma	1 445	726
Muut muutokset	-	-2	Soneran osuus osakkuusyritysten nettotuloksista ja omista pääomista on esitetty konsernituloslaskelmassa ja -taseessa seuraavasti:		
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	110	59	Soneran osuus osakkuusyritysten nettotuloksista	188	94
Kertynyt oikaisu 31.12.	237	60	Liikearvon poisto ja muut eliminoinnit	-78	-35
Osakkuusyrityssijoitukset konsernitaseessa 31.12.	1 637	1 148	Osuus osakkuusyritysten tuloksista konsernituloslaskelmassa	110	59
Julkisesti noteerattujen osakkuusyrityssijoitusten tasearvon ja käyvän arvon väliset erot on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 18.			Soneran osuus osakkuusyritysten omista pääomista	913	474
			Poistamaton liikearvo ja eliminoinnit	724	674
			Osakkuusyrityssijoitukset konsernitaseessa	1 637	1 148

M€	1999	1998
10. Vaihto-omaisuus		
Laitteet, aineet ja tarvikkeet	35	21
Muu vaihto-omaisuus	1	1
Yhteensä	<u>36</u>	<u>22</u>

11. Oma pääoma

Oman pääoman muutokset vuosina 1998 ja 1999:

M€	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Käyttö- rahasto	Kertyneet muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
1.1.1998	303	-	511	2	496	1 312
Henkilöstöanti	1	13	-	-	-	14
Osingonjako	-	-	-	-	-132	-132
Muuntoerot	-	-	-	-14	-	-14
Tieto Corporation Oyj:n omien osakkeiden hankinta	-	-	-	-	-5	-5
Muut muutokset	-	-	-	-	-2	-2
Tilikauden nettotulos	-	-	-	-	251	251
31.12.1998	304	13	511	-12	608	1 424
Rahastoanti	6	-	-6	-	-	-
Osingonjako	-	-	-	-	-61	-61
Muuntoerot	-	-	-	67	-	67
Muut muutokset	-	-	-	-	1	1
Tilikauden nettotulos	-	-	-	-	370	370
31.12.1999	<u>310</u>	<u>13</u>	<u>505</u>	<u>55</u>	<u>918</u>	<u>1 801</u>

Osakepääoma ja ylikurssirahasto

1.7.1998 tapahtuneessa jakautumisessa syntyneen emoyhtiön osakkeiden lukumäärä oli 180 000 000 osaketta nimellisarvoltaan 10 mk/osake. Heinä- ja syyskuussa 1998 tehtyjen kahden nimellisarvon puolituksen jälkeen osakkeiden lukumäärä oli 720 000 000 osaketta ja niiden nimellisarvo oli 2,50 mk/osake (noin 0,42 euroa/osake).

Marraskuun 1998 henkilöstöannissa laskettiin liikkeelle 2 000 000 uutta osaketta hintaan 40,50 mk/osake (6,81 euroa/osake). Osakkeiden hinta henkilöstöannissa oli 90 % siitä hinnasta, jolla Suomen valtio myi samaan aikaan osan omista osakkeistaan muille sijoittajille. Uudet osakkeet rekisteröitiin 17.11.1998. Osakeannin seurauksena osakepääomaa korotettiin 5 Mmk:lla (0,8 milj. euroa) ja ylikurssirahastoon kirjattiin 76 Mmk (12,8 milj. euroa).

Tammikuussa 1999 osakepääoma muutettiin euromääräiseksi ja osakkeen nimellisarvosta luovuttiin. Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo korotettiin tasan 43 senttiin toukokuussa 1999 siirtämällä rahastoantina korotusta vastaava määrä käyttörahastosta osakepääomaan. Tilikauden 1999 päättyessä osakkeiden lukumäärä oli 722 000 000 osaketta ja osakepääoma oli 310 460 000 euroa.

Yhtiöjärjestyksen mukaan Sonera Oyj:n vähimmäisosakepääoma on 309,6 milj. euroa ja enimmäisosakepääoma 1 238,4 milj. euroa, joissa rajoissa osakepääomaa voidaan yhtiökokouksen päätöksellä korottaa tai alentaa ilman yhtiöjärjestyksen muutosta.

Käyttörahasto

Käyttörahasto on osa jakokelpoisia voittovaroja ja voidaan käyttää voitonjakoon tai muuhun yhtiökokouksen päättämään tarkoitukseen.

Osingonjako

Vuoden 1998 aikana maksettuna osingonjakona on esitetty Soneran osuus Suomen PT Oy:n jakamista osingoista. Suomen PT Oy maksoi valtiolle vuonna 1998 osinkoa 185 miljoonaa euroa. Sonera määrittää ja maksaa osinkonsa 1.1.2000 lähtien euroissa. Aiempien vuosien osingot on ilmoitettu ja maksettu markoissa.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Jakokelpoiset varat

Konsernitaseen voittovaroihin sisältyy kertyneitä tilinpäätössiirtoja, jotka osakeyhtiölain mukaan eivät ole jakokelpoisia varoja.

M€	1999	1998
Konsernitaseen jakokelpoiset varat vuoden lopussa:		
Kertyneet voittovarot	973	596
Kertyneisiin voittovaroihin sisältyvä tilinpäätössiirtojen kertymä	-185	-186
Muut jakokelvottomat varat	-1	-
Jakokelpoiset varat	787	410
Käyttörahassto	505	511
Jakokelpoiset varat yhteensä	1 292	921

Osakeyhtiölain mukaan osingonjako ei voi ylittää konsernitaseen eikä emoyhtiön oman taseen mukaisia jakokelpoisia varoja. Emoyhtiön jakokelpoiset varat 31.12.1999 olivat 1 139 milj. euroa (1998: 674 milj. euroa)

Konsernitaseen voittovaroihin sisältyvät kertyneet tilinpäätössiirrot liittyvät konsernin suomalaisten tytäryhtiöiden kertyneisiin poistoeroihin ja koostuvat seuraavista eristä:

M€	1999	1998
Kertynyt poistoero		
Aineettomat oikeudet	5	4
Muut pitkävaikutteiset menot	2	1
Rakennukset ja rakennelmat	15	14
Koneet ja kalusto	5	9
Televerkot	226	226
Muut aineelliset hyödykkeet	8	5
Kertynyt poistoero yhteensä	261	259
Laskennallinen verovelka tilinpäätössiirtojen kertymästä	-76	-73
Voittovaroihin sisältyvä tilinpäätössiirtojen kertymä	185	186

12. Pitkä- ja lyhytaikaiset lainat

Pitkäaikaiset lainat 31.12. koostuvat seuraavista eristä:

Lainat rahoituslaitoksilta	822	771
Joukkovelkakirjalainat	300	-
Henkilöstön optiolaina	2	-
Eläkelainat	-	17
Yhteensä	1 124	788

Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksuohjelma 31.12.1999:

M€	Lainat rahoituslaitoksilta	Joukkovelkakirjalainat	Henkilöstön optiolaina	Yhteensä
Erääntyvät vuonna 2000	-	-	-	-
2001	102	-	2	104
2002	2	-	-	2
2003	219	-	-	219
2004	183	-	-	183
Erääntyvät myöhemmin	316	300	-	616
Yhteensä	822	300	2	1 124

Konsernin pitkäaikaisesta rahoituksesta huolehtii Sonera Oyj ja eräitä poikkeustilanteita lukuunottamatta konsernin tytäryhtiöt eivät voi ottaa ulkopuolista lainaa.

Pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta

M€	1999	1998
Erääntyy 2001; 100 miljoonan euron syndikoitu laina; vaihtuvakorkoinen, sidottu LIBOR:iin, 31.12.1999: 3,26 % (1998: 3,46 %)	100	100
Erääntyy 2003; 50 miljoonan euron laina; vaihtuvakorkoinen, sidottu Euriboriin, 31.12.1999: 3,27 % (1998: 3,62 %)	50	50
Erääntyy puolivuotiserissä 2002-2004; DEM 300 miljoonaa (153 miljoonaa euroa) syndikoitu valmiusluottolimiitti; vaihtuvakorkoinen, sidottu LIBOR:iin (1998: 3,80 %)	-	153
Erääntyy puolivuotiserissä 2003-2005; DEM 1 000 miljoonaa (511 miljoonaa euroa) syndikoitu valmiusluottolimiitti; vaihtuvakorkoinen, sidottu LIBOR:iin, 31.12.1999: 3,49 % (1998: 3,74 %)	380	419
Erääntyy 2008; 44 miljoonan euron laina; vaihtuvakorkoinen, sidottu LIBOR:iin, 31.12.1999: 3,70 % (1998: 3,80 %)	44	44
Erääntyy 2008; 42 miljoonan euron laina; vaihtuvakorkoinen, sidottu Euriboriin, 31.12.1999: 3,70 %	42	-
Erääntyy puolivuotiserissä 2003-2009; 200 miljoonan euron laina; vaihtuvakorkoinen, sidottu EIB:n viitekorkoon, 31.12.1999: 3,31 %	200	-
Erääntyy erisuuruissa erissä vuoteen 2003 mennessä; tytäryhtiön USD 5 miljoonan pankkilaina; vaihtuvakorkoinen, sidottu LIBOR:iin, 31.12.1999: 6,49 % (1998: 5,41 %)	5	4
Muut tytäryhtiöiden pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	1	1
Yhteensä	822	771

Taulukossa esitetyt lainojen korot eivät sisällä suojaustoimenpiteiden vaikutuksia. DEM 300 miljoonan ja DEM 1 000 miljoonan valmiusluottolimiitit sisältävät 0,0625 % sitoumusmaksun nostamatta olevasta osuudesta.

Muut pitkäaikaiset lainat

Sonera laski huhtikuussa 1999 liikkeeseen 300 miljoonan euron joukkovelkakirjalainan, jota tarjottiin merkittäväksi kansainvälisille sijoittajille maaliskuussa 1999 allekirjoitetun 1,0 miljardin euron pitkäaikaisen lainaohjelman puitteissa (Euro Medium Term Note). Joukkovelkakirjalainan laina-aika on 10 vuotta ja sen kiinteä korko on 4,625 %. Lainan emissiokurssi oli 99,272 %.

Henkilöstön optio-ohjelmaan sisältyy optiolainausuus, jonka määrä on 500 markkaa (84,09 euroa) kutakin 500 optiotodistusta kohden. Optiolaina on koroton ja se maksetaan takaisin yhtenä eränä 1.6.2001. Optio-ohjelman ehdot on esitetty kohdassa "Osakkeet ja osakkeenomistajat" sivuilla 50-52.

Sonera maksoi toukokuussa 1999 takaisin PT:n Eläkesäätiöltä vuonna 1997 ottamansa 17 miljoonan euron eläkelainan, jonka alkuperäinen eräpäivä oli vuonna 2002. Lainan kiinteä korko oli 5,5 %.

Lyhytaikaiset lainat

Lyhytaikaisiin lainoihin sisältyy kotimaisten yritystodistusohjelmien puitteissa nostettua lainaa 71 miljoonaa euroa (1998: 17 miljoonaa euroa) ja ulkomaisten yritystodistusohjelmien puitteissa nostettua lainaa 100 miljoonaa euroa (1998: -). Muita lyhytaikaisia lainoja oli 1 miljoona euroa (1998: 118 miljoonaa euroa lyhytaikaisen USD 400 miljoonan valmiusluottolimiitin puitteissa).

Lyhytaikaisten lainojen keskikorko 31.12.1999, kun myös suojausten vaikutus otetaan huomioon, oli 3,4 % (1998: 3,4 %).

Soneralla on likviditeettiasemansa varmistamiseksi myös joulukuussa 1999 allekirjoitettu 600 miljoonan euron 364 päivän valmiusluotto, jossa on kuuden kuukauden jatko-optio.

M€	1999	1998
13. Muut pitkäaikaiset velat		
Saadut ennakkomaksut	11	9
Vuosi 2000 -kuluvaraus	-	4
Muut pitkäaikaiset velat	9	2
Yhteensä	20	15

Saadut ennakkomaksut liittyvät pääosin joulukuussa 1998 sovittuun vuokraus/takaisinvuokrausjärjestelyyn (cross-border lease). Sopimuksen johdosta Sonera sai nettomääräisen rahakorvauksen USD 11 miljoonaa (9 miljoonaa euroa), joka kirjataan tuotoksi vuokrasopimusajan kuluessa. Katso myös konsernitilinpäätöksen liitetietojen kohta 16.

M€	1999	1998
14. Kassavirtalaskelman lisätiedot		
Tytäryhtiöhankinnat:		
Hankitut varat (poislukien kassavarat)	12	3
Konsernille siirtyneet velat	-3	-1
Maksettu kauppahinta, vähennettynä hankittujen tytäryhtiöiden kassavaroilla	9	2
Tytäryhtiöiden myynnit:		
Myydyt varat (poislukien kassavarat)	1	-
Konsernista poistuneet velat	-2	-
Myydyt nettovelat	-1	-
Myyntivoitto	3	-
Saatu kauppahinta, vähennettynä myytyjen tytäryhtiöiden kassavaroilla	2	-
Maksuperusteiset korkomenot ja tuloverot:		
Maksetut korkomenot	29	19
Maksetut tuloverot	140	53

15. Liiketoimet osakkuusyhtiöiden ja lähipiirin kanssa

Soneralla on sopimus teknisestä avusta useimpien osakkuusyhtiöidensä kanssa. Apu koskee sekä televerkkojen suunnittelua ja rakentamista että verkkojen käyttöä ja ylläpitoa.

Yhteenvedo Soneran ja sen osakkuusyhtiöiden välisistä liiketapahtumista:

Pitkäaikaiset lainasaamiset	11	1
Lyhytaikaiset lainasaamiset	9	-
Myyntisaamiset	13	10
Siirtosaamiset	1	-
Muut pitkäaikaiset velat	4	-
Saadut ennakot	1	-
Ostovelat	17	12
Siirtovelat	1	-
Muut lyhytaikaiset velat	2	-
Osakkuusyhtiöiltä veloitetut maksut tilikauden aikana	28	24
Osakkuusyhtiöiden palveluista suoritettut maksut tilikauden aikana	72	58

Osakkuusyhtiöiltä ostetut palvelut muodostuvat pääasiassa tietotekniikkapalveluiden ostoista TietoEnator Oy:ltä sekä rakennus- ja ylläpitopalveluiden ostoista Transmast Oy:ltä.

Lukuunottamatta Soneran osingonmaksuja liikenneministeriölle, Suomen valtion sekä Suomen valtion omistamien muiden yhtiöiden ja Soneran väliset tapahtumat liittyvät Soneran normaaliin liiketoimintaan. Liiketoimet tehdään markkinahinnoin ja vastaavin ehdoin kuin muiden samaa kokoluokkaa olevien ja samalla alueella toimivien Soneran asiakkaiden välillä.

Kesäkuun 1998 loppuun asti Soneralla oli yhteinen emoyhtiö Suomen Posti Oy:n kanssa. Tapahtumat Soneran ja Suomen Postin välillä liittyivät Soneran normaaliin palveluiden myyntiin Suomen Postille sekä postipalveluiden ostoon Suomen

Postilta. Kaikki nämä liiketoimet tehtiin markkinahinnoin ja -ehdoin.

Kaikki Suomen PT Oy:n hallinnon yleiskulut kohdistettiin joko Soneralle tai Suomen Postille hallintopalvelujen arvioidun käytön perusteella. Soneran konsernitilinpäätös sisältää kesäkuun 1998 loppuun asti Soneran osuuden näistä yleiskuluista. Vaikka nämä kustannukset eivät välttämättä ole osoitettavissa Soneran erillisesti aiheuttamiksi, johto uskoo, että Soneralle kohdistetut kustannukset ovat kohtuulliset ja että määrät eivät olisi olleet merkittävästi erilaiset, mikäli Sonera olisi ollut itsenäinen konserni ennen 1.7.1998. Lähinnä yleishallinnosta ja rahoitustoiminnoista aiheutuneet Soneralle kohdistetut kustannukset olivat 6 miljoonaa euroa vuoden 1998 kuuden ensimmäisen kuukauden aikana.

Soneralla ei ole ollut esitettyjen vuosien aikana lainasaamia johdolta.

M€	1999	1998
----	------	------

16. Vastuositoumukset

Kiinnitykset omasta velasta	-	17
Annetut pantit		
Omien sitoumusten vakuudeksi	5	5
Osakkuusyhtiöiden rahoituksen vakuudeksi (a)	184	131
Osakkuusyhtiöiden puolesta annetut takaukset		
Osakkuusyhtiöiden rahoituksen vakuudeksi	103	118
Muiden sitoumusten vakuudeksi	-	2
Cross-border lease -sopimuksen vastuu (b)	208	182
Osakkeiden ostositoumus (c)	20	17
Takaisinostovastuut	-	1

(a) Taulukossa on esitetty pantattujen osakkuusyhtiöosakkeiden arvot Soneran konsernitaseessa. Kohteena olevien lainamäärien mukaisesti lasketut maksimivastuut ovat yhteensä 341 miljoonaa euroa (1998: 244 miljoonaa euroa).

(b) Joulukuussa 1998 Sonera sopi vuokraus/takaisinvuokrausjärjestelystä (cross-border lease), jossa Sonera vuokrasi eräitä matkaviestintäteleverkon laitteitaan yhdysvaltalaisen pääomasijoittajien muodostamille säätiöille, jotka samanaikaisesti vuokrasivat laitteiston takaisin Soneralle. Kohteena olevan laitteiston omistusoikeus säilyy Soneralla ja sen tasearvo 31.12.1999 oli 128 miljoonaa euroa (1998: 151 miljoonaa euroa). Järjestelyn aiheuttamat kokonaisvuokrasaavat ja -velat suoritettiin järjestelyn teko hetkellä, jolloin Sonera sai nettomääräisen rahakorvauksen USD 11 miljoonaa (9 miljoonaa euroa). Määrä on esitetty saatuna ennakkomaksuna taseessa ja se kirjataan tuotoksi muihin rahoitustuottoihin vuokrasopimuksajan kuluessa. Järjestelystä ei odoteta aiheutuvan muita kassavirtoja Soneralle. Soneran vastuu takaisinvuokrasopimuksesta rajoittuu tilanteeseen, jossa tulevia vuokramaksuja hoitava rahoituslaitos menisi konkurssiin, tai jossa USA:n valtion ja valtionlaitosten arvopaperit, joihin osa vuokramaksuista on sijoitettu, muuttuisivat arvottomiksi.

(c) Elokuussa 1998 Sonera myönsi Tele Danmark A/S:lle myyntioption, jonka mukaan Sonera on sitoutunut joulukuun 1999 ja kesäkuun 2000 välisenä aikana lunastamaan 1,9 %:n lisäosuuden Panon GSM Rt:n osakkeista USD 20 miljoonan kauppahintaan.

Soneralla on useita toimitila-, maa- ja laitevuokrasopimuksia, jotka eivät ole välittömästi irtisanottavissa. Joissa-

kin sopimuksissa on uusimismahdollisuuksia eri pituisiksi ajoiksi. Käyttövuokrasopimusten mukaiset vähimmäisvuokramaksut 31.12.1999 olivat seuraavat:

M€	
Vuonna 2000	55
2001	35
2002	26
2003	14
2004	9
Myöhemmin	34
Yhteensä	173

17. Riita-asiat ja viranomaismenettelyt

Sonera on osapuolena eräissä konsernin liiketoimintaan liittyvissä riita-asioissa ja viranomaismenettelyissä, jotka koskevat pääasiassa telemarkkinain soveltamista, kilpailulainsäädäntöä ja kuluttajasuojaa. Lukuun ottamatta seuraavassa kuvattuja viranomaismenettelyjä, Sonera ei ole osallisena sellaisissa oikeudenkäynneissä, välimiesmenettelyissä tai viranomaismenettelyissä, joiden lopputuloksilla voisi olla olennaista vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

Telia Finland Oy jätti 23.9.1998 kilpailuvirastolle valituksen, jossa se pyysi tutkimaan, ovatko Sonera ja Radiolinja pyrkineet rajoittamaan kilpailua GSM-matkaviestinmarkkinoilla hinnoitteleamalla *kansallisen verkkovierailun* Telia Finlandin mukaan kohtuuttomalla ja syrjivällä tavalla. Kilpailuvirasto antoi 12.1.2000 päätöksen, jossa se katsoo, että Soneran käyttämä kansallisen verkkovierailun hinnoittelu ei aiheuta Kilpailuviraston toimenpiteitä. Virasto katsoo, että teleoperaattorilla on useita erilaisia tapoja päästä valtakunnalliseen televerkkoon, esimerkiksi palveluoperaattorisopimuksen avulla. Kilpailuvirasto toteaa ratkaisussaan edelleen, että Soneralla ei ole yksinään tai yhdessä Radiolinjan kanssa määräävää markkina-asemaa valtakunnallisiin matkaviestintäverkkoihin pääsyn markkinoilla. Kilpailuviraston päätöksestä voi valittaa kuukauden kuluessa päätöksen antamisesta.

Telia Finland jätti 16.4.1999 Euroopan komission pääosastolle IV (kilpailu) toimenpidepyynnön, jossa se väitti, että Sonera ja Radiolinja olivat käyttäneet väärin määräävää markkina-asemaansa Suomen matkapuhelinmarkkinoilla vaikuttaessaan toimenpiteillään *Telia Finlandin palvelusopimukseen Swisscom AG:n kanssa*. Telia Finlandin Euroopan komissiolle jättämän toimenpidepyynnön käsittely on edelleen kesken eikä yhtiön johto voi tällä hetkellä esittää arviota käsittelyn päättymisajankohdasta tai lopputuloksesta.

Telia Finland jätti 20.11.1998 Telehallintokeskukselle valituksen, joka koskee Soneran *matkaviestinverkkojen ns. terminointimaksuja*. Telia Finland vaatii, että Soneran tulee tarjota matkaviestinverkkoihin terminointivälitystä kaikista televerkoista tulevalle liikenteelle. Liikenneministeriön keväällä 1999 muuttamassa yhteenliittämispäätöksessä määrätään, ettei terminointivälitystä tarvitse erikseen hinnoitella paikallisteleverkosta matkaviestinverkkoon tulevalle liikenteelle. Telia Finland väitti lisäksi, että Soneran matkaviestinverkkojen terminointimaksut eivät ole kohtuullisissa suhteissa kustannuksiin ja että maksut ovat siten liikenneminis-

teriön yhteenliittämispäätöksen 16 §:n vastaisia. Sonera on antanut asiassa vuoden 1999 aikana selvityksiä Telehallinto-keskukselle. Asian käsittely on edelleen kesken eikä yhtiön johto voi tällä hetkellä esittää arvioita käsittelyn päättymis-ajankohdasta tai lopputuloksesta.

Saunalahden Serveri jätti 10.12.1998 Kilpailuvirastolle Soneraa, Helsingin Puhelinta ja Tampereen Puhelinta koskevan toimenpidepyynnön, jossa se väitti että Sonera rikkoo kilpailulainsäädäntöä ja rajoittaa vapaata kilpailua *internet-palvelujen* markkinoilla. Kilpailuvirasto antoi asiassa ratkaisun 8.10.1999 ja totesi, että asianosaisten yritysten internet-palvelujen hinnoittelu- ja markkinointitoimenpiteet eivät ole kilpailulainsäädännön vastaisia. Kilpailuvirasto totesi, että internet-palvelujen markkinoilla kilpailu on toimivaa ja palvelujen tarjoajia on tullut lisää etenkin alueellisille markkinoille.

Sonera omistaa 20,3 prosenttia *TietoEnator Oyj:stä*, joka on Pohjoismaiden johtavia tietotekniikkapalvelujen toimittajia. Suomen kilpailuvirasto asetti Tieto Corporation Oyj:n ja Enator AB:n sulautumisen ehdoksi, että Sonera myy puolet omistusosuudestaan TietoEnatorissa 11.6.2001 mennessä. Lisäksi Sonera sitoutui ehdottamaan seuraavassa varsinais-

essa yhtiökokouksessa vain yhtä jäsentä TietoEnatorin hallitukseen aiemman kahden sijasta.

Kilpailuvirasto hyväksyi 21.12.1999 ehdollisena yrityskaupan, jossa Sonera hankki 37 %:n osuuden Talentum Oyj:n tytäryhtiössä *WOW-verkkobrandit Oy:ssä*. Yrityskauppa ilmoitettiin Kilpailuvirastolle 14.9.1999 ja se siirrettiin toisen vaiheen käsittelyyn 13.10.1999. Kilpailuongelmien poistamiseksi osapuolet sitoutuivat siihen, että Sonera kohtelee yhteisyritystä ja sen kilpailijoita tasapuolisesti verkkosisälön hankinnassa ja jakelussa eikä keskitä erilaista tietotaitoaan vain yhteisyrityksen käyttöön. Lisäksi osapuolet sitoutuivat poistamaan tiettyjä yksinoikeusjärjestelyjä yrityskauppasopimuksistaan.

Kilpailuvirasto päätti 20.1.2000 aloittaa jatkokäsittelyn yrityskaupassa, jossa Sonera hankkii ensimmäisessä vaiheessa 20 %:n ja 31.3.2003 mennessä yhteensä 34 %:n osuuden Yleisradio Oy:n tytäryhtiössä *Digita Oy:ssä*. Yrityskaupan jatkokäsittelyssä selvitetään mm. se, miten osapuolten toiminta markkinoilla vaikuttaa kilpailutilanteeseen. Kilpailuvirastolla on kolme kuukautta aikaa ratkaista, hyväksyykö se yrityskaupan sellaisenaan, asettaako se sille ehtoja vai esittääkö se kilpailuneuvostolle kaupan kieltämistä.

18. Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot

Seuraavassa taulukossa on esitetty rahoitusinstrumenttien tasearvot ja käyvät arvot tilinpäätöspäivän osake- ja valuuttakursseilla sekä korkotasolla laskettuna. Esitetyt johdannaissopimusten nimellisarvot kuvaavat Soneran suojaustoimenpiteiden laajuutta, mutta ne eivät välttämättä kuvaa osapuolten vaihtamia rahasuorituksia, eivätkä ne yksin tarkasteltuina anna kuvaa Soneran riskiasemasta.

M€	31.12.1999		31.12.1998	
	Tase-arvo	Käypä arvo	Tase-arvo	Käypä arvo
<i>Sijoitukset ja lainat:</i>				
Osakkeet ja osuudet				
Aerial Communications, Inc.	323	791	153	70
TietoEnator Oyj	130	893	96	558
Powertel, Inc.	119	250	-	-
AS Eesti Telekom	46	231	-	-
Trio AB	16	25	-	-
Muut osakkeet ja osuudet	1 157	1 161	953	954
Lainasaamiset	54	61	30	32
Rahat, pankkisaamiset ja arvopaperit	115	115	93	93
Pitkäaikaiset lainat	1 124	1 127	788	793
Lyhytaikaiset lainat	172	172	135	135

Soneran omistusosuus Aerial Communications, Inc:stä on laskettu olettaen, että Soneran sijoitukset Aerial Operating Co., Inc:iin on vaihdettu Aerial Communications, Inc:n osakkeiksi. Julkisesti noteerattujen osakkeiden käyvät arvot perustuvat näiden yhtiöiden noteerattuihin pörssikursseihin vuoden lopussa. Muiden osakkeiden ja osuuksien käyvät arvot perustuvat niiden kirjanpitoarvoon.

Saamisten, lainojen ja johdannaissopimusten käyvät arvot on arvioitu käyttämällä odotettavissa olevia kassavirtoja diskontattuna tilinpäätöspäivän markkinakoroilla. Rahojen, pankkisaamisten ja arvopaperien käypinä arvoina on käytetty kirjanpitoarvoja.

M€	31.12.1999				31.12.1998			
	Nimellis- arvo	Tase- arvo	Käypä arvo	Keskim. maturi- teetti (kk)	Nimellis- arvo	Tase- arvo	Käypä arvo	Keskim. maturi- teetti (kk)
<i>Johdannaissopimukset:</i>								
Valuuttatermiinit, myynti								
USD	43	-2	-2	2	39	-	-2	2
SEK	19	-	-	5	1	-	-	-
HKD	-	-	-	-	13	-	-	-
muut valuutat	-	-	-	-	1	-	-	-
Valuuttatermiinit, osto								
USD	61	3	2	2	-	-	-	-
DEM	-	-	-	-	576	-	-	-
ECU	-	-	-	-	194	-1	-	-
Valuutanvaihtosopimukset, myynti								
SEK	-	-	-	-	2	-	-	1
Koronvaihtosopimukset								
Euribor	604	7	-15	69	244	-	-3	32
Ostetut korko-optiot								
cap-optiot, Euribor	120	1	3	38	-	-	-	-

Johdannaissopimusten tase- ja käyvissä arvoissa positiivinen arvo edustaa saatavaa ja negatiivinen velkaa.

Valuutan myyntitermiinit liittyvät Soneran valuuttamääräisten myynti- ja lainasaamisten suojaukseen. Sopimusten maturiteetit olivat 2–5 kuukautta 31.12.1999 (1998: 0–2 kuukautta). Termiinien tekohetkellä ei Soneralle aiheutunut kassavirtoja ja termiinien maksut tapahtuvat niiden erääntyessä.

Valuutan ostotermiinit liittyvät pääasiassa lainojen suojaukseen sekä vähäisemmässä määrin myös ostovelkojen suojaukseen. Sopimusten maturiteetit olivat 2 kuukautta (1998: alle 1 kuukautta). DEM- ja ECU-termiinit 31.12.1998 liittyivät näissä valuutoissa nostettuihin pitkäaikaisiin lainoihin. Termiinien tekohetkellä Soneralle ei aiheutunut kassavirtoja ja termiinien maksut tapahtuvat niiden erääntyessä.

Koronvaihtosopimukset ja korko-optiot (cap) liittyvät Soneran pitkäaikaisten lainojen korkoriskien suojaukseen.

Koronvaihtosopimukseen sisältyi 31.12.1999 tilanteessa 15 sopimusta, joiden keskimääräinen maturiteetti oli 69 kuukautta (vaihteluväli 7 - 113 kuukautta). Pitkäaikaista lainasalkkua suojaavia sopimuksia oli 304 miljoonaa euroa, joissa Sonera maksaa kiinteää korkoa 4,07 % ja saa Euriboriin perustuvaa vaihtuvaa korkoa (3,22 % tilanteessa 31.12.1999). Lisäksi Sonera on muuttanut 300 miljoonan euron kiinteäkorkoisen (kuponkikorko 4,625 %) joukkovelkakirjalainansa vaihtuvakorkoiseksi sopimuksilla, joissa Sonera saa kiinteää korkoa 4,625 % ja maksaa Euriboriin perustuvaa vaihtuvaa korkoa (3,69 % tilanteessa 31.12.1999). Sopimusten tekohetkellä Soneralle ei aiheutunut kassavirtoja. Maksettavan ja saatavan koron välinen erotus suoritetaan rahassa puolivuositain.

Korko-optioihin 120 miljoonaa euroa sisältyi 31.12.1999 tilanteessa 5 sopimusta, joiden keskimääräinen maturiteetti

oli 38 kuukautta. Optioiden keskimääräinen korkokatto oli 4,63 % ja niiden viitekorko oli sidottu 3 tai 6 kuukauden Euriboriin. Optioiden tekohetkellä aiheutuneet kassavirrat jaksotetaan kunkin option voimassaoloajalle.

19. Liiketoiminta-aluekohtaiset tiedot

Soneralla on viisi liiketoiminta-aluetta: (1) Matkaviestintä, (2) Mediaviestintä ja uudet palvelut, (3) Kiinteän verkon puhelu- ja datapalvelut, (4) Laitemyynti ja muu liiketoiminta sekä (5) Ulkomaiset ja muut merkittävät sijoitukset. Matkaviestintä koostuu pääasiassa digitaalisista GSM- ja analogisista NMT-palveluista Suomessa. Mediaviestintä ja uudet palvelut sisältää internet-, hakemistopalvelu- ja muut media-liiketoiminnat sekä matkaviestintään tukeutuvat uudet palvelut. Kiinteän verkon puhelu- ja datapalvelut sisältävät kiinteän verkon kotimaan- ja ulkomaanpuhelut, datapalvelut sekä vuokrajohdot. Laitemyynti ja muu liiketoiminta sisältää laitemyynnin, rakentamisen ja kunnossapidon sekä eräitä muita toimintoja. Ulkomaiset ja muut merkittävät sijoitukset sisältävät merkittävät vähemmistöosakkuudet matkaviestintäpalvelujen toimittajissa Turkissa, Yhdysvalloissa, Unkarissa, Baltian maissa, Venäjällä ja Libanonissa; kiinteän verkon palvelujen toimittajissa Baltian maissa; sekä suomalaisessa tietotekniikkayhtiössä TietoEnator Oyj:ssä.

Liiketoiminta-alueista esitettävät erillistiedot perustuvat Soneran sisäiseen johdon raportointiin, joka koostuu kuukausittain tehtävistä raporteista konsernin toimitusjohtajalle liiketoiminta-alueiden seurantaan ja resurssien allokointipäätöksiä varten. Johdon raportoinnissa liiketoiminta-alueille kohdistetaan niille kuuluvat osuudet sisäisten toimintojen ja hallinnon yleiskustannuksista. Kohdistus pyritään ensisijai-

sesti tekemään kapasiteetin tai palvelujen todellisen käytön mukaan. Työntekijöiden lukumäärästä riippuvien palvelujen kustannukset kohdistetaan henkilöstömäärän perusteella. Muiden sisäisten palvelujen ja hallintokulujen kohdistuksessa noudatetaan rationaalisia ja johdonmukaisia kohdistusperiaatteita, joiden katsotaan parhaiten kuvaavan palvelujen todellista käyttöä. Merkittävien riippuvuussuhteiden ja yhteisten toimintojen takia liiketoiminta-aluekohtaiset kannat-

tavuusluvut eivät välttämättä kuvaa tilannetta, jossa yksiköt olisivat sekä toiminnallisesti että juridisesti täysin itsenäisiä.

Liiketoiminta-alueiden raportoinnin yhteydessä käytetyt laskentaperiaatteet ovat samat kuin konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 1 esitetyt laadintaperiaatteet.

Soneran johdon seuraama taloudellinen informaatio liiketoiminta-alueittain tilikausilta 1999 ja 1998:

M€	1999						Konserni
	Matka- viestintä	Media- viestintä ja uudet palvelut	Kiinteän verkon puhelu- ja datapalvelut	Laitemyynti ja muu liiketoiminta	Ulkomaiset ja muut merkittävät sijoitukset	Eliminoinnit	
Myynti ulkopuolisille asiakkaille	966	140	570	173	-	-	1 849
Konsernin sisäinen myynti	22	35	167	298	-	-522	-
Liikevaihto	988	175	737	471	-	-522	1 849
Liikevoitto	345	-60	98	4	-	-	387
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	-	-	-	-	110	-	110
Kohdistamattomat erät: Rahoitustuotot ja -kulut, netto							-
Voitto ennen tuloveroja ja vähemmistön osuutta							497
Liiketoiminta-alueiden käyttöomaisuus (a)	499	28	483	218	1 791	-	3 019
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin	148	15	116	59	410	-	748
Poistot ja käyttöomaisuuden arvonalennukset	123	13	102	43	-	-	281
M€	1998						Konserni
	Matka- viestintä	Media- viestintä ja uudet palvelut	Kiinteän verkon puhelu- ja datapalvelut	Laitemyynti ja muu liiketoiminta	Ulkomaiset ja muut merkittävät sijoitukset	Eliminoinnit	
Myynti ulkopuolisille asiakkaille	799	115	560	149	-	-	1 623
Konsernin sisäinen myynti	29	12	142	195	-	-378	-
Liikevaihto	828	127	702	344	-	-378	1 623
Liikevoitto	222	14	63	-10	-	-	289
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	-	-	-	-	59	-	59
Kohdistamattomat erät: Rahoitustuotot ja -kulut, netto							-2
Voitto ennen tuloveroja ja vähemmistön osuutta							346
Liiketoiminta-alueiden käyttöomaisuus (a)	482	27	457	210	1 202	-	2 378
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin	166	6	126	53	898	-	1 249
Poistot ja käyttöomaisuuden arvonalennukset	139	7	124	28	-	-	298

(a) Liiketoiminta-alueiden käyttöomaisuus sisältää aineelliset hyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet kaikilla liiketoiminta-alueilla, paitsi ulkomaisten ja muiden merkittävien sijoitusten kohdalla, jossa on esitetty sijoitukset osakkuusyhtiöihin ja muihin osakkeisiin.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Seuraavassa taulukossa on esitetty täsmäytyslaskelma liiketoiminta-alueiden käyttöomaisuudesta konsernitaseen vastaavien kokonaissummaan:

M€	1999	1998
Liiketoiminta-alueiden käyttöomaisuus	3 019	2 378
Pitkäaikaiset lainasaamiset	35	29
Vaihto-omaisuus	36	22
Saamiset	404	292
Rahat, pankkisaamiset ja arvopaperit	115	93
Konsernitaseen vastaavat yhteensä	<u>3 609</u>	<u>2 814</u>

Pääosa Soneran liikevaihdosta syntyy Suomessa. Liikevaihdon maantieteellinen jakauma on seuraava:

M€	1999	1998
Myynti suomalaisille asiakkaille	1 766	1 549
Myynti ulkomaisille asiakkaille	83	74
Yhteensä	<u>1 849</u>	<u>1 623</u>

Soneran aineellisten hyödykkeiden maantieteellinen jakauma on seuraava:

	1999	1998
Suomessa	1 138	1 102
Suomen ulkopuolella	21	21
Yhteensä	<u>1 159</u>	<u>1 123</u>

20. Tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt ja muut osakeomistukset

Konserniin kuuluvat yhtiöt 31.12.1999:

	Kotipaikka	Emoyhtiön omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Liikevaihto 1999 M€	Henkilöstön määrä 31.12.1999
<i>Emoyhtiö:</i>					
Sonera Oyj	(a) Helsinki			1 667,6	5 463
<i>Tytäryhtiöt:</i>					
Advanced Communication Research ACR Oy	Helsinki	-	57,5	-	-
Dash Oy	(b) Helsinki	100,0	100,0	-	-
Data-Info Oy	Helsinki	-	100,0	4,4	6
EMCEC Oy	Helsinki	100,0	100,0	1,8	32
Esdata A/S	Tallinna, Viro	-	70,0	1,0	10
Geddeholm CallCenter AB	Tukholma, Ruotsi	-	91,0	2,4	89
Gesam Oy	Helsinki	100,0	100,0	-	-
Helsingin Teollisuuskatu 13 Oy	Helsinki	100,0	100,0	3,1	-
Oy Infonet Finland Ltd	Helsinki	90,0	90,0	11,4	19
Intellitel Communications Oy	Helsinki	78,9	78,9	0,3	30
International Business Venturing IBV Oy	Helsinki	-	57,5	-	-
Lippupalvelu Oy	(c) Helsinki	55,6	55,6	2,0	40
Mobinetti Oy	Helsinki	100,0	100,0	-	-
MultiWeb B.V.	(d) Alkmaar, Alankomaat	100,0	100,0	2,3	89
Payway Oy	Helsinki	67,0	67,0	-	2
Kiinteistö Oy Pietarsaaren Isokatu 8	Pietarsaari	60,2	60,2	-	-
Phone Park Ab	(d) Tukholma, Ruotsi	-	67,0	-	-
Primatel Oy	(b) Kuopio	100,0	100,0	96,0	1 918
Päämies-kauppiat Oy	(d) Helsinki	59,4	59,4	2,3	3
Reveko Telekom AS	Tallinna, Viro	-	55,0	1,3	21
Kiinteistö Oy Saajomaja	Helsinki	100,0	100,0	-	-
Simfocom Oy	(b) Helsinki	100,0	100,0	-	-
SmartRing GmbH	Erfurt, Saksa	100,0	100,0	0,4	38
SmartTrust GmbH	Sankt Augustin, Saksa	100,0	100,0	-	18
Smartum Oy	(b) Helsinki	100,0	100,0	-	-
Sonera Belgium n.v./s.a.	Bryssel, Belgia	100,0	100,0	1,2	7
Sonera Carrier Networks Oy	(b) Helsinki	100,0	100,0	-	-
Sonera Corporation U.S.	Wilmington, DE, USA	100,0	100,0	2,0	20
Sonera Credit Oy	(e) Helsinki	100,0	100,0	50,1	12
Sonera Deutschland GmbH	Düsseldorf, Saksa	100,0	100,0	2,8	25
Sonera Entrum Oy	(b) Helsinki	100,0	100,0	-	-
Sonera France SAS	(b) Pariisi, Ranska	100,0	100,0	-	-
Sonera Holding B.V.	Amsterdam, Alankomaat	65,0	100,0	-	3
Sonera Hungary Kft.	Budapest, Unkari	-	100,0	-	-
Sonera Innotele Oy	Helsinki	100,0	100,0	50,0	43
Sonera International n.v./s.a.	Bryssel, Belgia	100,0	100,0	6,8	31
Sonera Nederland B.V.	Capelle a/d IJssel, Alankomaat	-	100,0	1,8	52
ZAO Sonera Rus	Pietari, Venäjä	100,0	100,0	9,2	54
Sonera SmartTrust Ltd.	(b) Windsor, Iso-Britannia	100,0	100,0	-	16

Konserniin kuuluvat yhtiöt 31.12.1999 (jatkuu):

		Kotipaikka	Emoyhtiön omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Liikevaihto 1999 M€	Henkilöstön määrä 31.12.1999
Sonera SmartTrust Ltd. (Hong Kong)	(f)	Hongkong	100,0	100,0	-	3
Sonera SmartTrust Oy	(b)	Helsinki	100,0	100,0	-	-
Sonera Solutions Oy		Helsinki	100,0	100,0	303,9	845
Sonera Sverige AB		Tukholma, Ruotsi	100,0	100,0	34,1	154
Sonera Systems Oy		Helsinki	100,0	100,0	131,6	381
Sonera Systems SIA		Riika, Latvia	-	100,0	0,9	4
Sonera Telecommunication Services Ltd Sirketi		Istanbul, Turkki	100,0	100,0	1,7	6
Sonera UK Limited	(b)	Middlesex, Iso-Britannia	100,0	100,0	0,3	14
Sonera Zed Oy	(b)	Helsinki	100,0	100,0	-	-
Sonic Duo ZAO	(b)	Moskova, Venäjä	100,0	100,0	-	-
Suomen Erillisverkot Oy	(b)	Helsinki	100,0	100,0	3,3	25
Systems Consultant Partners Oy		Helsinki	57,5	57,5	-	-
Tedasy's Oy	(d)	Lahti	100,0	100,0	0,5	17
Oy Telecon Ltd		Helsinki	100,0	100,0	0,3	-
Telegate AB		Tukholma, Ruotsi	-	100,0	-	-
Telering Oy	(b)	Helsinki	100,0	100,0	-	-
Telesol Oy		Helsinki	100,0	100,0	-	-
Teletori Oy		Helsinki	100,0	100,0	-	-
Telibra Oy		Helsinki	100,0	100,0	-	-
Tilts Communications A/S		Kööpenhamina, Tanska	-	90,0	3,2	1
Tilts Communications SIA		Riika, Latvia	-	90,0	-	-
Unibase Oy	(b)	Helsinki	100,0	100,0	5,4	21
Konsernin sisäinen myynti					-556,8	-
Yhteensä					1 848,6	9 512

Konsernin omistusosuus vastaa myös konsernin osuutta äänivallasta. Yhtiökohtaiset liikevaihdot on esitetty Sonera-konsernin laskentaperiaatteiden mukaisesti. Tilikauden aikana hankituista tytäryhtiöistä liikevaihto sisältää liikevaihdon hankintakuukaudesta lähtien.

Konserniyhtiölistan viitteet:

- (a) Liikevaihto sisältää myös Sonera Oy:n liikevaihdon 1.1.–30.9.1999 väliseltä ajalta ennen fuusiota Sonera-yhtymä Oy:n kanssa.
 (b) Yhtiö on perustettu vuonna 1999.
 (c) Yhtiön omistusosuus on muuttunut vuonna 1999.
 (d) Yhtiön osakkeet on hankittu vuonna 1999.
 (e) Yhtiön nimi muutettu vuonna 1999, entinen nimi oli PT-Credit Oy.
 (f) Yhtiön nimi muutettu vuonna 1999, entinen nimi oli Sonera Hong Kong Ltd.

Mydyt konserniyhtiöt:

- Interinfo Finland Oy 30.3.1999
 Interinfo UAB 30.3.1999
 Interinfo Eesti AS 30.3.1999
 Interinfo Latvija SIA 30.3.1999
 Abacus Solutions Oy 15.12.1999

Puretut konserniyhtiöt:

- Mobitele Oy
 joulukuussa 1999

Soneran osakkuusyhtiöt 31.12.1999:

		Kotipaikka	Emoyhtiön omistusosuus %	Konsernin suora omistusosuus %	Osuus tuloksesta %
<i>Matkaviestintäoperaattorit:</i>					
Turkcell İletişim Hizmetleri A.S.		Istanbul, Turkki	-	41,0	41,0
AS Eesti Mobiiltelefon	(a)	Tallinna, Viro	-	24,5	24,5
Latvijas Mobilais Telefons SIA	(b)	Riika, Latvia	-	24,5	24,5
UAB Omnitel	(c)	Vilna, Liettua	-	-	27,5
Pannon GSM Rt.		Budapest, Unkari	-	23,0	23,0
North-West GSM A/O		Pietari, Venäjä	-	23,5	12,5
Aerial Communications, Inc.	(d)	Chicago, IL, USA	19,7	19,7	19,7
<i>Kiinteän verkon operaattorit:</i>					
AS Eesti Telefon	(a)	Tallinna, Viro	-	-	24,5
Lattelekom SIA	(e)	Riika, Latvia	-	44,1	44,1
AB Lietuvos Telekomas	(f)	Vilna, Liettua	-	-	30,0
<i>Muut osakkuusyhtiöt:</i>					
Amber Mobile Teleholding AB		Farsta, Ruotsi	-	50,0	50,0
Amber Teleholding A/S		Kööpenhamina, Tanska	-	50,0	50,0
Baltic Tele AB		Tukholma, Ruotsi	-	50,0	50,0
Certall Finland Oy	(g)	Helsinki	36,8	36,8	36,8
AS Eesti Telekom	(a)	Tallinna, Viro	-	24,5	24,5
Farmit Website Oy	(g)	Helsinki	-	33,3	33,3
Hansapost Oy		Helsinki	20,0	20,0	20,0
HanseNet Telefongesellschaft mbH & Co. KG		Hampuri, Saksa	-	50,0	50,0

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Soneran osakkuusyhtiöt 31.12.1999 (jatkuu):

		Kotipaikka	Emoyhtiön omistusosuus %	Konsernin suora omistusosuus %	Osuus tuloksesta %
Helsingin GSM-Palvelu Oy	(g)	Helsinki	35,0	35,0	35,0
IsoWorks Oy	(i)	Helsinki	-	50,0	50,0
Johtotieto Oy		Helsinki	33,3	33,3	33,3
Kasteam Oy	(g)	Helsinki	-	35,0	35,0
Movere Oy		Helsinki	20,0	20,0	20,0
Next Era Productions AB		Kista, Ruotsi	-	50,0	50,0
Russian Directories Holding Oy		Helsinki	-	35,0	35,0
UAB Sontel		Vilna, Liettua	50,0	50,0	50,0
Suomen Keltaiset Sivut Oy		Helsinki	30,2	30,2	30,2
Suomen Numeropalvelu Oy		Helsinki	40,0	40,0	40,0
Tele P AB	(g)	Järfälla, Ruotsi	-	44,9	44,9
TietoEnator Oyj	(h)	Espoo	18,7	20,3	20,3
Transmast Oy		Helsinki	-	40,0	40,0
Trio AB	(g)	Tukholma, Ruotsi	21,0	21,0	21,0
Turkcell Holding A.S.	(i)	Istanbul, Turkki	-	47,1	47,1
WOW-verkkobrandit Oy	(g)	Helsinki	37,0	37,0	37,0
724 Solutions Inc.	(g)	Toronto, Kanada	20,0	20,0	20,0

Konsernin omistusosuus vastaa myös konsernin osuutta äänivallasta. Osakkuusyhtiöt sisältyvät konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. "Osuus tuloksesta" ilmaisee yhtiön tuloksesta ja kertyneistä voittovaroista konsernitilinpäätökseen sisältyvän osuuden. Eräitä osakkuusyhtiöiden yhteenlaskettuja tuloslaskelma- ja tasetietoja on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetietojen kohdassa 9.

Osakkuusyhtiölistan viitteet:

- Sonera vaihtoi maaliskuussa 24,5 %:n osuutensa AS Eesti Mobiiltelefonissa ja AS Eesti Telefonissa 24,5 %:iin AS Eesti Telekomissa, joka omistaa vaihdon jälkeen 100 % AS Eesti Mobiiltelefonista ja AS Eesti Telefonista.
- Lattelekom SIA omistaa 23 %:n osuuden Latvijas Mobilais Telefons SIA:sta. Osuus ei sisälly taulukossa ilmoitettuihin prosentteihin. Kun myös Lattelekom SIA:n tulokseen sisältyvä osuus otetaan huomioon, Latvijas Mobilais Telefons SIA:n tuloksesta sisältyy Soneran tulokseen yhteensä 34,6 %.
- 55 % UAB Omnitelista omistaa holding-yhtiö Amber Mobile Teleholding AB, josta Sonera omistaa 50 %.
- Yhtiötä käsitellään osakkuusyhtiönä, vaikka Soneran omistus on alle 20 %. Katso konsernitilinpäätöksen liitetietojen kohta 1. Soneran omistusosuus on laskettu olettaen, että Soneran sijoitukset Aerial Operating Co., Inc:iin on vaihdettu Aerial Communications, Inc:n osakkeiksi.
- 49 % Lattelekom SIA:sta omistaa holding-yhtiö Tilts Communications A/S, joka on Soneran 90 %:sti omistama tytäryhtiö. Lattelekom SIA on esitetty konsernitilinpäätöksessä 49 %:sena osakkuusyhtiönä ja Tilts Communications A/S:n vähemmistöomistajalle kuuluva osuus Lattelekom SIA:n tuloksesta ja omasta pääomasta on esitetty vähemmistön osuutena konsernin tuloslaskelmassa ja taseessa.
- 60 % AB Lietuvos Telekomasista omistaa holding-yhtiö Amber Mobile Teleholding A/S, josta Sonera omistaa 50 %.
- Osakkeet on hankittu vuonna 1999.
- Soneran 26,8 %:n omistusosuus Tieto Corporation Oyj:ssä ja 4,99 %:n omistusosuus Enator AB:ssä vaihtuivat heinäkuussa 1999 20,3 %:n omistukseen TietoEnator Oyj:ssä, kun Tieto Corporation Oyj ja Enator AB yhdistyivät.
- Yhtiö on perustettu vuonna 1999.

Myydyt osakkuusyhtiöt: Axxon Telecom B.V. 27.9.1999

Soneran muut osakkeet ja osuudet 31.12.1999:

	Kotipaikka	Konsernin omistusosuus, %	Emoyhtiön tasearvo, M€	Konsernin tasearvo, M€
Powertel, Inc.	West Point, GA, USA	9,1	119	119
Libancell S.A.L.	Beirut, Libanon	14,0	-	4
Sijoitukset venture capital -rahastoihin:				
Advanced European Technologies N.V.	Heiloo, Alankomaat		-	-
Dejima, Inc.	Cayman-saaret		1	1
Digital Media & Communications II L.P.	Boston, MA, USA		4	4
Icom Internet Competence Network N.V.	Amsterdam, Alankomaat		2	2
Magnum Communications L.P.	Cayman-saaret		1	1
Media Technology Equity Partners, L.P.	Los Altos, CA, USA		4	4
TelAdvent Limited Partnership	Boston, MA, USA		9	9
Osuudet satelliittitoiminnoissa			3	3
Asunto- ja kiinteistöyhtiöt			3	3
Muut osakkeet ja osuudet			4	4
Yhteensä			150	154

Konsernin taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

		1994	1995	1996	1997	1998	1999
Liikevaihto	M€	892	991	1 125	1 352	1 623	1 849
Liikevaihdon kasvu	%	n/a	11,1	13,5	20,2	20,0	13,9
Viennin ja ulkomaantoimintojen osuus liikevaihdosta	%	1,8	2,1	2,2	3,8	4,6	4,5
Käyttökate (a)	M€	331	356	420	489	587	668
Suhteessa liikevaihtoon	%	37,1	36,0	37,3	36,1	36,2	36,1
Liikevoitto	M€	162	154	170	285	289	387
Suhteessa liikevaihtoon	%	18,2	15,6	15,1	21,1	17,8	20,9
Voitto ennen satunnaiseriä ja veroja	M€	178	168	183	309	346	497
Suhteessa liikevaihtoon	%	19,9	16,9	16,2	22,8	21,4	26,9
Voitto ennen tuloveroja ja vähemmistön osuutta	M€	167	168	183	309	346	497
Suhteessa liikevaihtoon	%	18,8	16,9	16,2	22,8	21,4	26,9
Nettotulos	M€	125	121	128	220	251	370
Suhteessa liikevaihtoon	%	14,0	12,2	11,4	16,2	15,5	20,0
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	M€	4	1	6	19	59	110
Osakkuusyrityksiltä saadut osingot	M€	-	-	2	5	9	14
Sijoitetun pääoman tuotto	%	18,7	16,5	16,5	23,7	19,1	19,7
Oman pääoman tuotto	%	15,3	12,3	12,0	18,0	18,4	22,8
Taseen loppusumma	M€	1 214	1 381	1 451	1 866	2 814	3 609
Sijoitettu pääoma	M€	975	1 077	1 166	1 485	2 359	3 111
Osakepääoma	M€	303	303	303	303	304	310
Muu oma pääoma ja vähemmistönosuus	M€	635	720	822	1 009	1 132	1 505
Omavaraisuusaste	%	77,4	74,3	78,0	70,9	51,5	50,6
Vieras pääoma	M€	276	359	326	554	1 378	1 794
Pitkä- ja lyhytaikaiset lainat	M€	38	54	42	173	923	1 296
Suhteessa liikevaihtoon	%	4,2	5,4	3,7	12,8	56,9	70,1
Velkaantumisaste	%	4,0	5,3	3,7	13,2	64,3	71,4
Rahat, pankkisaamiset ja arvopaperit	M€	196	201	30	145	93	115
Korollinen nettovelka	M€	-158	-147	11	28	830	1 181
Suhteessa liikevaihtoon	%	-17,7	-14,9	1,0	2,0	51,2	63,9
Nettovelkaantumisaste (gearing)	%	-16,8	-14,4	1,0	2,1	57,8	65,1
Korollinen nettovelka/sijoitettu pääoma	%	-16,2	-13,7	1,0	1,9	35,2	38,0
Lainasaamiset	M€	26	19	20	78	30	54
Nettokorkotuotot (+)/-kulut (-)	M€	10	13	8	2	-7	-26
Liiketoiminnan kassavirta	M€	289	365	374	455	508	442
Investoinnit käyttöomaisuuteen	M€	242	339	379	373	351	338
Suhteessa liikevaihtoon	%	27,1	34,2	33,7	27,6	21,6	18,3
Investoinnit osakkeisiin	M€	31	14	133	22	898	401
Poistot (b)	M€	169	202	242	204	261	281
Käyttöomaisuuden arvonalennukset	M€	-	-	8	-	37	-
Tilikaudelta jaettava osinko (c)	M€	31	28	38	132	61	87
Osinko/tulos-suhde	%	24,9	23,3	29,6	60,2	24,2	23,5
Tutkimus- ja kehitystoiminnan menot (T&K)	M€	35	39	32	45	52	64
Suhteessa liikevaihtoon	%	4,0	3,9	2,8	3,4	3,2	3,5
Henkilöstön määrä vuoden lopussa		6 877	7 393	7 621	8 290	9 068	9 512
Henkilöstö keskimäärin vuodenaikana		6 930	7 239	7 667	7 967	8 609	9 270

(a) Käyttökate lasketaan lisäämällä poistot ja käyttöomaisuuden arvonalennukset liikevoittoon. Käyttökate ei vastaa liiketoiminnan kassavirtaa eikä sitä voi pitää nettotuloksen vaihtoehtona tarkasteltaessa Soneran liiketoiminnan tulosta tai kassavirtojen vaihtoehtona tarkasteltaessa Soneran maksuvalmiutta. Johdon käsityksen mukaan käyttökate on analyytikkojen, sijoittajien ja televiestintäalan muiden osapuolten yleisesti käyttämä tunnusluku. Soneran käyttämä käyttökateen määritelmä saattaa kuitenkin erota muiden yhtiöiden käyttämistä määritelmistä. Käyttökate ei kerro merkittävistä muutoksista tai trendeistä, jotka liittyvät poistoihin, käyttöomaisuuden arvonalennuksiin, osuuteen osakkuusyhtiöiden tuloksista, rahoitustuottoihin ja -kuluihin sekä tuloveroihin.

- (b) Vuoden 1997 alusta lähtien televerkot on poistettu 4-20 vuoden tasapoistoin. Aiemman poistokäytännön mukaan televerkkojen poistot laskettiin 25-40 % jäännösarvopoistoina.
- (c) Kunkin vuoden kohdalla ilmoitetut osingot on maksettu seuraavan vuoden aikana varsinaisen yhtiökokouksen hyväksynnän jälkeen. Vuodelta 1999 jaettava osinko on hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle.

Osakekohtaiset tunnusluvut

		1994	1995	1996	1997	1998	1999
Tulos/osake (ilman satunnaiseriä)	€	0,19	0,17	0,18	0,31	0,35	0,51
Tulos/osake	€	0,17	0,17	0,18	0,31	0,35	0,51
Osinko/osake (a)	€	0,04	0,04	0,05	0,18	0,08	0,12
Oma pääoma/osake	€	1,30	1,42	1,56	1,82	1,97	2,45
Osakkeen kurssi (b)							
Vuoden keskipurssi	€					11,47	26,55
Vuoden alin kurssi	€					9,92	12,40
Vuoden ylin kurssi	€					16,82	71,10
Kurssi vuoden lopussa	€					15,14	68,05
Osakekannan markkina-arvo	M€					10 929	49 132
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)						43,4	133,4
Efektiivinen osinkotuotto	%					0,6	0,2
Osakkeen vaihto Helsingin Pörssissä (c)							
Kokonaisvaihtoarvo	M€					844	7 256
Vaihdettujen osakkeiden lukumäärä	1 000 kpl					73 597	273 238
Osuus osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä	%					10,2	37,8
Osakkeen vaihto Nasdaqissa (d)							
Kokonaisvaihtoarvo	milj. USD						1 305
Vaihdettujen osakkeiden lukumäärä	1 000 kpl						33 946
Osuus osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä	%						4,7
Osakkeiden lukumäärä (e)							
Vuoden lopussa	1 000 kpl	720 000	720 000	720 000	720 000	722 000	722 000
Keskimäärin vuoden aikana (f)	1 000 kpl	720 000	720 000	720 000	720 000	720 247	722 000

- (a) Kunkin vuoden kohdalla ilmoitetut osingot on maksettu seuraavan vuoden aikana varsinaisen yhtiökokouksen hyväksynnän jälkeen. Vuodelta 1999 jaettava osinko on hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle.
- (b) Soneran osakkeen kurssit Helsingin Pörssissä, jossa noteeraus alkoi 10.11.1998.
- (c) Vaihto Helsingin Pörssissä 10.11.1998 alkaen.
- (d) Vaihto Nasdaq National Market -kaupankäyntijärjestelmässä 13.10.1999 alkaen.
- (e) Osakemäärä aikavälillä 1.1.1994–30.6.1998 on esitetty 1.7.1998 tapahtuneen Suomen PT Oy:n jakautumisen ja sen jälkeen tehtyjen nimellisarvon alentamisten jälkeisen tilanteen mukaisina. Henkilöstöannissa 1998 liikkeelle lasketut 2 000 000 uutta osaketta rekisteröitiin 17.11.1998.
- (f) Henkilöstön optiolainan laimennusvaikutuksella oikaistu osakkeiden keskimääräinen lukumäärä vuonna 1999 oli 723 234 tuhatta osaketta. Laimentava vaikutus tulos/osake -lukuun olisi ollut alle 0,01 euroa.

Tuloskehitys neljännesvuosittain 1999

M€	1-3/1999	4-6/1999	7-9/1999	10-12/1999	Koko vuosi
Ulkoinen liikevaihto					
Matkaviestintä	214	243	251	258	966
Mediaviestintä ja uudet palvelut	34	37	30	39	140
Kiinteän verkon puhelu- ja datapalvelut	143	142	130	155	570
Laitemyynti ja muu liiketoiminta	35	40	39	59	173
Konserni	426	462	450	511	1 849
Liiketoiminnan muut tuotot	7	8	9	21	45
Palvelu- ja tavaraostot	-130	-143	-139	-161	-573
Henkilöstökulut	-83	-95	-74	-88	-340
Muut liiketoiminnan kulut	-63	-80	-67	-103	-313
Poistot	-67	-68	-68	-78	-281
Liikevoitto					
Matkaviestintä	73	88	97	87	345
Mediaviestintä ja uudet palvelut	-1	-14	-18	-27	-60
Kiinteän verkon puhelu- ja datapalvelut	17	21	26	34	98
Laitemyynti ja muu liiketoiminta	1	-11	6	8	4
Konserni	90	84	111	102	387
Osakkuus osakkuusyritysten tuloksista	18	33	53	6	110
Rahoitustuotot ja -kulut	-1	-	-4	5	-
Voitto ennen satunnaiseriä ja veroja	107	117	160	113	497
Tuloverot	-29	-27	-37	-33	-126
Vähemmistön osuus tuloksesta	-	-	-1	-	-1
Nettotulos	78	90	122	80	370
Tulos/osake (euroa)	0,11	0,12	0,17	0,11	0,51

Osavuositarkastusten mukaisia neljännesvuositietoja ei ole tilintarkastettu.

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Käyttökate	=	Liikevoitto + poistot ja käyttöomaisuuden arvonalennukset	
Sijoitettu pääoma	=	Oma pääoma + vähemmistön osuus + pitkä- ja lyhytaikaiset lainat	
Sijoitetun pääoman tuotto	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaiseriä ja veroja} + \text{korkokulut} + \text{muut rahoituskulut}}{\text{Sijoitettu pääoma (kauden keskiarvo)}}$	x 100
Oman pääoman tuotto	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaiseriä ja veroja} - \text{normaalin toiminnan tuloverot}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistön osuus (kauden keskiarvo)}}$	x 100
Omavaraisuusaste	=	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistön osuus}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakkomaksut}}$	x 100
Velkaantumisaste	=	$\frac{\text{Pitkä- ja lyhytaikaiset lainat}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistön osuus}}$	x 100
Korollinen nettovelka	=	Pitkä- ja lyhytaikaiset lainat – rahat, pankkisaamiset ja rahoitusomaisuusarvopaperit	
Nettovelkaantumisaste (gearing)	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistön osuus}}$	x 100
Korollinen nettovelka/ sijoitettu pääoma	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Sijoitettu pääoma}}$	x 100
Osinko/tulos -suhde	=	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettava osinko}}{\text{Nettotulos}}$	x 100
Henkilöstö keskimäärin	=	Keskiarvo henkilöstömäärästä kunkin kuukauden lopussa. Osa-aikaiset työntekijät on muunnettu kokoaikaisiksi työntekijöiksi.	
Tulos/osake (ilman satunnaiseriä)	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaiseriä ja veroja} - \text{normaalin toiminnan tuloverot} - \text{vähemmistön osuus tuloksesta}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä vuoden aikana}}$	
Tulos/osake	=	$\frac{\text{Nettotulos}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä vuoden aikana}}$	
Osinko/osake	=	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettava osinko}}{\text{Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa}}$	
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa}}$	
Osakkeen keskikurssi	=	$\frac{\text{Kokonaisvaihtoarvo vuoden aikana}}{\text{Vuoden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä}}$	
Osakekannan markkina-arvo	=	Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa x osakkeen kurssi vuoden lopussa	
Hinta/voitto -suhde (P/E -luku)	=	$\frac{\text{Osakkeen kurssi vuoden lopussa}}{\text{Tulos/osake (ilman satunnaiseriä)}}$	
Efektiivinen osinkotuotto	=	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Osakkeen kurssi vuoden lopussa}}$	x 100

Emoyhtiön tilinpäätös

Tuloslaskelma

M€	Liitetieto	1.1.–31.12. 1999	1.7.–31.12. 1998
Liikevaihto	(1)	443,4	6,9
Liiketoiminnan muut tuotot	(2)	21,2	-
Liiketoiminnan kulut	(3)	-316,2	-8,0
Poistot	(4)	-59,9	-
Liikevoitto/-tappio		88,5	-1,1
Rahoitustuotot ja -kulut	(5)	45,0	11,0
Voitto ennen satunnaiseriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja		133,5	9,9
Satunnaiset tuotot ja kulut	(6)	450,7	-
Poistoeron muutos		-23,7	-
Tuloverot	(7)	-27,7	-2,8
Nettotulos		532,8	7,1

Suomalaisten säännösten mukaisesti myös emoyhtiön erillis-tilinpäätös on esitettävä konsernitilinpäätöksen lisäksi. Emoyhtiön liiketapahtumiin sisältyy merkittäviä konsernin sisäisiä eriä, jotka eivät erikseen tarkasteltuina anna oikeaa kuvaa konsernin tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Konsernin emoyhtiö Sonera-yhtymä Oyj syntyi Suomen PT Oy:n jakautuessa 1.7.1998. Sonera-yhtymä Oyj ja sen merkittävin tytäryhtiö Sonera Oy fuusioituivat 30.9.1999, jolloin emoyhtiön nimeksi muutettiin Sonera Oyj. Tilikauden yhdeksän ensimmäisen kuukauden luvut sekä vertailuluvut edelliseltä tilikaudelta sisältävät vain Sonera-yhtymä Oyj:n luvut eikä niitä ole oikaistu fuusion tuloksena syntyneitä kokonaisuutta vastaavaksi. Suluissa olevat numerot viittaavat liitetietoihin sivuilla 45–47. Lisäksi eräät emoyhtiötä koskevat tiedot on esitetty osana konsernitilinpäätöksen liitetietoja.

Kassavirtalaskelma

M€	1.1.–31.12. 1999	1.7.–31.12. 1998
Liiketoiminta		
Nettotulos	532,8	7,1
Poistot ja arvonalennukset	59,9	-
Käyttöomaisuuden ja liiketoimintojen myyntitappiot	0,7	-
Fuusiovoitto vähennettynä kassavaroilla	-436,5	-
Muut erät	-3,1	23,3
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden lisäys	5,3	-
Korottomien saamisten vähennys (+), lisäys (-)	22,5	-35,6
Korottomien velkojen lisäys (+), vähennys (-)	7,4	-7,1
Liiketoiminnan kassavirta	189,0	-12,3
Investoinnit		
Investoinnit käyttöomaisuuteen	-100,1	-0,2
Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin	-25,9	-
Investoinnit osakkuusyhtiöosakkeisiin	-226,3	-
Investoinnit muihin osakkeisiin ja osuuksiin	-7,8	-
Käyttöomaisuuden myyntitulot	0,3	-
Tytäryhtiöosakkeiden myyntitulot	0,1	-
Pitkäaikaisten lainasaamisten vähennys	-3,7	-724,2
Lyhytaikaisten lainasaamisten vähennys (+), lisäys (-)	81,6	-4,6
Lyhytaikaisten sijoitusten lisäys	-41,0	-29,8
Investointien kassavirta	-322,8	-758,8
Rahoitus		
Pitkäaikaisten lainojen nostot	543,6	562,2
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-209,4	-
Lyhytaikaisten lainojen vähennys (-), lisäys (+)	-52,1	169,7
Siirtymäkelpoisten liittymismaksujen lisäys	0,4	-
Osakeanti	-	13,6
Osingonjako	-60,7	-
Rahoituksen kassavirta	221,8	745,5
Kassavarojen lisäys (+), vähennys (-)	88,0	-25,6
Kassavarat tilikauden alussa	0,4	26,0
Kassavarat tilikauden lopussa	88,4	0,4

Kassavirtalaskelmassa esitetyt saamisten ja velkojen muutokset eivät sisällä toteutumattomien valuuttakurssierojen vaikutuksia eivätkä tytäryhtiöfuusion vaikutuksia, minkä takia muutokset eivät ole suoraan johdettavissa taseesta.

Emoyhtiön tilinpäätös

Tase

M€	Liitetieto	31.12. 1999	31.12. 1998
VASTAAVAA			
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset (8)			
Aineettomat hyödykkeet		39,5	-
Aineelliset hyödykkeet			
Maa-alueet		4,9	-
Rakennukset ja rakennelmat		56,8	-
Koneet ja kalusto		50,5	-
Televerkot		772,1	-
Muut aineelliset hyödykkeet		40,3	0,2
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		22,1	-
		946,7	0,2
Pitkäaikaiset sijoitukset ja saamiset			
Tytäryhtiöosakkeet		1 067,6	593,1
Osakkuusyhtiöosakkeet		530,8	100,9
Muut osakkeet ja osuudet		150,2	0,4
Pitkäaikaiset lainasaamiset (11, 12)		124,1	1 129,5
		1 872,7	1 823,9
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä			
		2 858,9	1 824,1
Vaihto- ja rahoitusomaisuus			
Vaihto-omaisuus		8,1	-
Saamiset (11, 12)			
Myyntisaamiset		334,2	-
Lainasaamiset		27,9	84,3
Siirtosaamiset		50,8	25,1
Muut saamiset		10,0	-
		422,9	109,4
Rahat, pankkisaamiset ja arvopaperit			
Talletukset ja muut arvopaperit		78,4	35,6
Rahat ja pankkisaamiset		88,4	0,4
		166,8	36,0
Vaihto- ja rahoitusomaisuus yhteensä			
		597,8	145,4
VASTAAVAT YHTEENSÄ		3 456,7	1 969,5

M€	Liitetieto	31.12. 1999	31.12. 1998
VASTATTAVAA			
Oma pääoma (9)			
Osakepääoma		310,5	303,6
Ylikurssirahasto		12,8	12,8
Käyttörahassto		504,6	511,5
Kertyneet voittovarot edellisiltä vuosilta		101,9	155,1
Tilikauden nettotulos		532,8	7,1
		1 462,6	990,1
Kertynyt poistoero			
		230,8	-
Pitkäaikainen vieras pääoma (11, 12)			
Pitkäaikaiset lainat (10)		1 118,5	783,8
Muut pitkäaikaiset velat		12,7	-
		1 131,2	783,8
Lyhytaikainen vieras pääoma (11, 12)			
Lyhytaikaiset lainat (10)		303,1	188,7
Saadut ennakkomaksut		9,1	-
Ostovelat		180,9	0,1
Siirtovelat		88,0	6,8
Muut lyhytaikaiset velat		51,0	-
		632,1	195,6
Vieras pääoma yhteensä		1 763,3	979,4
VASTATTAVAT YHTEENSÄ		3 456,7	1 969,5

Liitetiedot

M€	1999	1998
1. Liikevaihto		
Liikevaihdon maantieteellinen jakauma:		
Myynti suomalaisille asiakkaille	436,2	6,9
Myynti ulkomaisille asiakkaille	7,2	-
Yhteensä	443,4	6,9
2. Liiketoiminnan muut tuotot		
Tuotot sivutoiminnan palvelusuoritteista	11,3	-
Maksukehotus- ja perintämaksut	3,3	-
Vuokratuotot	3,1	-
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	0,2	-
Saadut avustukset	0,2	-
Muut erät	3,1	-
Yhteensä	21,2	-
3. Liiketoiminnan kulut ja henkilöstön lukumäärä		
Laitteet, aineet ja tarvikkeet		
Ostomenot	26,5	-
Varastojen lisäys	-8,1	-
	18,4	-
Ulkopuoliset palvelut		
Maksut muiden operaattoreiden verkkojen käytöstä	74,3	-
Muut ulkopuoliset palvelut (a)	66,1	-
	140,4	-
Henkilöstökulut (b)		
Palkat ja palkkiot	48,7	0,4
Eläkemaksut	1,3	0,1
Muut henkilösivukulut	5,5	-
	55,5	0,5
Vuokrat		
	13,7	0,1
Liiketoiminnan muut kulut (c)	88,2	7,4
Liiketoiminnan kulut yhteensä	316,2	8,0

- (a) Muut ulkopuoliset palvelut sisältävät televerkon korjaukseen ja ylläpitoon liittyvät palvelut sekä muut alihankintana ostetut palvelut myyntituotteen aikaansaamiseksi.
- (b) Televerkkojen rakennustyöhön liittyvät henkilöstömenot on aktivoitu televerkkojen hankintamenoon. Aktivoidut henkilöstömenot olivat 0,02 miljoonaa euroa. Hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle maksettujen palkkojen ja palkkioiden kokonaismäärät olivat 0,5 milj. euroa (1998 0,2 milj. euroa)
- (c) Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät kulut, jotka eivät välittömästi liity varsinaiseen suoritustuotantoon, kuten myynnin ja markkinoinnin kulut, tutkimus- ja kehitystoiminnan kulut sekä yleishallinnon kulut. Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät myös käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten myynnistä aiheutuvat myyntitappiot.

Henkilöstön lukumäärä:

	1999	1998
Henkilöstö tilikauden päättyessä	5 463	7

M€	1999	1998
4. Poistot		
Aineettomat oikeudet	1,8	-
Muut pitkävaikutteiset menot	0,4	-
Rakennukset ja rakennelmat	1,1	-
Koneet ja kalusto	4,6	-
Televerkot	49,6	-
Muut aineelliset hyödykkeet	2,4	-
Yhteensä	59,9	-

5. Rahoitustuotot ja -kulut

Osinkotuotot		
Osakkuusyhtiöiltä	9,8	-
Konsernin ulkopuolisilta yhtiöiltä	10,3	-
Korkotuotot		
Pitkäaikaisista lainasaamisista		
Tytäryhtiöiltä	35,1	21,6
Konsernin ulkopuolisilta yhtiöiltä	0,2	0,1
Muut korkotuotot		
Tytäryhtiöiltä	0,8	0,4
Osakkuusyhtiöiltä	-	0,1
Konsernin ulkopuolisilta yhtiöiltä	6,7	4,7
Muut rahoitustuotot		
Konsernin ulkopuolisilta yhtiöiltä	0,2	-
Korkokulut		
Osakkuusyhtiöille	-	-1,2
Konsernin ulkopuolisille yhtiöille	-36,6	-16,0
Muut rahoituskulut		
Tytäryhtiöille	-1,8	-
Konsernin ulkopuolisille yhtiöille	-3,4	-0,3
Toteutuneet kurssivoitot ja -tappiot	-4,8	-1,1
Toteutumattomat kurssivoitot ja -tappiot	5,0	2,7
Osakkeiden arvonalennuksen palautus	23,5	-
Yhteensä	45,0	11,0

6. Satunnaiset tuotot ja kulut

Saadut konserniavustukset	17,0	-
Annetut konserniavustukset	-0,3	-
Fuusiovoitto	450,4	-
Liiketoimintasiirtoon liittyvä arvonlisävero	-16,4	-
Yhteensä	450,7	-

Emoyhtiön tilinpäätös

M€	1999	1998
7. Tuloverot		
Tilikauden verot	27,4	2,8
Verot aikaisemmilta vuosilta	0,3	-
Yhteensä	<u>27,7</u>	<u>2,8</u>

8. Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Aineettomat hyödykkeet koostuvat seuraavista eristä:

Aineettomat oikeudet	28,1	-
Liikearvo	0,2	-
Muut pitkävaikutteiset menot	11,2	-
Yhteensä	<u>39,5</u>	<u>-</u>

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten muutokset vuonna 1999:

M€	Hankintameno 1.1.1999	Investoinnit ja muut lisäykset (a)	Myynnit ja muut vähennykset	Kertyneet poistot 31.12.1999	Tasearvo 31.12.1999
Aineettomat oikeudet	-	52,4	-6,0	-18,3	28,1
Liikearvo	-	0,5	-	-0,3	0,2
Muut pitkävaikutteiset menot	-	19,6	-3,4	-5,0	11,2
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	-	72,5	-9,4	-23,6	39,5
Maa-alueet	-	8,3	-3,4	-	4,9
Rakennukset ja rakennelmat	-	110,6	-22,3	-31,5	56,8
Koneet ja kalusto	-	105,9	-0,6	-54,8	50,5
Televerkot	-	1 900,0	-49,0	-1 078,9	772,1
Muut aineelliset hyödykkeet	0,2	57,7	-1,3	-16,3	40,3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset investoinnit	-	22,1	-	-	22,1
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	0,2	2 204,6	-76,6	-1 181,5	946,7
Tytäryhtiöosakkeet (b)	593,1	452,8	-1,8	23,5	1 067,6
Osakkuusyhtiöosakkeet (b)	100,9	429,9	-	-	530,8
Muut osakkeet ja osuudet (b)	0,3	149,9	-	-	150,2
Pitkäaikaiset lainasaamiset	1 129,6	177,9	-1 183,4	-	124,1
Pitkäaikaiset sijoitukset ja saamiset yhteensä	1 823,9	1 210,5	-1 185,2	23,5	1 872,7
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä	<u>1 824,1</u>	<u>3 487,6</u>	<u>-1 271,2</u>	<u>-1 181,6</u>	<u>2 858,9</u>

(a) Sisältää myös tytäryhtiöfuusion vaikutuksen käyttöomaisuuteen ja muihin pitkäaikaisiin sijoituksiin.

(b) Tiedot tytäryhtiöistä, osakkuusyhtiöistä sekä muista osakkeista ja osuuksista on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 20.

M€	1999	1998
9. Oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.1999 ja 1.7.1998	303,6	302,8
Henkilöstöanti marraskuussa 1998: 2 000 000 uutta osaketta nimellisarvoltaan 2,50 mk/osake (noin 0,42 euroa/osake)	-	0,8
Osakepääoman korotus rahastoannilla	6,9	-
Osakepääoma 31.12.	310,5	303,6
Ylikurssirahasto 1.1.1999 ja 1.7.1998	12,8	-
Henkilöstöannin uusien osakkeiden nimellisarvon ylittävä osuus 38,00 mk/ osake (noin 6,39 euroa/osake)	-	12,8
Ylikurssirahasto 31.12.	12,8	12,8
Käyttörahassto 1.1.1999 ja 1.7.1998	511,5	511,5
Siirto osakepääomaan	-6,9	-
Käyttörahassto 31.12.	504,6	511,5
Kertyneet voittovarot 1.1.1999 ja 1.7.1998	162,2	155,1
Osingonjako	-60,7	-
Omaan pääomaan kirjatut liittymämaksut	0,4	-
Tilikauden nettotulos	532,8	7,1
Kertyneet voittovarot 31.12.	634,7	162,2
Oma pääoma yhteensä 31.12.	1 462,6	990,1

10. Pitkä- ja lyhytaikaiset lainat

Tiedot konsernin ulkoisista lainoista on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa 12.

11. Tytäryhtiösaamiset ja -velat

Pitkäaikaiset lainasaamiset	121,6	1 127,1
Lyhytaikaiset lainasaamiset	27,6	83,7
Myyntisaamiset	68,2	-
Siirtosaamiset	2,9	23,4
Konserniavustussaamiset	17,2	-
Muut saamiset	8,9	-
Pitkäaikaiset lainat	1,0	-
Lyhytaikaiset lainat	22,5	47,5
Ostovelat	40,9	0,1
Siirtovelat	7,1	0,7
Konserniavutusvelat	0,3	-
Muut lyhytaikaiset velat	1,4	-

M€	1999	1998
12. Osakkuusyhtiösaamiset ja -velat		
Pitkäaikaiset lainasaamiset	2,0	-
Lyhytaikaiset lainasaamiset	-	0,1
Myyntisaamiset	4,8	-
Siirtosaamiset	0,4	-
Saadut ennakkomaksut	1,4	-
Ostovelat	10,2	-

13. Vastuusitoumukset

Annetut pantit omien sitoumusten vakuudeksi	4,6	2,7
Tytäryhtiöiden puolesta annetut takaukset		
Rahoituksen vakuudeksi	6,3	4,3
Muiden sitoumusten vakuudeksi	0,5	2,2
Osakkuusyhtiöiden puolesta annetut takaukset		
Rahoituksen vakuudeksi	103,0	117,5
Muiden sitoumusten vakuudeksi	-	2,0
Cross-border lease-sopimuksen vastuu	207,9	-
Takaisinostovastuut	0,7	-
Osakkeiden ostositoumus	19,8	17,0

14. Muut liitetiedot

Tiedot riita-asioista ja viranomaismenettelyistä sekä rahoitusinstrumenttien käyvistä arvoista on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa 17 - 18.

Rahoitus ja rahoitusriskit

Rahoituksen ja rahoitusriskien periaatteet

Soneran rahoitus ja rahoitusriskien hallinta hoidetaan Soneran hallituksen ja toimitusjohtajan ohjauksen ja valvonnan alaisena. Rahoituksen hoito on keskitetty Sonera Oyj:n Corporate Finance- ja Treasury-yksiköihin ("konsernirahoitus"). Konsernirahoitus toimii Soneran sisäisenä pankkina ja vastaa rahoituksen ja rahoitusriskien hallinnasta.

Soneran hallituksen vahvistamassa konsernin rahoituspolitiikassa määritellään rahoituksen hoidon toimintaperiaatteet sekä rahoitusriskien sallitut enimmäismäärät. Soneran rahoitusasemasta sekä rahoitusriskeistä raportoidaan hallitukselle säännöllisesti. Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa Soneran rahoitusriskit (likviditeetti-, korko-, valuutta- ja luottoriskit) sekä suojata konsernia näitä riskejä vastaan niin, että luodaan rahoituksellisesti vakaat edellytykset liiketoiminnan kehittämiseksi.

Valuutta- ja korkoriskeiltä suojautumiseen käytetään johdannaissopimuksia. Näitä sopimuksia ei käytetä spekulatiivisiin tarkoituksiin.

Sonera arvioi jatkuvasti saamisten ja velkojen sekä johdannaissopimusten markkinariskejä sekä niiden mahdollista vaikutusta Soneran tulokseen vertaamalla rahoitusinstrumentteja markkinahintoihin ja arvioimalla instrumenttien hinnamuutosherkkyyttä markkinatekijöiden suhteen.

Lainakannan hallinta

Soneran nostamien pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen sekä pitkäaikaisten sitovien nostamattomien valmiusluottojen kokonaismäärä 31.12.1999 oli 2 181 miljoonaa euroa (1998: 1 240 miljoonaa euroa).

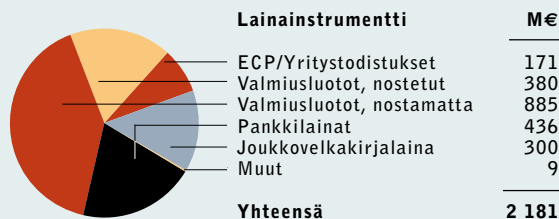
Soneran korollinen nettovelka 31.12.1999 oli 1 181 miljoonaa euroa, joka koostui 1 294 miljoonan euron nostetuista korollisista lainoista, Soneran henkilöstölle suunnatusta 2 miljoonan euron optiolainasta sekä vähentävänä eränä 115 miljoonan euron likvideistä varoista. Soneran vieraan pääoman hankinta sekä likvidien varojen hallinnointi on keskitetty konsernirahoitukseen. Eräitä poikkeustilanteita lukuun ottamatta konsernin tytäryhtiöt hoitavat rahoitustarpeitaan konsernin sisäisillä lainoilla.

Luottokelpoisuus ja julkiset velkakirjaohjelmat

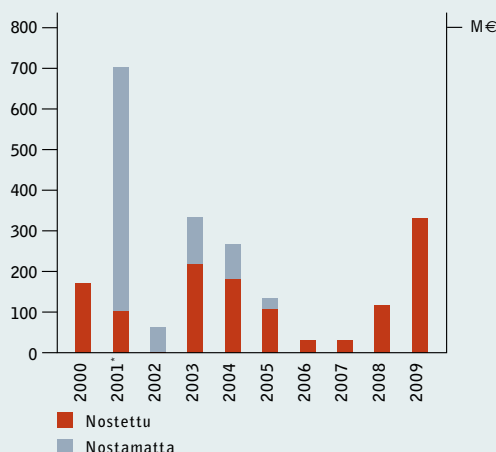
Tammikuussa 1999 Sonera hankki sekä pitkä- että lyhytaikaiset luottokelpoisuusluokitukset, joiden avulla pyritään hajauttamaan varainhankintaa niin maantieteellisesti, sijoittaja-kohtaisesti kuin instrumenttivalikoimankin suhteen. Standard & Poor's Ratings Groupin Soneralle myöntämä pitkäaikainen luottokelpoisuusluokitus on A+ ja lyhytaikainen A1. Standard & Poor's laski 22.12.1999 Soneran pitkä- ja lyhytaikaisia luottokelpoisuusluokituksia aiemmasta johtuen Soneran syyskuussa tekemästä ilmoituksesta, jonka mukaan Sonera on sopinut tekevänsä lisäsijoituksia Aerialiin ja VoiceStreamiin. Moody's Investors Services, Inc:n Soneralle myöntämä ja 22.9.1999 vahvistama pitkäaikainen luottokelpoisuusluokitus on A2 ja lyhytaikainen luokitus P1.

Soneralla on käytössä pitkäaikainen 1 miljardin euron suuruinen kansainvälinen joukkovelkakirjalainaohjelma, (Euro Medium Term Note programme, "EMTN"), jonka puitteissa Sonera voi laskea liikkeelle joko julkisia tai private placement -tyyppisiä joukkovelkakirjalainoja eri valuutoissa. 31.12.1999 mennessä Sonera oli laskenut lainaohjelman puitteissa liikkeeseen 300 miljoonan euron julkisen joukkovelkakirjalainan, jonka eräpäivä on 16.4.2009.

LAINAT JA VALMIUSLUOTOOT 31.12.1999

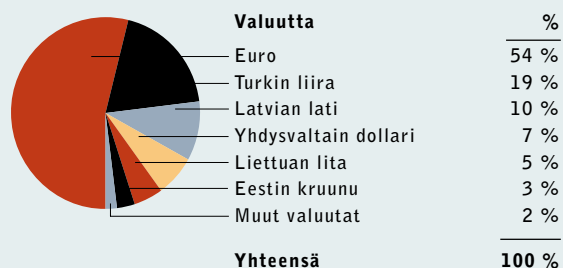

LAINOJEN JA VALMIUSLUOTTOJEN ERÄÄNTYMISAJAT 31.12.1999

^{*)} Sisältää joulukuussa 2000 erääntyvän valmiusluottolimitin, jossa on 6 kk:n jatko-optio.

KONSERNITASEEN OMAN PÄÄOMAN VALUUTAJAKAUMA 31.12.1999

Lyhytaikaisia rahoitustarpeita varten Soneralla on käytössä 500 miljoonan euron kansainvälinen yritystodistusohjelma, (Euro Commercial Paper programme, "ECP"). ECP:n puitteissa Sonera voi laskea liikkeeseen yritystodistuksia eri valuutoissa juoksuajaltaan 1–365 päivää. 31.12.1999 Soneran liikkeelle laskemien ECP:iden avoinna oleva kanta oli 100 miljoonaa euroa.

Likviditeettiriskien hallinta

Likviditeettiä (maksuvalmiutta) koskevat riskit liittyvät velanhoitoon, osingonmaksuun, investointimenojen maksuun sekä käyttöpääoman rahoituksen riittävyteen. Sonera pyrkii minimoimaan maksuvalmiusriskinsä turvaamalla riittävän tulorahoituksen, ylläpitämällä riittävää likviditeettivarantoa sekä tasapainottamalla lainojen takaisinmaksuohjelmat eri kalenterivuosille.

Sonera pyrkii rahoituspolitiikkansa mukaisesti pitämään likviditeettiasemansa (likvidit varat sekä sitovat pitkäaikaiset nostamattomat valmiusluotot vähennettynä 12 kuukauden aikana erääntyvillä lainoilla) vähintään 350 miljoonassa eurossa. Likviditeettiasema 31.12.1999 oli yhteensä noin 828 miljoonaa euroa, joka koostui 115 miljoonan euron likvideistä varoista ja 885 miljoonan euron nostamattomista valmiusluotoista vähennettynä 172 miljoonan euron erääntyvillä lainoilla vuoden 2000 aikana. Likviditeettiasemaan sisältyy 7.12.1999 allekirjoitettu 600 miljoonan euron 364 päivän valmiusluottolimiitti, jossa on myös kuuden kuukauden jatko-optio (term out -optio). 500 miljoonan euron lyhytaikaisen yritystodistusohjelman (ECP) lisäksi Soneralla on yhteismäärältään 332 miljoonan euron sitomattomia kotimaisia yritystodistusohjelmia lyhytaikaisia rahoitustarpeita varten.

Korkoriskien hallinta

Korkoriskeihin kuuluvat kassavirtariski (koron muutosten vaikutus korkotuottoihin ja -kuluihin) sekä hintariski (rahoitusinstrumenttien arvonmuutokset korkojen muuttuessa). Sonera hallitsee korkoriskejä hajauttamalla sijoitus- ja lainasalkkunsä kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin instrumentteihin sekä käyttämällä koronvaihto- ja korko-optiosopimuksia sekä korkotermiinejä.

Korkoriskin määrittely perustuu laina- ja rahoitusinstrumenttien korkomaturiteetilaskelmaan. Tavoitteena on suojautua korkotason nousun aiheuttamilta muutoksilta ottaten huomioon mm. vallitsevat korkotasot, tuottokäyrät ja volatilitteetit. Soneran rahoituspolitiikan mukaisesti korollisesta nettovelasta 31.12.1999 oli noin 70 prosenttia vaihtuvakorkoista (korkosidonnaisuusaika alle 12 kuukautta) ja noin 30 prosenttia kiinteäkorkoista (korkosidonnaisuusaika 12 kuukaudesta viiteen vuoteen).

Soneran korollisten lainojen keskiporko (mukaan lukien suojaustoimenpiteiden vaikutus) 31.12.1999 oli 3,75 prosenttia (1998: 3,7 prosenttia). Korkotason yhden prosenttiyksikön muutoksella olisi noin 8 miljoonan euron vaikutus vuosituloihin nettokorkokuluihin, mikäli Soneran korollinen nettovelka pysyy vuoden 1999 lopun tasolla ja mikäli uusia suojaustoimenpiteitä ei tehtäisi (1998: 5 miljoonaa euroa).

Valuuttariskien hallinta

Sonera pyrkii minimoimaan valuuttakurssien muutosten vaikutukset Soneran tulokseen ja taloudelliseen asemaan. Pääosa Soneran liiketoiminnan kassavirroista on euromääräisiä.

Valuuttakurssien muutokset euron ja muiden valuuttojen välillä, joissa Soneralla on saamia, velkoja tai muita sopimukseen perustuvia eriä, vaikuttavat kurssieroina konsernin tulokseen (ns. transaktioriski). Soneran rahoituspolitiikan periaatteiden mukaisesti Sonera suojautuu kaikilta merkittäviltä transaktioriskeiltä käyttämällä valuuttatermiinejä, valuutanvaihtosopimuksia sekä valuuttaoptioita.

Suojaustoimenpiteiden jälkeinen avoin transaktioriski kotimaisissa yhtiöissä 31.12.1999 oli 1 miljoonaa euroa (1998: 5 miljoonaa euroa). Euron kurssin muuttuminen 10 prosentilla kaikkiin muihin valuuttoihin nähden muuttaisi Soneran nettotulosta välittömästi 0,1 miljoonalla eurolla olettaen, että avoin transaktioriski on samalla tasolla kuin 31.12.1999 eikä uusiin suojaustoimenpiteisiin ryhdytä (1998: 0,5 miljoonaa euroa).

Muutokset Soneran transaktioriskissä ja siihen liittyvissä suojauksissa 31.12.1998 jälkeen liittyvät pääasiassa euron käyttöönottoon 1.1.1999. Soneran euoina ja Saksan markkoina nostamat pitkäaikaiset lainat muuttuivat käytännössä euromääräisiksi 1.1.1999.

Valuuttakurssien muutokset euron ja muiden valuuttojen välillä, joissa Soneran ulkomaiset tytär- ja osakkuusyhtiöt raportoivat toimintansa tuloksen ja oman pääomansa yhdisteltäväksi Soneran konsernitilinpäätökseen, vaikuttavat muuntoeroina konsernin oman pääoman määrään (ns. muuntoeroli translaatoriski).

Soneran osuus ulkomaisten tytär- ja osakkuusyhtiöiden omista pääomista 31.12.1999 oli 835 miljoonaa euroa (1998: 465 miljoonaa euroa). Vuoden 1999 aikana Sonera ei suojanut muuntoeroriskejä. Suojaustoimenpiteiden tekemisessä otetaan huomioon mm. suojaustoimenpiteiden vaikutus Soneran tulokseen ja kassavirtaan sekä paikallisten valuutta- ja pääomamarkkinoiden olosuhteet, kuten korkotaso ja markkinoiden likvidisyys. Euron kurssin muuttuminen 10 prosentilla kaikkiin muihin valuuttoihin nähden muuttaisi Soneran omaa pääomaa välittömästi 84 miljoonalla eurolla olettaen, että Soneran osuus ulkomaisten tytär- ja osakkuusyhtiöiden omista pääomista on samalla tasolla kuin 31.12.1999 eikä uusiin suojaustoimenpiteisiin ryhdytä (1998: 45 miljoonaa euroa).

Turkcell ja erät muut korkean inflaation maissa sijaitsevat tytär- ja osakkuusyhtiöt raportoivat tilinpäätöksensä joko inflaatiokorjattuina paikallisessa valuutassa tai paikallisen valuutan sijasta Yhdysvaltain dollareissa.

Luottoriskien hallinta

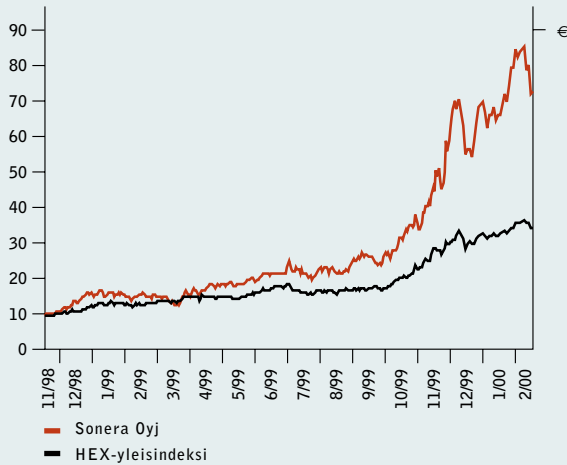
Rahoitusinstrumentteihin liittyy riski siitä, että vastapuoli ei pysty täyttämään sopimusvelvoitteitaan. Konsernirahoitus hoitaa keskitetysti sijoitukset rahoitusinstrumentteihin, joihin kuuluvat ylimääräisten kassavarojen lyhytaikaiset sijoitukset sekä pitkäaikaiset sijoitukset joukkovelkakirjoihin ja lainasaamiin, samoin kuin johdannaissopimusten käyttö. Tämä tapahtuu Sonera Oyj:n hallituksen määrittelemien limiittien puitteissa sekä vastapuolten että määrien osalta.

Soneran myyntisaamiin liittyvä luottoriski on hajautunut sekä laajan yksityisasiakaskunnan että eri aloilla toimivien lukuisten yritysten kesken. Luottotappio- ja väärinkäytösriskkejä seurataan aktiivisesti päivittäin käyttämällä hyväksi myös muiden osapuolten toimittamia luottokelpoisuustietoja. Luottotappiot vuonna 1999 olivat 0,3 prosenttia konsernin liikevaihdosta (1998: 0,4 %).

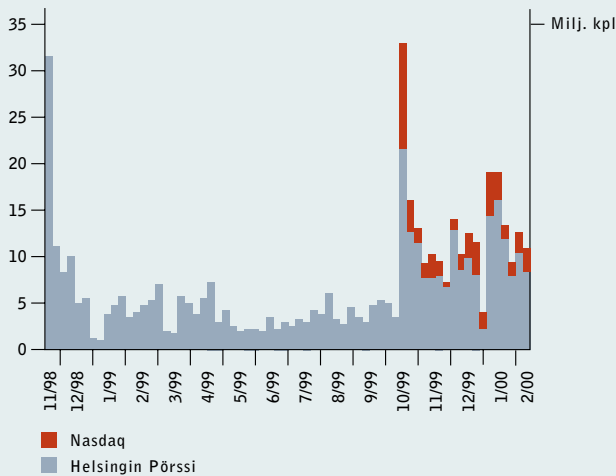

Osakkeet ja osakkeenomistajat

KURSSIKEHITYS JA HEX-INDEKSI

OSAKKEEN VIIKKOVAIHTO

Kurssikehitys Helsingin Pörssissä 15.2.2000 saakka.
Viikkovaihto 11.2.2000 saakka.

Osakkeet ja osakepääoma

Sonera Oyj on laskenut liikkeelle 722 000 000 osaketta. Yhtiöllä on yksi osakesarja. Maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma 31.12.1999 oli 310 460 000 euroa. Osakepääoma on vähintään 309 600 000 euroa ja enintään 1 238 400 000 euroa, joissa rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestystä muuttamatta.

Yhtiön osakepääoma muutettiin euromääräiseksi tammi-kuussa 1999 ja samalla osakkeen nimellisarvosta luovuttiin ylimääräisen yhtiökokouksen 1.7.1998 tekemän päätöksen mukaisesti. Varsinainen yhtiökokous päätti 23.4.1999 korottaa osakkeen kirjanpidollisen vasta-arvon tasan 43 senttiin siirtämällä rahastoantina korotusta vastaavan määrän vapaan oman pääoman käyttörahastosta osakepääomaan. Uusia osakkeita ei rahastoannin yhteydessä laskettu liikkeelle.

Yhtiön osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Ulko-maiset osakkeenomistajat voivat halutessaan pitää osakkeen-sa pankkien hallintarekisteritileillä. Yhtiökokouksessa on äänioikeus vain yhtiön omaan omistajarekisteriin merkityillä osakkeilla.

Yhtiön hallituksella on varsinaisen yhtiökokouksen 23.4.1999 myöntämä, voimassa oleva antivaltuutus enintään 15 000 000 uuden osakkeen liikkeelle laskemiseen yhden vuoden kuluessa. Hallituksella on valtuuden nojalla oikeus poiketa osakkeenomistajien etuoikeudesta edellyttäen, että tähän on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten yrityskaupan tai muun vastaavan järjestelyn rahoittaminen. Hallitus voi päättää merkintähinnasta, merkintään oikeute-tuista ja muista merkintäehdoista.

Valtion omistus

Suomen valtio järjesti 28.9.–12.10.1999 välisenä aikana osa-kemyynnin, jossa se myi 127 miljoonaa Soneran osaketta kotimaisille ja kansainvälisille institutionaalisille sijoittajille sekä yleisölle. Osakemyynnin seurauksena valtion omistus-osuus Sonerassa laski 77,8 %:sta 60,2 %:iin. Lisäksi osake-myyntiin järjestäjäpankit ilmoittivat 20.10.1999 käyttävänsä kokonaisuudessaan oikeutensa ostaa 16,95 miljoonaa lisä-osaketta, jonka jälkeen valtion omistusosuus Sonerassa laski 57,9 %:iin.

Valtion vuonna 1998 järjestämään osakemyyntiin perustu-vat bonusosakkeet kirjattiin niihin oikeutettujen arvo-osuus-tileille 17.11.1999, jonka jälkeen valtion omistusosuus So-nera Oyj:ssä on 57,6 %. Vuoden 1999 osakemyynnin perusteella valtio antaa 20.11.2000 niihin oikeutetuille enintään noin 1,1 miljoonaa bonusosaketta, mikä laskisi valtion omis-tusosuuden edelleen 57,4 %:iin.

Eduskunta antoi marraskuussa valtioneuvostolle valtuudet alentaa valtion omistusta siten, että sen omistus on kuitenkin vähintään 34 %.

Johdon osakeomistukset 31.12.1999

Sonera Oyj:n hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet sekä toimitusjohtaja omistivat yhteensä 41 025 osaketta eli 0,006 % yhtiön osakepääomasta ja äänivallasta. Johtoryhmän jäsenet (poislukien toimitusjohtaja) omistivat yhteensä 46 619 osaketta.

Henkilöstön optiolaina

Soneran varsinainen yhtiökokous päätti huhtikuussa 1999 koko konsernin henkilöstöä koskevasta optiolainajärjestelystä. Optiolainaa merkittiin merkintäaikana toukokuussa yhteensä 5 326 henkilöä eli noin 60 % Soneran henkilöstöstä.

Sonera Oyj:n hallitus hyväksyi merkinnät 27.5.1999. Noin 2,5 milj. euron kokonaismäärästä henkilöstö merkittiin noin 1,6 milj. euroa ja loppuosan merkittiin Soneran tytäryhtiö Te-libra Oy, joka voi myöhemmin tarjota omistamiaan optiotodistuksia konsernin palveluksessa oleville tai palvelukseen rekrytoitaville henkilöille.

Optiolainaan liittyvillä optio-oikeuksilla A voi merkitä Soneran osakkeita 1.6.2001–30.6.2005 ja optio-oikeuksilla B 1.6.2003–30.6.2005 välisenä aikana. Optio-oikeuksilla voi merkitä enintään 15 000 000 uutta osaketta. Osakkeen merkintähinta optiotodistuksella A on 15,32 euroa ja optiotodistuksella B 28,08 euroa. Merkintähintaa vähennetään ennen merkintää maksetuilla osingoilla.

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.1999

Osakas		Osake- määrä, kpl	Osuus, %
Suomen valtio		415 617 111	57,6
Pohjola-ryhmä			
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	5 758 800		
Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola	2 327 000		
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	1 617 600		
Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola	1 617 600	11 321 000	1,6
Sampo-Varma -ryhmä			
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo	3 729 850		
Vakuutusyhtiö Sampo Oyj	1 205 200		
Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo	1 033 000		
Teollisuusvakuutus Oy	606 000		
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	504 000		
Vakuutusosakeyhtiö Yritys-Sampo	353 500		
Keskeytysvakuutusosakeyhtiö Otso	143 000	7 574 550	1,0
Kuntien eläkevakuutus		6 060 000	0,8
Fennia-yhtiöt			
Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Fennia	2 839 500		
Keskinäinen yhtiö Yrittäjänvakuutus-Fennia	783 600		
Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia	191 700	3 814 800	0,5
Tapiola-yhtiöt			
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	461 500		
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola	242 500		
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola	142 000		
Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiola	66 000	912 000	0,1
PT:n Eläkesäätiö		1 296 700	0,2
Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra		1 206 500	0,2
LEL Työeläkekassa		644 900	0,1
Nesteen Eläkesäätiö		575 700	0,1
Hallintarekisteröidyt osakkeet		212 444 271	29,4
Muut osakkaat yhteensä		60 532 468	8,4
Yhteensä		722 000 000	100,0

Merkintäoikeudet ovat käytettävissä, mikäli Soneran osakekohtainen tulos ja liikevoittoprosentti ylittävät tietyt vähimmäistasot ennen merkintäajan alkamista. Yhtiön ylimmän johdon osalta optioiden käyttö edellyttää lisäksi vertailuindeksiä parempaa kurssikehitystä.

Kaupankäynti ja noteeraus

Soneran osake noteerataan Helsingin Pörssin päälistalla ja yhdysvaltalaisessa Nasdaq National Market -kaupankäyntijärjestelmässä, jossa kaupankäynti aloitettiin 13.10.1999. Nasdaqissa noteerauksen kohteena on Soneran ADS (American Depositary Share) -muotoinen osake ja yksi ADS vastaa yhtä Helsingin Pörssissä noteerattua Soneran osaketta.

Helsingin Pörssissä yhtiön osakkeita vaihdettiin vuoden 1999 aikana yhteensä 273,2 miljoonaa kappaletta, vaihtoarvoltaan yhteensä 7 256 miljoonaa euroa. Osakkeen viimeinen kaupantekokurssi Helsingin Pörssissä vuoden ensimmäisenä

pörssipäivänä oli 15,94 euroa ja viimeisenä pörssipäivänä 68,05 euroa eli kurssi yli nelinkertaistui vuoden aikana. Vastaavalla ajanjaksolla Helsingin Pörssin HEX-yleisindeksi nousi 162 % ja telekommunikaatio- ja elektroniikkaindeksi 251 %. Osakkeen vuoden alin kaupantekokurssi oli 12,40 euroa ja ylin 71,10 euroa. Vuoden 1999 aikana tehtyjen kauppojen keskipurssi oli 26,55 euroa. Osakekannan markkina-arvo vuoden päättyessä oli 49,1 miljardia euroa.

Nasdaqissa osakkeita vaihdettiin ajalla 13.10.–31.12.1999 yhteensä 33,9 miljoonaa kappaletta, vaihtoarvoltaan yhteensä 1 305 miljoonaa dollaria. Osakkeen kaupantekokurssi ensimmäisen kaupankäyntipäivän päättyessä oli 26,50 dollaria ja vuoden viimeisen pörssipäivän päättyessä 69,25 dollaria eli kurssi nousi ajanjaksolla 161 %. Samalla ajanjaksolla Nasdaqin telekommunikaatioindeksi nousi 52 %. Ajanjakson alin kaupantekokurssi oli 25,19 dollaria, ylin 73,13 dollaria ja keskipurssi 38,43 dollaria.

Osakkeenomistajat ryhmittäin 31.12.1999

Ryhmä	Osakemäärä, kpl	Osuus, %
Yksityiset yritykset	3 497 643	0,5
Julkiset yritykset	138 110	0,0
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	17 482 041	2,4
Julkisyhteisöt		
Suomen valtio	415 617 111	
Työeläkelaitokset ja muut sosiaaliturvarahastot	25 948 584	
Muut julkisyhteisöt	145 125	
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	4 736 803	0,7
Kotitaloudet	41 274 909	5,7
Ulkomaiset omistajat	213 154 844	29,5
Arvo-osuusrekisterin selvityslistalla	4 830	0,0
Yhteensä	722 000 000	100,0

Osakkeenomistuksen jakautuminen suuruusluokittain 31.12.1999

Osakkeita, kpl	Osakkaiden lukumäärä	Osuus osakkaista, %	Osakemäärä, kpl	Osuus, %
1 - 100	23 272	24,3	1 652 268	0,2
101 - 500	43 625	45,6	10 873 565	1,5
501 - 1 000	19 296	20,1	14 777 512	2,1
1 001 - 10 000	9 275	9,7	16 062 752	2,2
10 001 - 100 000	213	0,2	5 991 324	0,8
100 001 - 1 000 000	59	0,1	15 911 547	2,2
yli 1 000 000	12	0,0	444 281 931	61,6
Hallintarekisteröidyt osakkeet			212 444 271	29,4
Arvo-osuusrekisterin selvityslistalla			4 830	0,0
Yhteensä	95 752	100,0	722 000 000	100,0

Sonera Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Sonera Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 1999. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen, kassavirtalaskelman ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä

toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös, joka osoittaa 370 milj. euroa voittoa konsernin osalta ja 533 milj. euroa voittoa emoyhtiön osalta, on laadittu kirjanpitolaisten ja tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaisten tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa ja vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys jakokelpoisen oman pääoman käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Helsingissä 22. helmikuuta 2000

KPMG Wideri Oy Ab
KHT-yhteisö
Solveig Törnroos-Huhtamäki, KHT

Jorma Heikkinen, KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Sonera Oyj:n hallintoneuvosto on tänään pitämässään kokouksessa tutustunut yhtiön tilinpäätökseen ja tilintarkastuskertomukseen tilikaudelta 1.1.-31.12.1999. Hallintoneuvosto ilmoittaa lausuntonaan varsinaiselle yhtiökokoukselle, ettei sillä ole huomauttamista tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen johdosta. Samalla hallintoneuvosto ilmoittaa

yhtyvän hallituksen ehdotukseen voiton käsittelemisestä.

Erovuorossa ovat vuoden 2000 varsinaisessa yhtiökokouksessa hallintoneuvoston jäsenet Pauli Saapunki, Minna Karhunen, Aapo Saari, Liisa Hyssälä, Pirjo-Riitta Antvuori, Olavi Tonteri ja Leenamajja Ojala.

Helsingissä 29. helmikuuta 2000

Pauli Saapunki
Hallintoneuvoston puheenjohtaja

Henkilökohtaisesta matkaviestimestä on tulossa monipuolinen elämänhallinnan väline, joka helpottaa arkipäivän asioiden hoitamista. Sonera rakentaa yhdessä asiakkaidensa ja yhteistyökumppaneidensa kanssa maailmaa, jossa asioidaan, viestitään ja viihdytään ajasta ja paikasta riippumatta.

OSUUS LIIKEVAIHDOSTA 60 %

Mobile & Media

Matkaviestintä

Matkaviestintä tarjoaa asiakkailleen helposti käytettävän, mobiilin palveluympäristön, joka mahdollistaa monipuolisen kommunikoinnin ja asioinnin. Mobiilin palveluympäristön ydin koostuu Soneran vahvasta asiakastapahtumien hallinnasta sekä kyvystä integroida eri järjestelmiä ja kehittää palveluja yhteistyössä partnereiden kanssa.

Matkaviestinnän liikevaihto kasvoi 21 % edellisvuodesta ja oli 966 milj. euroa (799). Muutos johtui tilaajamäärän kasvusta sekä matkapuhelimen käytön lisääntymisestä, erityisesti tekstiviestien määrä kasvoi voimakkaasti. Matkaviestinnän osuus Soneran liikevaihdosta nousi 52 %:iin (49). Liiketoiminnan kannattavuus oli erinomainen.

Matkaviestinnän investoinnit käyttöomaisuuteen olivat vuoden aikana 148 milj. euroa (166). Valtaosa investoinneista kohdistui GSM-verkkokapasiteetin lisäämiseen. Vuoden aikana käynnistettiin myös investoinnit GSM-verkon datasiirtonopeuksien kasvattamiseksi.

Sonera säilytti vahvan markkinaosuutensa

Suomen matkapuhelinliittymien tiheys eli liittymien määrä suhteessa väkilukuun on maailman korkein, luku oli vuoden 1999 lopussa noin 65 % (57). GSM-liittymien määrän kasvu jatkui edelleen kertomusvuonna, joskin hitaampana kuin edellisvuonna. Pitkälle kehittyneellä markkinalla liittymätiheyttä kasvattavat uusien asiakkaiden ohella uudet sovellusalueet, kuten langattomat asiointipalvelut ja GSM-tekniikan hyödyntäminen erilaisissa robottisovelluksissa. Kasvuun vaikuttaa lisäksi Suomen kehittyminen matkaviestintäympäristönä, jossa asiakkaalla voi olla useita matkapuhelinliittymiä.

Sonera on Suomen johtava matkaviestinnän operaattori. Yhtiön arvion mukaan Soneran markkinaosuus GSM-liittymistä säilyi kertomusvuonna yli 60 %:ssa. Liikevaihdolla mitattu Soneran markkinaosuus on yhtiön arvion mukaan edelleen suurempi kuin liittymistä laskettu osuus.

Soneran pääkilpailija valtakunnallisissa GSM 900 -palveluissa on Oy Radiolinja Ab. Valtakunnallisia GSM 900 -palveluja tarjoaa myös RSL COM Finland Oy, jonka kanssa Sonera teki tammikuussa 1999 matkapuheluja koskevan palveluoperaattorisopimuksen. Telia Finland Oy solmi loppuvuo-

MATKAVIESTINTÄ

	1999	1998	Muutos, %
Liikevaihto, M€	966	799	21
Käyttökate, M€	468	361	30
Käyttökate, % liikevaihdosta	47	44	
Poistot ja arvonalennukset, M€	123	139	
Liikevoitto, M€	345	222	55
Investoinnit käyttöomaisuuteen, M€	148	166	- 11
Henkilöstö keskimäärin	1 280	1 114	15

desta palveluoperaattorisopimuksen Radiolinjan kanssa ja aloitti joulukuussa valtakunnallisen GSM 900 -palvelun. Lisäksi Telia Finlandilla ja useilla paikallisilla puhelinyhtiöillä on käytössä alueellisia GSM 1800 -verkkoja.

Korkea liittymätiheys heijastui markkinakilpailun luonteeseen. Uusille asiakkaille suunnatut puheaikatarjoukset pysyivät vuoden aikana kohtuullisina ja kilpailua käytiin entistä enemmän uusilla, erityisesti tekstiviestipohjaisilla palveluilla. Aikaisempaa enemmän pyrittiin myös asiakasuskollisuuden vahvistamiseen.

Sonera laajensi edelleen GSM-verkkovierailupalveluaan, vuoden lopussa yhtiöllä oli verkkovierailusopimus 166 (119) operaattorin kanssa. Sonera GSM:n kuuluvuusalue kattaa jo 86 maata: lähes koko Euroopan ja Kaakkois-Aasian kehittyneet teollisuusmaat Japania lukuun ottamatta sekä useita alueita Yhdysvalloissa ja Kanadassa.

Liittymän käyttö kasvoi ja monipuolistui

Vuoden lopussa Soneran matkaviestinliittymien määrä oli 2 136 241 (1 931 884). GSM-asiakkaita oli vuoden lopussa 1 938 644 (1 596 897). Vuoden kokonaiskasvusta yksityisasiakkaiden osuus oli 89 % (92). Liittymien haltijoista on yksityishenkilöitä 79 % ja yritysasiakkaita 21 %. GSM-asiakkaiden vaihtuvuus säilyi kertomusvuonna kansainvälisesti verrattuna alhaisena ja oli 14,6 % (14,0). Ennalta maksettujen ns. pre paid -liittymien osuus Soneran matkaviestinliittymistä on marginaalinen, vuoden lopussa luku oli 1,4 %.

Matkaviestintäliittymän keskimääräinen kuukausituotto nousi 38,8 euroon (36,5). Matkapuhelinliittymän keskimääräinen kuukausikäyttö kasvoi 116 soitetusta minuutista 130 minuuttiin. Tämän lisäksi matkapuhelimen käyttö monipuolistui ja tekstiviestien määrä kaksinkertaistui edellisvuodesta: niitä lähetettiin vuoden 1999 aikana kaikkiaan 439 milj. kpl (206). Asiakasta kohden tämä tarkoitti 21 tekstiviestiä kuukaudessa. Soneran GSM-asiakkaista yli 60 % käytti kuukausittain tekstiviestipalveluita. Tekstiviestien ja sisältöpalveluiden osuus Matkaviestinnän vuosiliikevaihdosta nousi 8 %:iin (4,5).

Kaksitaajuusverkkoa hyödyntävä GSM Duo -palvelu laajeni merkittävästi. Palvelu toimii kaikkialla Soneran GSM 900 ja GSM 1800 -kuuluvuusalueella Suomessa sekä ulkomailla. Asiakkaalle Duo-liittymä tarjoaa edullisemman lähialuehinnoittelun. Kaksitaajuusverkko varmistaa Soneran taajuuskapasiteetin riittävyyden käyttäjämäärien kasvaessa ja käytön monipuolistuessa. Syksyllä tehtyjen laajennusten jälkeen jo yli 70 % suomalaisista asuu Duo-lähialueella.

Palvelukehitys jatkui vilkkaana

Merkittävin vuoden aikana lanseerattu matkaviestinnän palvelu oli langaton mobiiliportaali Sonera Zed, joka yhdistää matkaviestimen internetin palveluihin. Loppuvuoden käynnistysvaiheessa Zed-mobiiliportaaliin kuuluivat Soneran 400-numeron tekstiviestipalvelut, WAP-palvelut sekä jo aiemmin kertomusvuonna käyttöönotetut Soneran matkapuhelinasiakkaiden internet-palvelut.

Sonera julkisti elokuussa ensimmäisenä teleoperaattorina maailmassa WAP-määrittelyn mukaisille matkapuhelimille tarkoitetut tietopalvelut. WAP on standardi, jolla internetin sisältöä voidaan muuttaa matkapuhelimeen sopivaksi. Soneran WAP-palvelupaketissa asiakas voi hakea muun muassa soittoaaniä ja saldotietoja sekä tehdä puhelinluettelohakuja. Matkapuhelimeen voi myös tilata uutis- ja viihdepalveluja ja sillä voi lähettää ryhmätekstiviestejä. Zed-mobiiliportaalia hyödyntäen asiakas voi personoida puhelimeensa ladattavan WAP-valikon ja poimia siihen ennalta määritellyistä valikoimasta haluamansa palvelut.

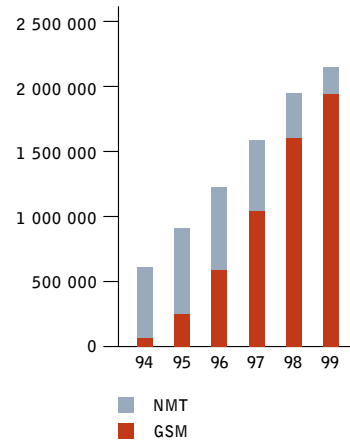
Sonera alkoi kertomusvuonna kehittää yhteistyössä Nokian kanssa ensimmäistä WAP-pohjaista langatonta kuvaviestintäpalvelua. Sonera ja Nokia tutkivat ja kehittivät myös digitaalisten kuvien lähettämistä ja vastaanottamista WAP-puhelimilla.

Alkuvuodesta Sonera toi markkinoille GSM Postikortti-palvelun, joka mahdollistaa kortin lähettämisen tekstiviestillä. Myös muiden matkapuhelimella tilattavien tai ostettavien palveluiden käyttö laajeni kertomusvuonna. Esimerkiksi virvoitusjuoma, musiikkikappale tai autonpesu on mahdollista ostaa automaattista matkapuhelimen avulla ja maksaa matkapuhelinlaskulla. Syksyllä Sonera otti Fazer Makeiset Oy:n kanssa käyttöön ensimmäisen mobiilikaupankäyntiin liittyvän sovelluksen, GSM Suklaa -palvelun. Soneran matkapuhelinliittymällä saattoi nyt ensimmäistä kertaa Suomessa tilata, lähettää ja maksaa tuotteen. Sovellus on ensiaskel kohti langatonta sähköistä kaupankäyntiä.

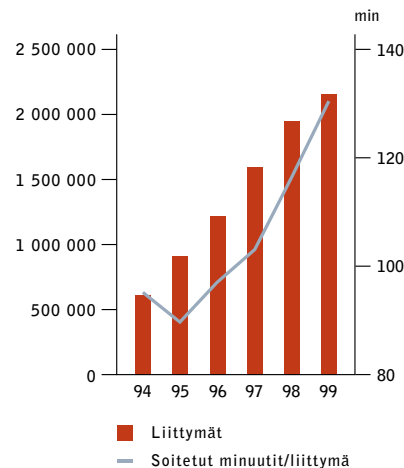
Vuonna 1998 koemarkkinointiin tuotu GSM Easy -liittymä tuli lokakuussa myyntiin myös R-kioskeihin. Asiakas voi ladata tähän ennalta maksettavaan liittymään rahaa omalle puheaika- ja tekstiviestitililleen.

Huhtikuussa Sonera ilmoitti lakkauttavansa NMT 900 -verkon 31.12.2000 ja ARP-palvelun 31.12.1999, Lapin lää-

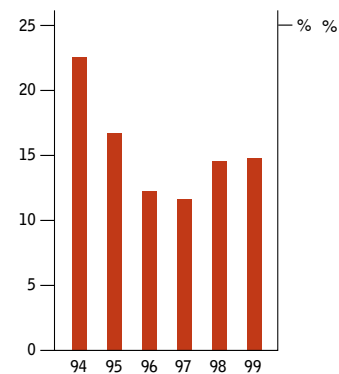
MATKAPUHELINLIITTYMIEN MÄÄRÄ

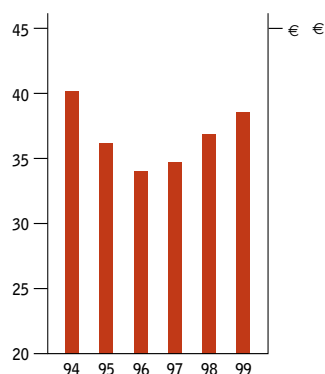
LIITTYMIEN MÄÄRÄ JA KESKIMÄÄRÄINEN KUUKAUSIKÄYTTÖ

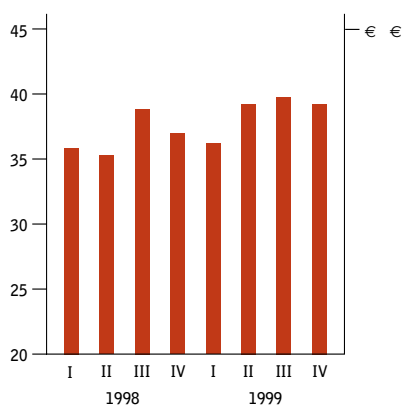
GSM-ASIAKKaiden VAIHTUVUUS

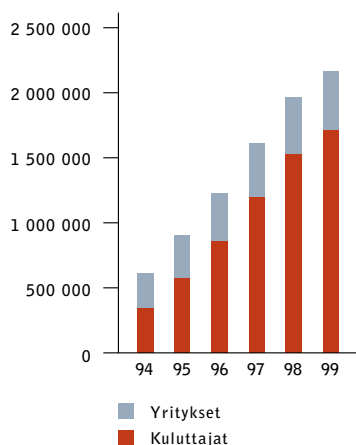
LIITTYMÄN KESKIMÄÄRÄINEN KUUKAUSITUOTTO

LIITTYMÄN KESKIMÄÄRÄINEN KUUKAUSITUOTTO VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN

KULUTTAJA- JA YRITYSLIITTYMÄT

nissä ARP-palvelut loppuvat 31.12.2000. Lakkauttamisen syynä on asiakasmäärien merkittävä väheneminen. Erityisen syrjäisillä seuduilla GSM-verkkoa täydentävän NMT 450-verkon ylläpitämistä sen sijaan jatketaan edelleen. Valtaosa NMT-verkkojen asiakkaista on siirtynyt Soneran GSM-asiakkaiksi. Vuoden lopussa NMT-asiakkaita oli 197 597 (334 987).

Syyskuussa 1999 Sonera ilmoitti luopuvansa Kaukohaku-palvelujen ylläpidosta 31.12.2001. Päätöksen syynä on kaukohakupalvelujen asiakasmäärän ja käytön tasainen väheneminen 1990-luvulla. Valtaosa Kaukohauun asiakkaista on siirtynyt muiden matkaviestinpalveluiden, esimerkiksi GSM-tekstiviestien käyttäjiksi.

Jakeluverkostoa laajennettiin entisestään

Sonera jatkoi panostustaan korkealaatuiseen asiakaspalveluun. Puhelinpalvelukeskukset tarjoavat ympärivuorokautista palvelua kaikkina viikonpäivinä; vuonna 1999 keskukset käsittelivät yli 5,5 miljoonaa puhelua. Sonera lisäsi entisestään puhelinpalveluresurssiaan perustamalla neljän aikaisemman keskuksen lisäksi myös Kuusamoon valtakunnallisen asiakaspalvelukeskuksen. Mikkeliin ja Jyväskylään perustettiin lisäksi paikalliset asiointipisteet.

Toimiva yhteistyö itsenäisten matkapuhelinalan yrittäjien kanssa on ominaista Soneran jakeluverkostolle, joka koostuu noin 1 900 (1 600) myyntipisteestä. Näitä ovat matkaviestintälaitteisiin erikoistuneet liikkeet, kodinkoneliikkeet ja tavaramatkat. Partneriverkosta vahvistettiin entisestään tammikuussa 1999, kun Sonera hankki osake-enemmistön matkapuhelinliikkeen erikoistuneen Päämies-ketjun yhteisestä markkinointiyhtiöstä.

Markkinakilpailun koventuessa edelleen asiakasuskollisuuden ja sen ylläpidon merkitys korostuu. Osaavien yhteistyökumppaneiden rooli liittymien ja uusien palvelujen myynnissä on ratkaiseva. Eniten partneriverkoston merkitys kasvaa kuitenkin tuotekehityksessä ja palvelutuotannossa.

Kansallinen verkkovierailu puhututti

Tammikuussa 1999 tehdyn palveluoperaattorisopimuksen mukaisesti RSL COM Finland ostaa Soneralta GSM-verkkokapasiteettia. Sonera kävi vuoden aikana myös Telia Finlandin kanssa neuvotteluja kaupalliselta pohjalta kansallisesta verkkovierailuoikeudesta Soneran matkaviestintäverkkoon. Neuvottelut eivät kuitenkaan johtaneet tulokseen.

Kilpailuvirasto antoi tammikuussa 2000 päätöksen, jonka mukaan Soneran käyttämä kansallisen verkkovierailun hinnoittelu ei aiheuta viraston taholta toimenpiteitä. Kilpailuvirasto katsoo, että teleoperaattorilla on useita erilaisia tapoja päästä valtakunnalliseen televerkkoon, esimerkiksi palveluoperaattorisopimus, ja ettei Soneralla yksinään tai yhdessä Radiolinjan kanssa ole määrävää markkina-asemaa valta-

kunnallisiin matkaviestintäverkkoihin pääsyssä. Kilpailuviraston päätös on annettu Telia Finlandin syyskuussa 1998 virastolle jättämään toimenpidepyyntöön, jossa se pyysi selvittämään rajoittavatko Sonera ja Radiolinja kilpailua matkaviestinverkkojen markkinoilla. Telia Finland on valittanut Kilpailuviraston päätöksestä Kilpailuneuvostoon.

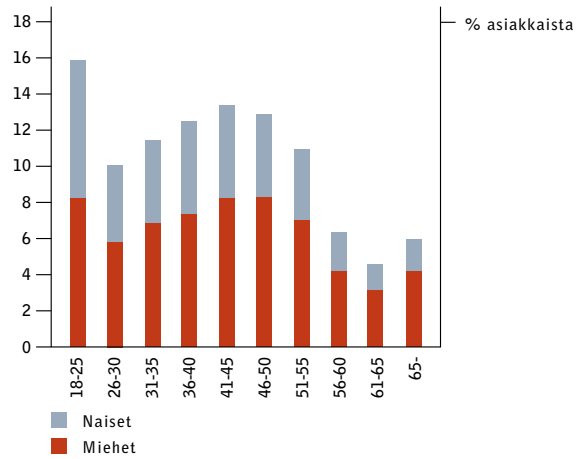
Sonera käynnisti matkaviestinnän kansainvälistä verkkovierailua koskevat neuvottelut sveitsiläisen matkapuhelinoperaattori Swisscomin kanssa maaliskuussa, kun Swisscom aikoi ryhtyä tarjoamaan Telia Finlandille verkkovierailu-keutta Soneran matkapuhelinverkkoon Suomen haja-asutusalueilla kansainvälisen verkkovierailun ehdoilla. Soneran ja Swisscomin välinen verkkovierailusopimus päättyi loka-kuussa, koska yhtiöt eivät päässeet sopimukseen Swisscomin luoman uuden järjestelyn esille nostamista avoimista kysymyksistä, kuten vastuu- ja hinnoittelukysymyksistä sekä palveluun sisältyvistä teknisistä epäselvyyksistä. Asian käsitte-ly on edelleen avoinna EU-komissiossa.

Tiedonsiirtoa nopeutetaan asteittain

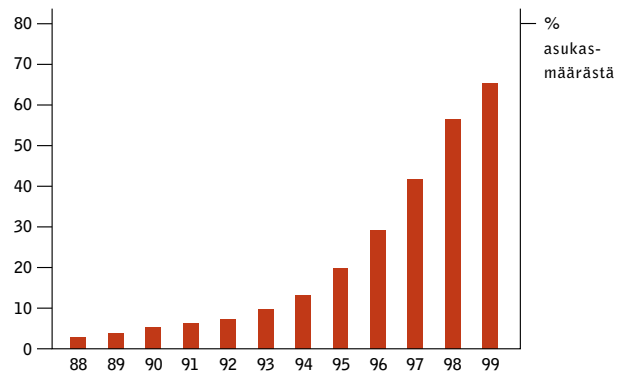
Sonera aloitti syyskuussa nopean HSCSD-tekniikkaan perustuvan datapalvelun tarjoamisen asiakkailleen. HSCSD on GSM-verkon nopeutettu piirikytkentäinen tiedonsiirtotekniikka, joka mahdollistaa jopa neljän kanavan yhtäaikaisen käytön, jolloin maksimi tiedonsiirtonopeus nousee nykyiseen verrattuna nelinkertaiseksi. Palvelu nostaa myös yhden liikennekanavan tiedonsiirtonopeuden nykyisestä 9,6 kilobitistä 14,4 kilobitin nopeuteen. Vuoden 2000 aikana Sonera suunnittelee nostavansa verkkonsa tiedonsiirtonopeutta GPRS-tekniikan käyttöönotolla.

Valtioneuvosto myönsi maaliskuussa 1999 ensimmäisenä maailmassa Soneralle yhtenä neljästä toimijasta valtakunnallisen UMTS-matkaviestinverkon toimiluvan. Toimilupa kattaa koko Suomen. Alueellisia toimilupia ei myönnetty lainkaan. Kolmannen sukupolven UMTS-verkko mahdollistaa muun muassa liikkuvan kuvan ja kuvallisten tekstiviestien lähettämisen sekä internet-sivujen selaamisen matkapuhelimen välityksellä. Sonera nostaa matkaviestinverkkonsa tiedonsiirtonopeutta vaiheittain kohti UMTS-verkkoa, joka on määrä ottaa asteittain käyttöön vuodesta 2002 alkaen.

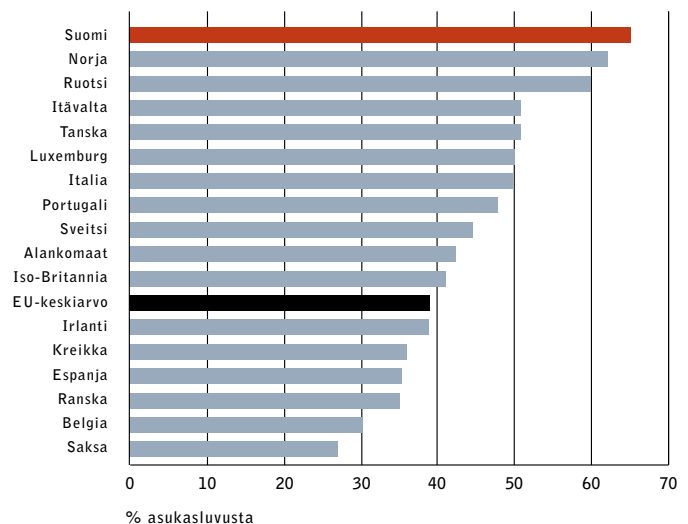
KULUTTAJA-ASIAKKAIDEN IKÄ- JA SUKUPUOLIJAKAUMA 1999

MATKAPUHELINLIITTYMÄTIHEYS SUOMESSA

MATKAPUHELINLIITTYMÄTIHEYS
LÄNSI-EUROOPAN MAISSA 31.12.1999

Lähde: EMC World Cellular Databases

Mediaviestintä ja uudet palvelut

Mediaviestinnän ja uusien palveluiden liikevaihto kasvoi 22 % edellisvuodesta ja oli 140 milj. euroa (115), joka vastasi noin 8 % (7) Soneran koko liikevaihdosta. Kasvua toivat hakemisto- ja internet-palvelujen lisääntynyt käyttö sekä Soneran ulkomaisten tytäryritysten tarjoamien internet-palvelujen käytön kasvu. Liiketoiminnan kannattavuutta heikensivät merkittävät panostukset uusiin palveluliiketoimintoihin koti- ja ulkomailla.

Sonera jatkaa matkaviestintä- ja kiinteissä verkoissa käytettävien edistyskellisten internet-palveluiden kehittämistä ja kaupallistamista. Lisäpanostukset mediaviestintään ja uusiin liiketoimintoihin jatkuvat voimakkaina myös vuonna 2000.

MEDIAVIESTINTÄ

Mediaviestintä rakentuu uusmedia- ja palvelumediatoimintoista sekä hakemistopalveluista. Mediaviestinnän liikevaihto muodostuu tilaajamaksuista, kotisivutilan vuokrista, on-line -mainosmaksuista, palveluiden puhelu- ja palvelumaksuista sekä painettujen puhelinluetteloiden mainostilan maksuista.

Soneran uusmediapalveluja ovat koti- ja yritysasiakkaiden internet-palvelut, kaapelitelevisiopalvelut ja erityismaksulliset puhelinpalvelut.

Internetin käytön kasvu jatkui kertomusvuonna ja kilpailu internet-palveluissa oli kovaa. Koska internet-yhteyksiin kohdistuu yhä enemmän hintapaineita, kuten suuntaus tarjota ilmaisia internet-yhteyksiä, uusmediatoimintojen liikevaihdon kasvu riippuu tulevaisuudessa sisältöpalvelujen ja mainostuottojen kasvusta.

Sonera Plaza avattiin

Sonera on internet-palvelujen markkinajohtaja Suomessa. Soneran markkinaosuus kuluttaja- ja yritysliittymistä säilyi noin 40 %:ssa. Soneran internet-yhteyden tilaajien määrä oli vuoden lopussa noin 216 000. Internet-asiakkaiden määrän uskotaan lisääntyvän edelleen internet-tiheyden kasvaessa ja sisältöpalvelujen kehittyessä, mutta kasvuvauhdin uskotaan hidastuvan edellisiin vuosiin verrattuna. Internetiin liitettyjen tietokoneiden määrä suhteessa asukasluukuun on Suomessa maailman korkeimpia: vuoden 1999 lopussa tiheys oli Suomessa noin 13 % ja Euroopan unionissa keskimäärin 2 %.

Sonera ryhtyi tarjoamaan internet-liittymäasiakkailleen lisäpalveluna virusturva. Virusturva takaa turvallisemman verkkoyhteyden ja se kehitettiin Soneran liittymiin yhteistyössä F-Secure Oyj:n kanssa.

Liittymämyynnin lisäksi sisällön paketointi sekä internetissä tarjottavat palvelut ovat Soneran liiketoiminnan tärkeitä painopistealueita. Toukokuun alussa Soneran internet-verk-

MEDIAVIESTINTÄ JA UUDET PALVELUT

	1999	1998	Muutos, %
Liikevaihto, M€	140	115	22
Käyttökate, M€	- 47	21	- 324
Käyttökate, % liikevaihdosta	- 27	17	
Poistot ja arvonalennukset, M€	13	7	
Liikevoitto, M€	- 60	14	- 529
Investoinnit käyttöomaisuuteen, M€	15	10	50
Henkilöstö keskimäärin	1 346	555	143

komedian iNet Keskuskadun nimeksi muutettiin Sonera Plaza. Vuoden aikana palveluun avattiin useita uusia sisältökonaisuuksia eri kohderyhmille kuten nuorille, naisille ja penkkiurheilijoille. Jatkossa kanavien sisältöä räätälöidään yhä enemmän kohderyhmille sopivaksi, mikä luo uusia mahdollisuuksia kohdistetulle mainonnalle. Sonera Plaza on Suomen käytetyin verkkomedia, jolla oli tammikuussa 2000 lähes 400 000 eri kävijää viikossa. Sivulatauksia tehtiin tammikuussa noin 10 miljoonaa viikossa (Taloustutkimus Oy 1/2000).

Hollantiin panostettiin

Uusmedialiiketoiminta panostaa myös uusiin liiketoimintamahdollisuuksiin valikoidusti Euroopan kehittyneillä markkinoilla. Heinäkuussa Sonera hankki hollantilaisen internet-palveluntarjoaja MultiWeb B.V:n koko osakekannan. Yhtiö tarjoaa Luoteis-Hollannissa kiinteän puhelinverkon ja kaapeli-TV:n kautta internet-yhteyksiä lähes 20 000 kuluttaja- ja yritysasiakkaalle. MultiWeb ja Sonera Nederland fuusioituivat 1.1.2000. Sonera Nederlandin ja MultiWebin yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 1999 oli 4,1 miljoonaa euroa.

Syyskuussa Sonera perusti verkkomedia Sonera Plazan Hollantiin ja aloitti internet-liittymien tarjoamisen puhelinverkon kautta aiempien kaapeliverkon kautta tarjoamiensa laajakaistaliittymien lisäksi.

Sonera mukaan digitaaliseen yleisradioverkkoon

Soneran tavoitteena on vahvistaa edelleen asemaansa johtavana uusmediapalvelujen tuottajana Suomessa ja edistää uusien tietoyhteiskuntapalveluiden tarjontaa kuluttajille, yrityksille ja julkishallinnolle. Yhtiö näkee tulevaisuuden toimialanaan tarjota ajasta, paikasta ja päätelaitteesta riippumattoman yhteyden internetiin. Yhteys voidaan toteuttaa matkaviestimen, digitaalitelevision tai kiinteän verkon yhteyden kautta.

Helmikuussa Sonera jätti liikenneministeriölle hakemuksen valtakunnallisesta digitaaliteleviotoimiluvasta voidakseen aloittaa vuorovaikutteisten sisältöpalvelujen tarjonnan digitaal-TV:ssä. Valtioneuvoston päätöksessä kesäkuussa yksikään lupaa hakeneista teleyrityksistä, mukaan lukien Sonera, ei saanut toimilupaa. Sonera aikoo laajentaa jo vuon-

na 1998 aloitettua yhteistyötä Yleisradion kanssa tutkimalla liiketoiminnallisia yhteistyömahdollisuuksia etenkin digitaalitelevisiotoiminnan osalta.

Marraskuussa Sonera ja Yleisradio Oy allekirjoittivat sopimuksen, jolla Yleisradio myy tytäryhtiönsä Digita Oy:n osakekannasta 34 % Soneralle. Digita huolehtii maanpäällisissä verkoissaan radio- ja televisio-ohjelmien jakelusta Suomessa ja myy muita yleisradiosignaalien jakeluun liittyviä palveluita. Sopimus tarjoaa Soneralle mahdollisuuden saada kokemusta jakelukanavan ja arvoketjun hallinnasta myös digitaalisessa yleisradioverkossa. Kaupan lopullinen toteutuminen edellyttää kilpailuviranomaisen hyväksyntää.

Kesäkuussa Sonera ja Talentum Oyj ilmoittivat perustavansa verkkomediaaliiketoimintaan keskittyvän yrityksen, jossa yhdistetään Talentumin verkkobrandit sekä Soneran asiakasyhteydet ja teknologia. Soneran omistusosuus uudesta yhtiöstä on 37 % ja yhtiön liikevaihdon arvioidaan nousevan kolmessa vuodessa yli 15 miljoonaan euroon. Kilpailuvirasto hyväksyi yhteisyrityksen joulukuussa tietyillä ehdoilla, joilla taataan muun muassa ettei Sonera suosi yhteisyritystä.

Sonera välittää kaapelitelevisiopalveluja noin 139 700 kotitalouteen Suomessa oman laajakaistaisen kaapeliteleviioverkon kautta. Määrä vastaa 15 prosentin osuutta Suomen kaapelitelevisiomarkkinoista.

Ostella-kauppakeskus aloitti

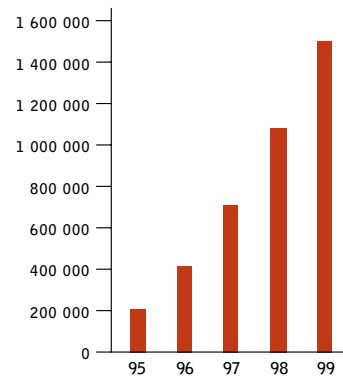
Soneran palvelumedia tarjoaa yritysasiakkaille viestintäratkaisuja, joita käytetään asiakaspalvelussa, markkinoinnissa ja sähköisessä kaupankäynnissä. Palvelumedian kehitystyö kohdistuu erityisesti sähköisen kaupan edistämiseen internetissä.

Kuluttajien sähköinen kaupankäynti on Suomessa lähtenyt varsin hitaasti liikkeelle huolimatta internetin käytön yleisyydestä. Tähän ovat vaikuttaneet muun muassa suomalaisten kauppapaikkojen tuotetarjonnan suppeus sekä luottokorttiyhtiöiden loppuvuoteen saakka noudattama tiukka turvapolitiikka, mikä on rajoittanut maksuvalikoiman pankkien tarjoamiin online-maksutapoihin ja aiheuttanut epävarmuutta kuluttajien keskuudessa.

Sonera esitteli kertomusvuonna Ostella-kauppakeskuksen, joka tarjoaa kuluttajille erilaisia ostosmahdollisuuksia internetissä ja yrityksille välineitä perustaa ja kehittää omia sähköisiä kaupankäyntipalvelujaan. Lisäksi Sonera toi markkinoille internet-teknologiaan pohjautuvan reaaliaikaisen asiakaspalveluratkaisun. Sonera@Service -palvelun avulla yritys voi hallita asiakaskontaktejaan keskitetysti yhteydenotto-kanavasta riippumatta. Palvelu mahdollistaa reaaliaikaisen asiakaspalvelun internetissä sekä saapuvien sähköpostien, faksien ja puhelujen käsittelyn.

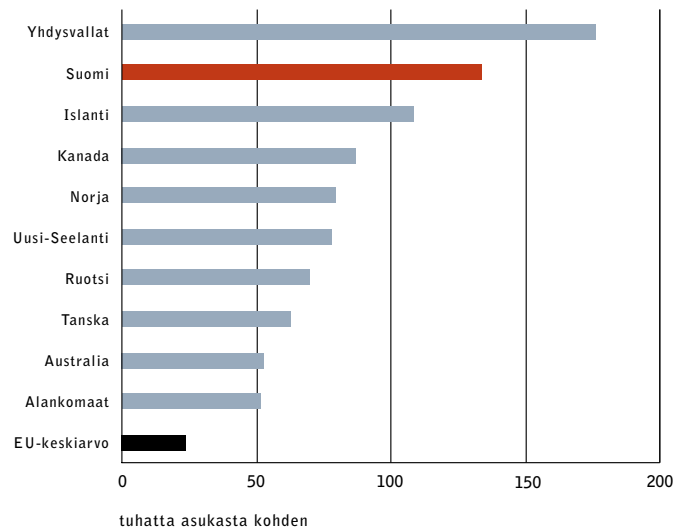
Maksuttomissa ja maksullisissa palvelunumeroissa sekä vastauspalvelussa kilpailutilanne kiristyi, mutta Sonera säi-

VIIKOTTAIN INTERNETIÄ KÄYTTÄNEIDEN 15-74 -VUOTIAIDEN SUOMALAISTEN MÄÄRÄ

Lähde: Taloustutkimus Oy 1/2000

INTERNETIIN LIITETTYJEN TIETOKONEIDEN MÄÄRÄ

Lähde: Network Wizards, Telcordia Technologies 2/2000

lytti johtavan markkina-asemansa. Erityisesti matkaviestin-
nän voimakas kasvu toi uutta liikennettä palvelunumeroihin.

Sähköiset hakemistopalvelut kasvoivat

Sonera on Suomen johtava sähköisten hakemistopalvelujen ja numeropalvelujen tarjoaja. Soneran numeropalveluiden käyttö kasvoi vuoden aikana yli 10 %. Kasvu johtui pääasias-
sa matkapuhelinten lisääntyneestä käytöstä. Lisäksi koti-
maan numeropalveluissa yhdistämispalvelun käyttö lisään-
tyi huomattavasti.

Hakemistopalvelut ovat yksi suosituimmista matkapuheli-
mien lisäarvopalveluista Suomessa. Kertomusvuonna Sone-
ran sähköisten hakemistopalvelujen käyttö kasvoi voimak-
kaasti. Kasvun syynä oli GSM-tekstiviestipalvelun käytön
kasvu. Lisäksi internet-käyttö lisääntyi yrityksissä. Hake-
mistopalveluiden mediatilan myynti kasvoi kertomusvuonna
ja kasvun odotetaan jatkuvan lähivuosina.

Helmikuussa voimaan astuneella sopimuksella Sonera myi
50,5 %:n omistuksensa puhelinluetteloja Baltian alueella jul-
kaisevasta Interinfo Finland Oy:stä ja sen tytäryhtiöistä nor-
jalaiselle Telenor Media A/S:lle.

Lokakuussa Sonera osti Eemeli-sähköpostihakemiston lii-
ketoiminnan Icon Medialab Finlandilta. Vuodesta 1995 pal-
vellut Eemeli on Suomen kattavin sähköpostihakemisto. Ee-
melissä on noin 165 000 osoitetta. Hakemistosisältöpalvelui-
den laajentaminen puhelin- ja matkapuhelinnumeroista säh-
köpostiosoitteisiin kasvattaa Soneran osaamista hakemisto-
liiketoiminnassa. Soneran tavoitteena on kehittää Eemeli-
sähköpostihakemiston kattavuutta entisestään. Jatkossa So-
nera ulottaa sähköpostihakemistopalvelun myös matkavies-
timistä käytettäväksi.

UUDET PALVELUT

Sonera Zed

Sonera aloitti kertomusvuonna kansainvälisen langattoman
portaali liiketoiminnan tuomalla markkinoille Sonera Zed
-palvelun. Sonera Zed on ajasta ja paikasta riippumaton hen-
kilökohtainen matkaviestintäportaali. Suomessa Sonera Ze-
din toiminta alkoi lokakuussa ja kansainvälinen testaus alkaa
keväällä 2000.

Sonera Zed on tarkoitettu henkilöille, jotka käyttävät mat-
kaviestintää sekä työssään että vapaa-aikanaan. Sonera Zed
tarjoaa käyttäjälleen mahdollisuuden muun muassa langat-
tomaan internet-pohjaiseen viestintään, ajan- ja tiedonhal-
lintaan, sähköiseen kaupankäyntiin sekä tietojen ja palvelu-
jen etsintään. Palvelujen käyttö perustuu alkuvaiheessa ly-
hytsanomiiin (SMS) ja WAP-viestintään. Sonera toimii mo-
biiliportaali liiketoiminnassa palvelun paketoijana ja panos-
taa palveluiden tarjonnan mahdollistaviin järjestelmiin.

Sonera Zed tähtää valikoiduille kansainvälisille markki-
noille. Liiketoimintakonsepti perustuu pääosin aktiiviseen
yhteistyöhön paikallisten mobiilioperaattoreiden kanssa.
Mobiiliportaali liiketoiminnan aloittaminen on merkittävä
askel Soneralle, sillä sen kautta Sonera laajentaa matkavies-
tintäpalvelujensa tarjonnan myös sinne, missä yhtiöllä ei ole
omaa matkaviestintäverkkoa.

Mobiiliportaali liiketoimintaan odotetaan kansainvälisesti
kovaa kilpailua. Sonera Zedin kilpailijoita ovat muun muassa
matkapuhelinoperaattorit, internet-portaalit, laitevalmista-
jat, ohjelmistotalot ja perustettavat uusyrietykset. Soneran
menestymiselle mobiiliportaali liiketoiminnassa on hyvät
edellytykset, sillä yhtiöllä on vahva kokemus matkapuhelin-
ja internet-liiketoiminnasta, matkapuhelinten lisäarvopal-
veluista sekä sisällön paketoinnista. Lisäksi yksi Sonera Ze-
din keskeisimmistä vahvuuksista on käyttäjän liikkuvuuden
ymmärtäminen, niin palvelujen käyttötilanteen kuin niiden
tarjonnankin suhteen. Sonera Zed on koottu mobiilikäyttäjil-
le oleellisista sekä kansainvälisistä että paikallisista palve-
luista ja ne tarjotaan käyttäjän omalla kielellä.

Osana Sonera Zediä yhtiö julkaisi maailmanlaajuisen So-
nera Zed Finder -hakemiston. Sonera Zed Finder löytää yksi-
tyishenkilöiden ja yritysten puhelinnumerot, nimet ja osoit-
teet seitsemästä maasta ja tavoittaa yli 150 miljoonaa ihmis-
tä. Tällä hetkellä palvelun piiriin kuuluvat maat ovat Suomen
lisäksi Belgia, Iso-Britannia, Itävalta, Ranska, Sveitsi ja
Tanska.

Lisäksi yhtiö julkaisi lentomat kustajille tarkoitettua lan-
gattoman viestintäpalvelun. Sonera Zed Travel välittää len-
tomat kustajille tekstiviestien avulla tietoja heidän lentomat-
koistaan ja varmistaa näin, että matkustajat ovat oikeaan ai-
kaan oikeassa paikassa. Palvelu on suunnattu yksityishenki-
löille, yrityksille, matkatoimistoille, lentoyhtiöille ja lento-
kentille. Sonera Zed Travel toimii useimmissa digitaalisissa

matkaviestintäverkoissa. Palvelua voidaan tarjota maailmanlaajuisesti eikä sitä näin ollen ole tarkoitus myydä muille operaattoreille. Palvelu käynnistyi Suomessa helmikuussa 2000.

Lokakuussa Sonera osti yhdysvaltalaisen langattoman viestinnän palveluihin erikoistuneen ByeDeskin liiketoiminnat TeamWARE Groupilta. Kaupan myötä ByeDesk yhdistettiin Soneran mobiiliportaaliin liiketoimintoihin. Vuonna 1998 perustetulla ByeDeskillä on 20 000 asiakasta ja se oli ensimmäinen matkapuhelimiin rakennettujen lisäarvopalvelujen tarjoaja Yhdysvalloissa.

Sonera Zed -liiketoiminta yhtiöitettiin 1.2.2000 Soneran kokonaan omistamaksi tytäryhtiöksi. Pääyhtiö sijaitsee Suomessa, jonka lisäksi sillä on tytäryhtiöt Iso-Britanniassa ja Yhdysvalloissa.

Sonera Zedin palveluja voi käyttää sekä matkaviestimen että internetin kautta. Tammikuussa 2000 yli 600 000 asiakasta käytti Suomessa Sonera Zedin palveluja matkapuhelimensa välityksellä ja lähes 140 000 asiakasta oli rekisteröitynyt käyttäjäksi ja personoinut liittymänsä internetissä. Suosituimpia palveluja ovat Sonera Zed Finder, soittoaäni- ja ikonipalvelu sekä saldotiedustelupalvelu.

Sonera SmartTrust

Sonera SmartTrust kehittää ja tarjoaa turvallisuustekniikoita ja -palveluja, jotka mahdollistavat turvallisen langattoman sähköisen kaupankäynnin. SmartTrustin tavoitteena on vakiinnuttaa johtava asemansa julkisen avaimen menetelmään (PKI) perustuvien langattomien turvaratkaisujen tarjoajana maailmanlaajuisesti.

SmartTrust julkisti helmikuussa 1999 langatonta viestintää varten kehitetyn turvallisen digitaalisen allekirjoitusteknologian. Korkean turvallisuuden ansiosta yritykset voivat rakentaa helppokäyttöisiä lisäarvopalveluja sekä sähköiseen kaupankäyntiin liittyviä palveluja. SmartTrustin ratkaisu perustuu julkisen avaimen menetelmään, salaukseen ja digitaaliseen allekirjoitukseen, joka on sisällytetty matkapuhelimesta sijaitsevaan suojattuun SIM-korttiin. SmartTrustin ratkaisu on avoin, sillä se on riippumaton langattomien päätelaitteiden valmistajista, matkaviestinoperaattoreista, SIM-kortista ja palveluntarjoajista. Teknologia on yhteensopiva WAPin, nykyisen GSM-standardin ja tulevien sukupolvien matkaviestintäverkkojen kanssa.

Kertomusvuoden aikana SmartTrust solmi tutkimus- ja kehitystyöhön liittyen yhteyksiä useisiin johtaviin teknologia-yhtiöihin, laitevalmistajiin ja ohjelmistotoimittajiin. SmartTrust allekirjoitti aiesopimuksen turvaratkaisun toimittamisesta Hewlett-Packardin e-speak -alustalle. Tarkoituksena on tarjota erityisesti pankeille ja sähköistä kaupankäyntiä harjoittaville yrityksille mahdollisuus harjoittaa liiketoimintaa turvallisesti ympäri maailman. SSH Communications Secu-

rityn kanssa SmartTrust käynnisti yhteistyön edistääkseen kehittyneiden turvaratkaisujen tarjoamista yrityksille, jotka toimivat sekä matkaviestinverkoissa että internetissä. SmartTrust ja Lucent Technologies käynnistivät yhteistyön turvallisten ratkaisujen kehittämiseksi langattoman sähköisen kaupankäynnin tarpeisiin nykyisissä ja seuraavien sukupolvien matkapuhelimesta ja -verkoissa. SmartTrust ja Ericsson julkistivat ensimmäisen digitaalisen allekirjoituksen WAP-puhelimeen turvallista langatonta sähköistä kaupankäyntiä varten.

Varmistaakseen yhteensopivuuden julkisen avaimen järjestelmien kanssa SmartTrust ryhtyi solmimaan tuote- ja markkinakehityssopimuksia myös varmenneviranomaisten ja heidän ohjelmistoratkaisujen toimittajiensa kanssa. SmartTrust allekirjoitti aiesopimuksen GTE CyberTrustin kanssa turvallisuustekniikoiden kehittämiseksi matkaviestin- ja internet-pohjaista asiointia varten. Lisäksi SmartTrust käynnisti yhteistyön iD2 Technologiesin kanssa tarjotakseen Pohjoismaiden matkapuhelinten käyttäjille sähköisen henkilötunnisteen. Kuluvana vuonna SmartTrust ryhtyi kehittämään joustavia ja yhteensopivia järjestelmiä turvalliseen langattomaan kaupankäyntiin yhteistyössä myös Baltimore Technologiesin, Entrust Technologiesin ja VeriSignin kanssa pohjautuen näiden varmennejärjestelmiin ja SmartTrustin teknologiaan.

Telecom 99 -messuilla SmartTrust julkisti uuden Bluetooth-pohjaisen kaupankäyntiratkaisun langattomia transaktioita varten. Kuluvana vuonna SmartTrust ja MasterCard International julkistivat kehitystyö- ja markkinointisopimuksen, jonka tavoitteena on yhdistää SmartTrustin turvallinen langaton teknologia matkaviestimissä MasterCardin ja Europay Internationalin maksutuotepereheeseen.

Kilpailuetuna laaja soveltuvuus

SmartTrust kokoaa yhteen toimijoita internet- ja matkaviestintäalalta sekä julkisen avaimen menetelmään perustuvalta salausteknologia-alalta. SmartTrustin ratkaisu on yksi harvoista, joka täyttää digitaalista allekirjoitusta koskevien lakien vaatimukset. Ratkaisu tarjoaa kaikki tärkeimmät julkisen avaimen menetelmien edut.

Yhteistyö eri toimialojen välillä on olennaista uuden langattoman turvallisuuskäytännön luomiseksi ja turvallisen langattoman kaupan markkinakehityksen nopeuttamiseksi. Yhteensopivuuden varmistamiseksi ja markkinoiden edistämiseksi SmartTrust tekee yhteistyötä matkaviestinoperaattorien, palveluntarjoajien, järjestelmätoimittajien, sovelluskehittäjien sekä varmenneviranomaisten ja heidän ohjelmistoratkaisujen toimittajiensa kanssa.

Sovelluskohtaisiin tai symmetrisiin turvaratkaisuihin verrattuna SmartTrustin julkisen avaimen menetelmään perustuvalla ratkaisulla on se kilpailuetu, että se soveltuu suuriin, avoimiin järjestelmiin ja mahdollistaa lukuisten eri osapuol-

ten asioimisen keskenään todistettavasti digitaalisia allekirjoituksia käyttäen.

Internet-turvallisuusteknologiassa laajalti hyväksytyiksi tulleita ratkaisuja voitaisiin tulevaisuudessa käyttää myös langattomissa internet-laitteissa ja niiden selaimissa. Nykyisellään nämä ratkaisut eivät kuitenkaan tarjoa samaa kaksisuuntaista palveluntarjoajan ja asiakkaan tunnistamista, eivätkä ne myöskään takaa SmartTrustin lailla tapahtuman kiistämättömyyttä.

SmartTrustin turvaratkaisun yhtenä vahvuutena on, että se on otettavissa käyttöön jo nykyisissä SIM-kortin sisältävissä matkapuhelimissa, joita oli maailmassa vuoden 1999 lopussa arviolta 250 miljoonaa. Kuluvana vuonna SmartTrust turvasi korttien saatavuuden tekemällä yhteistyösopimuksen maailman johtavan älykortteihin perustuvien ratkaisujen tarjoajan, Gemplusin kanssa.

Partnerointiin panostettiin

SmartTrust julkisti maaliskuussa ensimmäisenä maailmassa yhdessä Leonia Pankin ja TietoEnatorin kanssa digitaaliseen allekirjoitukseen perustuvat pankkipalvelut WAP-puhelimia varten.

Soneran, suomalaisten pankkien, TietoEnatorin ja Suomen Postin yhteisyrittä Certall Finland Oy aloitti toimintansa maaliskuussa teknisten varmennepalvelujen tarjoamiseksi Suomessa.

Kesäkuussa SmartTrust ja suomalainen internetissä arvopaperinvälitystä harjoittava eQ Pankkiiriliike Oy julkistivat SmartTrustin digitaaliseen allekirjoitukseen perustuvan matkaviestin pohjaisen pörssiosakkeiden kauppapalvelun.

SmartTrust ja Citigroupin e-Citi -yksikkö julkistivat elokuussa ryhtyvänsä strategiseen yhteistyöhön 724 Solutions Inc:n kanssa. Yhteistyön tavoitteena on rakentaa langattomia yhteyksiä maailmanlaajuisen rahoituspalvelujen käyttöön. Sopimuksen mukaisesti sekä Sonera että e-Citi tekivät strategisen investoinnin 724 Solutionsiin. Kertomusvuonna 724 Solutions ryhtyi integroimaan SmartTrust-teknologiaa ohjelmistoalustansa.

Lokakuussa SmartTrust, Gemplus ja EDS julkistivat Radichion, maailmanlaajuisen foorumin turvallisen langattoman sähköisen kaupan edistämiseksi. Radichioon on myöhemmin liittynyt uusia jäseniä, muun muassa Ericsson, Lucent Technologies, Vodafone Airtouch, MasterCard International, Visa International, Baltimore Technologies, 724 Solutions, Certicom, Saraide ja Setec.

Ensimmäiset asiakkaat

Useissa partnerisopimuksissa sovittiin myös SmartTrustin teknologian käyttämisestä osana partnerin palveluntarjontaa. Ensimmäiset SmartTrustin digitaaliseen allekirjoitukseen perustuvat Leonia Pankin pilottipalvelut tulivat käyt-

töön marraskuussa ja eQ Onlinen pörssiosakkeiden kauppapalvelu käynnistyi tammikuussa 2000.

SmartTrust julkisti lokakuussa myös yhteistyösopimuksen Cable & Wireless HKT:n kanssa ensimmäisten julkisen avaimen menetelmään pohjautuvien turvallisten langattoman sähköisen kaupankäynnin palvelujen tarjoamiseksi Hongkongissa. Marraskuussa sveitsiläinen GSM-operaattori diAx ilmoitti ryhtyvänsä turvaamaan matkaviestin pohjaisia kaupankäyntisovelluksia GSM-verkossaan SmartTrustin ratkaisulla.

Vuoden 2000 alusta SmartTrust yhtiöitettiin, jolloin siitä tuli Sonera Oyj:n kokonaan omistama tytäryhtiö. Yhtiöittämisen ansiosta SmartTrust voi tarjota palvelujaan Soneran matkaviestintoinnoista riippumattomasti ja reagoida nopeammin matkaviestin pohjaisissa uusissa palveluissa tapahtuviin muutoksiin.

Markkinoiden kasvunäkymät

Langaton sähköinen kaupankäynti on vasta kehityksen alkuvaiheessa. Turvallisten langattomien palvelujen markkinoiden kasvu perustuu tulevaisuudessa kolmeen merkittävään kehityssuuntaan: matkaviestinnän käyttäjien määrän jyrkkään kasvuun, sähköisen kaupankäynnin lisääntymiseen sekä uusia kiinnostavia palveluja ja liiketoimintamalleja mahdollistavien uusien teknologioiden syntymiseen.

Matkaviestintäalaa leimaa nopea asiakasmäärien kasvu. Yleisesti arvioidaan, että matkapuhelimesta tulee vuonna 2003 maailman yleisin päätelaite, jolla on yli miljardi käyttäjä. Korkean matkapuhelintiheyden alueilla operaattorit hakevat liikevaihdon kasvua uusista liiketoimintamalleista, kuten langattomasta sähköisestä kaupankäynnistä.

Forrester Research -tutkimuslaitoksen mukaan sähköisen kaupankäynnin liikevaihto kasvaa lähes 100 %:n vuosivauhtia, mikä johtaisi yli 1 400 miljardin Yhdysvaltain dollarin markkinoihin vuonna 2003. Gartner Group -tutkimuslaitos ennustaa, että vuoteen 2004 mennessä 40 % sähköisestä kaupankäynnistä Yhdysvaltojen ulkopuolella tapahtuu langattomien laitteiden välityksellä.

Julkisen avaimen menetelmään ja varmenneviranomaisiin perustuvien varmenneratkaisumarkkinoiden yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 1998 oli 171 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria. International Data Corporation -tutkimuslaitoksen mukaan nämä markkinat kasvavat 1,3 miljardiin Yhdysvaltain dollariin vuoteen 2003 mennessä.

SmartTrust arvioi langattoman kaupankäynnin kasvavan voimakkaasti lähitulevaisuudessa. SmartTrust keskittyy vaikiinnuttamaan asemansa johtavana maailmanlaajuisena langattoman turvallisuusteknologian tarjoajana.

Kiinteä verkko kehittyi kohti laajakaistaisia teknologioita ja internet-protokollaa. Sonera toi kertomusvuonna markkinoille erityisen nopean ADSL-liittymän. Yritysten dataviestintäratkaisujen edelläkävijänä Sonera panostaa

lähiverkko palveluihin ja tietoverkkojen lisäarvopalveluihin.

OSUUS LIIKEVAIHDOSTA 40 %

Telecom

Kiinteän verkon puhelu- ja datapalvelut

Kiinteän verkon puhelu- ja datapalveluiden liikevaihto kasvoi hieman edellisvuodesta ja oli 570 milj.euroa (560). Uuden organisaatorakenteen mukaisesti Sonera Entrum Oy tarjoaa puhe- ja datapalveluja kuluttajille ja pk-yrityksille Suomessa ja lähialueilla. Runkoverkkoliiketoimintaa harjoittaa Sonera Carrier Networks Oy, joka tukkumyy kiinteän verkon kapasiteettia Suomen, Luoteis-Venäjän, Pohjois- ja Keski-Euroopan sekä Pohjois-Amerikan itärannikon markkina-alueilla. Sonera Solutions Oy markkinoi ja myy televiestintäratkaisuja pääasiassa kotimaan, mutta myös muilla markkinoilla toimiville noin 380 suomalaiselle yritykselle.

PUHELUPALVELUT

Kiinteän verkon puhelupalvelujen liikevaihto säilyi edellisvuotisella tasolla ja oli 370 milj. euroa (386). Palveluihin kuuluvat paikallis-, kauko- ja ulkomaanpuhelu sekä lisäpalvelut, kuten puhelujen siirto ja vastaajapalvelut.

Soneran kotimaan puhelupalveluiden liikevaihto pieneni hieman edellisvuodesta ja oli 250 milj. euroa (258). Soite- tuista kaukopuhelumuuteista Soneran markkinaosuus oli 38 % (39).

Soneran osuus maamme kiinteän verkon liittymistä on 28 %, yhtiön paikallispuhelinliittymien laskennallinen kokonaismäärä oli vuoden lopussa 770 433 (790 668). Soneralla on 98 %:n markkinaosuus perinteisillä toiminta-alueillaan harvaan asutuissa Itä- ja Pohjois-Suomessa. Muiden paikallispuhelinpalveluja tarjoavien puhelinyhtiöiden päätoiminta-alueilla eli suurimmissa kaupungeissa ja taajamissa Soneral- la on noin 4 %:n markkinaosuus liittymien määrän mukaan laskettuna.

Paikallisten puhelinyhtiöiden johdonvuokrausten korkeat hinnat ovat pitäneet paikallispuhelinmarkkinoiden kilpailun vaimeana. Sonera on rakentanut valokaapeliyhteyksiä Suomen suurimpiin kaupunkeihin ja markkinoi suoria paikallisyhteyksiä näiden alueiden yritysasiakkaille. Yhtiöllä on perinteisten toimialueidensa ulkopuolella Suomen suurimmissa kaupungeissa noin 3 500 kilometriä valokaapeli- ja puhelupalveluissa.

KIINTEÄN VERKON PUHELU- JA DATAPALVELUT

	1999	1998	Muutos, %
Liikevaihto, M€	570	560	2
Käyttökate, M€	200	187	7
Käyttökate, % liikevaihdosta	27	27	
Poistot ja arvonalennukset, M€	102	124	
Liikevoitto, M€	98	63	56
Investoinnit käyttöomaisuuteen, M€	116	126	- 8
Henkilöstö keskimäärin	2 442	2 485	- 2

Paikallisyhteyksiin uutta teknologiaa

Kiinteän puhelinverkon palvelut keskittyvät tulevaisuudessa yhä enemmän ISDN- ja ADSL-tekniikkaan, muihin laajakaistateknologioihin sekä internet-protokollaan. Kertomusvuonna ISDN-perusliittymien osuus lankaliittymistä oli 5,8 % (3,6). Kesäkuun alussa Sonera toi markkinoille pienille ja keskisuurille yrityksille tarkoitetun laajakaistatekniikkaan perustuvan ADSL-liittymän, joka tarjoaa kiinteän internet-yhteyden kiinteään kuukausihintaan. ADSL-liittymän siirtonopeus on korkeimmillaan 2 megabittia sekunnissa. ADSL-palveluja Sonera tarjoaa tällä hetkellä 22 paikkakunnalla. Vuoden 2000 loppuun mennessä peitto Soneran perinteisillä toimialueilla on arviolta 60 %. Kilpailijoiden alueella yhtiön tavoitteena on saada 90 % yrityksistä ja 40 % kuluttajista peittoalueensa piiriin.

Sonera tutkii aktiivisesti vaihtoehtoja paikallisverkon avaamiseksi kilpailulle sekä uuden radio- ja laajakaistateknologian että strategisten yhteistyöhankkeiden kautta. Yhtiö käynnisti keväällä 1999 yhdessä Jyväskylän Energia Oy:n kanssa selvitystyön sähköverkon hyödyntämisestä nopeaan tiedonsiirtoon.

Sonera uudistaa jatkuvasti runkoverkkojensa siirtojärjestelmää yhdenmukaisella SDH-teknologialla. SDH-hanke tulee jatkumaan osana Soneran verkkoinvestointiohjelmaa. SDH-uudistuksen odotetaan pienentävän Soneran kiinteän verkon operointi- ja investointikustannuksia. Soneran kiinteän verkon keskusten määrä pieneni vuoden 1999 loppuun mennessä 25:een.

Tulevaisuudessa Sonera kehittää valtakunnallista verkko- aan ainoastaan valokaapeli-, SDH- ja WDM-tekniikoilla, kun taas alueverkoissa käytetään myös digitaalisia radiolinkkejä.

Toukokuun alusta puheluiden hinnoittelurakenne Suomessa muuttui uuden paikallisverkkomaksun (pvm) korvattua televerkkojen välisen puhelun kokonaishintaan vaikuttaneen paikallispuhelinmaksun (ppm). Uudistus alensi puheluiden kokonaishintaa, sillä paikallisverkkomaksu saa asetuksen mukaan olla korkeintaan 60 prosenttia paikallispuhelinmaksun määrästä. Kustannusvastaavuutensa säilyttääkseen So-

nera muutti paikallispuheluiden hintarakennetta puhelukohtaista maksua nostamalla ja minuuttikohtaista alentamalla.

Ulkomaanpuhelumarkkinat ennallaan

Soneran ulkomaanpuheluiden liikevaihto oli 120 milj. euroa (128) ja markkinaosuus vuoden aikana soitetuista ulkomaanpuheluminuuteista oli noin 53 % (55). Ulkomaanpuhelumarkkinoiden arvioidaan säilyneen noin 200 milj. euron suuruisina. Vuoden aikana ulkomaanpuheluiden hinnat laskivat edelleen, ja kehityksen arvioidaan jatkuvan myös seuraavina vuosina. Puheluminuuttien kasvun uskotaan kuitenkin kompensoivan alenevaa hintatasoa.

DATAPALVELUT

Soneran datapalvelujen liikevaihto kasvoi kertomusvuonna 13 % ja oli 168 milj. euroa (149). Palveluihin kuuluvat pääasiassa yritysasiakkaille tarjottavat datasiirron peruspalvelut sekä voimakkaasti kasvavat verkko- ja järjestelmänhallintapalvelut. Ulkomaalaisten tytäryhtiöidensä kautta Sonera tarjoaa datapalveluja myös kansainvälisillä markkinoilla.

Yritysten viestintäratkaisuihin Sonera on edelläkävijä uusien tietoverkkopalvelujen tarjoamisessa ja sen markkina-asema on vahva. Liiketoiminta on viime vuosina keskittynyt erityisesti lähiverkkopalvelujen ja tietoverkkojen lisäarvopalvelujen kehittämiseen sekä viestintää ja sovelluksia yhdistävien palveluratkaisujen tarjoamiseen. Tietoverkkojen lisäarvopalveluissa ja erilaisissa sovelluspalveluissa kilpailutilanne on kova, sillä alalla toimivat niin teleoperaattorit kuin tietotekniikkayrityksetkin. Sonera on myös johtava yritysten intranet-palvelujen toimittaja.

IP- ja mobiilipohjainen viestintä yhdistyvät

Sähköisen liiketoiminnan ja verkkosovellusten odotetaan yleistyvän lähivuosina. Sonera näkee kasvumahdollisuutensa hyvinä, sillä uudet sähköisen liiketoiminnan ratkaisut perustuvat jatkossa keskeisesti IP- ja mobiilipohjaisen viestintän ja verkkosovellusten integraatioon.

Lokakuussa Sonera julkisti internet-pohjaisen kokonaispalvelun, joka tarjoaa yhden tietoverkon kautta kaikki yritysviestintäpalvelut. Palvelu tarjoaa liikkuvalla käyttäjälle monia GSM-, tekstiviesti- ja WAP-palveluihin perustuvia matkaviestintätoimintoja ja se perustuu Soneran palkittuun IP-viestintäverkkoon.

Lisäksi Sonera esitteli uuden teknologian, joka yhdistää kaikki älyverkon (IN) toiminnot täysin IP-pohjaiseen ympäristöön ja jota voidaan hallita WAP-käyttöliittymän avulla. Tekniikka avaa mahdollisuuksia uusille internet-viestintäsovelluksille, joissa liikkuvuus, internet-sovellukset ja puhelupalvelut voidaan joustavasti yhdistää yhtenäiselle internet-alustalle.

KIINTEÄN VERKON LIITTYMÄT

Tilajaliittymät vuoden lopussa

	1999	1998	Muutos %
Tavalliset liittymät	592 337	656 524	- 10
ISDN-liittymät	36 413	24 772	47
2 Mbps -liittymät	3 509	2 820	24
Laskennallinen yhteismäärä	770 433	790 668	- 3

Yhteismäärässä ISDN-liittymät on laskettu kahdeksi tavalliseksi liittymäksi ja 2 megabittia/sekunti -liittymät 30 tavalliseksi liittymäksi.

DATAVIESTINNÄN LIIKEVAIHDON JAKAUTUMINEN

M€	1995	1996	1997	1998	1999
Datasiirron peruspalvelut	52	45	49	59	60
Lähiverkko- ja intranet-palvelut	24	40	62	90	108
Yhteensä	76	85	111	149	168

Vuoden aikana Sonera julkisti ensimmäisenä eurooppalaisena teleoperaattorina yritysten etäkäyttäjille ja pienille toimipisteille tarkoitettua internet-VPN -tietoturvapalvelun (Virtual Private Network), joka suojaa tietoliikenteen työaseman tai kannettavan mikron ja yrityksen internet-liityntäpisteen välillä.

Sonera toi markkinoille myös Sonera PartnerGate -palvelun, jonka avulla yritys voi turvallisesti muodostaa ja hallita kumppaniverkkoja. Palvelu on osa Sonera Security Foundation -ratkaisua, jonka avulla yritykset voivat suojata kaiken liiketoimintaan liittyvän tiedon käytön, siirron ja jakelun. Lisäksi Sonera esitteli yritysten väliseen sähköiseen kaupankäyntiin tarjottavan palvelun, jossa turvallinen verkkokaupankäynnin ympäristö on integroituna olemassa oleviin tietojärjestelmiin ja tarvittaessa myös tavarantoimittajien ja yhteistyökumppaneiden järjestelmiin.

Joulukuussa Sonera sai ensimmäisenä teleoperaattorina maailmassa luvan käyttää vahvaa yhdysvaltalaisista salaustekniikkaa (3DES, avain 168 bittia) palveluliiketoiminnassaan Yhdysvaltojen ulkopuolella. Aikaisemmin vahvojen salausteknologioiden vienti Yhdysvaltojen ulkopuolelle on ollut kiellettyä. Yhtiö ryhtyy tarjoamaan 3DES-salausta hyödyntäviä palveluja kaupallisesti vuoden 2000 ensimmäisellä neljänneksellä.

Sonera panostaa jatkossa uusien IP-pohjaisten liittymä- ja tietoverkkotuotteiden sekä niihin liittyvien tietoturva-, hallintapalvelu- ja IP-viestintäratkaisujen toimittamiseen. Lisäksi Sonera kehittää asiakaskohtaisia ratkaisuja erityisesti sähköiseen kaupankäyntiin ja vuokrasovellusliiketoimintaan.

Yhteistyöhön Equantin kanssa

Soneran ja venäläisten sähköyhtiöiden yhteenliittymän rakennuttama valokaapeli Pietarin ja Moskovan välille valmistui kertomusvuonna. Uusi valokaapeli vahvistaa Soneran asemaa kansainvälisessä kauttakulkuliikenteessä ja mahdollistaa ATM-pohjaisten laajakaistapalvelujen ja internet-pohjaisten palvelujen tarjoamisen Moskovassa. Euroopan pisin (1 000 km) yhtäjaksoinen valokaapeli on jatkoa Suomesta Pietariin rakennetulle kaapelille, jonka Sonera ja Lenenergo rakensivat 1993. Kaapeliprojektin kokonaiskustannus oli noin 37 miljoonaa euroa.

Kansainvälisen tietoliikenneyrityksen Equantin kanssa tehdyn yhteistyösopimuksen myötä Equantin tietoverkko-palvelut tulivat osaksi Soneran palvelutarjontaa Suomessa, Ruotsissa, Baltian maissa sekä Venäjällä. Yhteistyö mahdollistaa kattavien kansainvälisten tietoverkkopalvelujen tarjoamisen Soneran yritysasiakkaille kaikkialle maailmaan. Sopimus kattaa Frame Relay- ja ATM-palvelut, joilla yhdistetään yritysten sisäisiä verkkoja, sekä soittopalvelut kaikkialta maailmasta yrityksen omaan verkkoon.

Tytäryhtiöidensä kautta Sonera tarjoaa yrityksille datapalveluita kehittyneillä televiestintämarkkinoilla Ruotsissa, Saksassa, Belgiassa ja Alankomaissa. Kertomusvuonna ulkomaisten tytäryhtiöiden yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi 20 % ja oli 53 milj. euroa (44).

Sonera tarjoaa vuokrajohtoja, jotka ovat kahden paikan välille puhe- ja dataliikenteen siirtoa varten avattuja kiinteitä yhteyksiä. Vaikka Soneran vuokraamien kiinteiden yhteyksien määrä on pienentynyt vuodesta 1996 lähtien, on vuokrajohtojen yhteenlaskettu siirtokapasiteetti kasvanut merkittävästi, mikä on johtunut pääasiassa nopeampien digitaalisten yhteyksien suuremmasta määrästä.

Laitemyynti ja muu liiketoiminta

Laitemyynnin ja muun liiketoiminnan liikevaihto kasvoi kertomusvuonna 16 % ja oli 173 milj. euroa (149).

Vuosituhanen vaihtuminen lisäsi laitemyyntiä

Kertomusvuonna vaihde- ja puhelinjärjestelmien, maksupäätteiden, tietokoneiden sekä muiden tietojenkäsittely- ja televiestintälaitteiden myynti-, asennus- ja huoltopalveluita harjoitti Soneran tytäryhtiö Sonera Systems Oy. Yhtiö myös ohjasi Telering- ja Datainfo-jälleenmyyntiketjuja. Laitemyynnin liikevaihto kasvoi 19 % edellisvuodesta ja oli 114 milj. euroa (96).

Telering-ketjun muodostavat 20 omaa ja 60 franchising-periaatteella toimivaa myymälää. Kertomusvuonna Teleringin myynnissä suurin yksittäinen segmentti oli edellisvuosien tapaan matkapuhelinmyynti. Datainfo-ketju on Suomen johtava henkilökohtaisten tietokoneiden ja ohjelmistojen ja-

LAITEMYYNTI JA MUU LIIKETOIMINTA

	1999	1998	Muutos, %
Liikevaihto, M€	173	149	16
Käyttökate, M€	47	18	161
Käyttökate, % liikevaihdosta	10	5	
Poistot ja arvonalennukset, M€	43	28	
Liikevoitto, M€	4	-10	
Investoinnit käyttöomaisuuteen, M€	59	49	20
Henkilöstö keskimäärin	4 202	4 455	-6

kelija sekä tietokoneiden huolto- ja verkkopalveluiden toimittaja. Ketjuun kuuluu 45 itsenäistä franchising-myymlää.

Vientitoiminnassa edettiin Virossa ja Latviassa tytäryhtiöiden kautta. Lokakuun alussa aloitti toimintansa Sonera Systemsin ja ICL:n yhteisyritys IsoWorks Oy, joka on erikoistunut asiakaslaitehuoltoon ja -ylläpitoon. Uuden yhtiön palvelukseen siirtyi Sonera Systemsistä noin 200 henkilöä.

Matkapuhelintiheyden voimakas kasvu on laskenut yleisöpuhelimien käyttöä edelleen. Kertomusvuonna Soneran ope-roimien yleisöpuhelimien määrä laski liki kolmella tuhanella ja oli vuoden lopussa 5 300.

Vuoden 2000 alusta voimaan astuneen uuden organisaatio-rakenteen myötä Sonera Systems Oy:n laitemyynti siirrettiin liiketoimintasiirtona Sonera Solutions Oy:lle. Samalla siitä eriytettiin erilliseksi yhtiöksi Telering Oy. IsoWorks Oy jatkaa toimintaansa erillisenä, Soneran ja ICL:n omistamana yhtiönä.

Rakentamis- ja kunnossapitoliiiketoiminta yhtiöitettiin

Sonera siirsi 1.7.1999 rakentamis- ja kunnossapitoliiiketoimintansa Primatel Oy:öön, joka toimii Soneran kokonaan omistamana tytäryhtiönä. Primatel tarjoaa tele- ja tietoverkkojen sekä turvajärjestelmien rakentamis-, asennus-, viankorjaus- ja ylläpitopalveluja sekä Soneralle että muille verkko-operaattoreille ja telepalvelujen loppukäyttäjille. Lisäksi toimintaan kuuluvat telekorjaamopalvelut.

Primatelin liiketoimintaympäristö on voimakkaassa kehitysvaiheessa. Televerkkoja omistavien operaattoreiden pyrkimässä ulkoistamaan verkon rakentamiseen ja ylläpitoon liittyvät tehtävät alalle on odotettavissa uusien toimijoiden myötä sekä kasvavat markkinat että kovenevaa kilpailua.

Merkittävät sijoitukset osakkuusyhtiöihin tarjoavat Soneralle jalansijan Euroopan ja Yhdysvaltain nopeasti kasvavilla matkaviestintämarkkinoilla. Lähialueella Baltiassa Soneralla on vahva rooli myös kiinteän verkon operaattoreissa.

Kansainväliset yhteisyritykset

Konsernin oman liiketoiminnan lisäksi Sonera harjoittaa tiivistä yhteistyötä osakkuusyhtiöidensä kanssa. Kansainvälisissä yhteisyrityksissä Sonera hyödyntää Suomen edistykseisillä markkinoilla hankkimaansa teknistä ja kaupallista osaamistaan. Yhteistyökumppanuuksissa korostuu etenkin Soneran asiantuntemus matkaviestinnässä, verkkoteknologiassa ja enenevässä määrin myös uusissa palveluissa.

Matkaviestinnässä Sonera on sijoittanut pääasiassa yrityksiin, jotka toimivat Turkin ja Yhdysvaltain kaltaisilla nopeasti kehittyvillä ja kasvavilla markkinoilla. Kiinteän verkon palveluja tarjoavissa yrityksissä Sonera on mukana lähialueilla Baltian maissa. Lisäksi Soneralla on merkittävä omistusosuus TietoEnator Oyj:stä, joka on Suomen ja Ruotsin johtava tietotekniikkayhtiö.

Matkaviestinnän ja kiinteän verkon osakkuusyhtiöiden yhteenlaskettu liikevaihto kaksinkertaistui vuoden aikana ja oli noin 2 970 milj. euroa (1 446). Kasvu perustuu pääosin Turkcellin vahvaan kasvuun sekä vuonna 1998 tehtyihin uusiin osakkuusyhtiöhankintoihin. Myös osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista lähes kaksinkertaistui 110 milj. euroon (59). Osakkuusyhtiöiden kehityksen arvioidaan jatkuvan hyvänä ja yhtiöiden vaikutuksen konsernin tulokseen edelleen kasvavan.

Turkcellin vahva tulokasvu jatkuu

Matkaviestinnässä toimivien yhteisyritysten asiakasmäärät kaksinkertaistuivat ja olivat vuoden lopussa yhteensä noin 8,2 miljoonaa (3,8). Kertomusvuonna yhteisyritysten Soneran omistusosuuteen suhteutettu asiakasmäärä ylitti ensimmäisen kerran kotimaan asiakasmäärän. Yksinomaan Turkissa, Venäjällä, Baltian maissa, Unkarissa ja Libanonissa sijaitsevien yritysten toimilupa-alueet kattavat tällä hetkellä yhteensä lähes 100 miljoonaa ihmistä. Tämän lisäksi Yhdysvalloissa syntyvän valtakunnallisen VoiceStream-operaattorin ja alueellisen Powertelin toimialueet kattavat yhteensä noin 250 miljoonaa asukasta.

Turkissa markkinakasvu jatkui kertomusvuonna erittäin voimakkaana ja maan matkapuhelinliittymätiheys kasvoi 13 %:iin (5). Turkcell jatkoi panostuksiaan markkinoiden kehittämiseen ja yhtiö säilytti vahvan lähes 70 %:n markkinaosuutensa. Vuoden aikana Turkcellin liikevaihto nousi lähes USD 1,6 miljardiin (0,7) eli 1,5 miljardiin euroon. Asiakas-

määrä kasvoi 135 % ja oli vuoden lopussa 5,5 miljoonaa (2,3). Turkcellin tulosvaikutus Soneran tulokseen kaksinkertaistui ja oli 154 milj. euroa (82).

Kertomusvuonna Turkcellin asiakasvaihtuvuus säilyi poikkeuksellisen pienenä ja oli käytännössä lähes olematon. Uuden asiakkaan hankkimiseen liittyvät kulut olivat arviolta USD 56, mikä on kansainvälisessä vertailussa erittäin alhainen luku. Liittymän keskimääräinen kuukausituotto säilyi edellisvuoden tasolla ja oli arviolta USD 35.

Asiakasmäärän voimakkaan kasvun vuoksi Turkcell investoi kertomusvuonna lähes USD 1,1 miljardia verkkonsa laajentamiseen. Yhtiön nykyinen peittoalue kattaa noin 60 % Turkin 65 miljoonan väestöstä, mukaan lukien lähes kaikki yli 10 000 asukkaan kaupungit. Verkkoinvestointien rahoittamiseksi Turkcell otti USD 550 miljoonan syndikoidun lainan sekä laski liikkeelle USD 400 miljoonan korkeatuottoisen joukkovelkakirjalainan kansainvälisille rahoitusmarkkinoille.

Turkcell jatkoi matkaviestintäpalvelujensa kehittämistä ja toi alkuvuodesta 1999 markkinoille ennalta maksetun liittymän. Vuoden lopussa näiden prepaid-liittymien osuus kaikista Turkcellin liittymistä oli noin 10 %. Myös SMS-tekstiviesteihin perustuvat uudet tieto- ja viihdepalvelut saivat vuoden aikana merkittävästi uusia käyttäjiä. Lisäarvopalvelujen osuus Turkcellin liikevaihdosta nousi 3 %:iin.

Palvelujaan monipuolistamalla Turkcell varautuu odotettavissa olevaan kiristyvään kilpailuun. Turkin teleministeriö on ilmoittanut myöntävänsä kolme uutta GSM-toimilupaa 1800 MHz:n taajuusalueelle vuoden 2000 alkupuolella. Yksi toimiluvista myönnettäneen valtiolliselle teleoperaattorille Türk Telekomille.

Turkcellin toinen pääomistaja, Çukurova-konserni, ja Sonera perustivat Turkkiin lokakuussa holding-yhtiön, joka omistaa 51 % Turkcellista. Yritysjärjestelyllä ei ollut vaikutusta Soneran ja Çukurovan yhteenlaskettuun omistusosuuteen Turkcellista. Uusi omistusrakenne antaa Soneralle ja Çukurova-konsernille mahdollisuuden myydä suuremman osuuden omistamistaan Turkcellin osakkeista yhtiön tulevassa listautumisannissa.

Turkin elokuisen maanjäristyksen korjaustöitä rahoittaakseen maan parlamentti asetti loppuvuodesta erityisveroja.

Kansainväliset yhteisyritykset

Matkaviestintäliittymiä koskeva vero astui voimaan joulukuun alussa ja on voimassa vuoden 2000 loppuun. Veron määrä on 25 % kuukausittaisesta puhelinlaskusta.

Kertomusvuonna Turkcell vahvisti asemiaan myös lähi-markkinoillaan. Yhtiö perusti Pohjois-Kyprokselle KKT-CELL -nimisen GSM-operaattorin. Azerbaidzanissa Turkcell lisäsi omistusyhtiön kautta osuutensa Azercellissä 56 %:iin. Lisäksi Turkcellilla on omistussuoksia Georgiasa ja Kazakstanissa toimivista GSM-operaattoreista. Näiden ulkomaisten yhtiöiden yhteenlaskettu asiakasmäärä oli vuoden lopussa 258 000 (85 000).

Jatkossa Turkcell aikoo laajentaa palveluvalikoimaansa myös yritysratkaisuihin, internet-palveluihin sekä digitaaliseen satelliittitelevision. Näiden uusien hankkeiden ja Turkcellin ulkomaisten osakkuuksien kehittämiseksi ja omistamiseksi Sonera, Çukurova-konserni ja Turkcell ilmoittivat tammikuussa 2000 perustavansa Fintur Holdings B.V. -omistusyhtiön.

Voimakas panostus Yhdysvaltain markkinoille

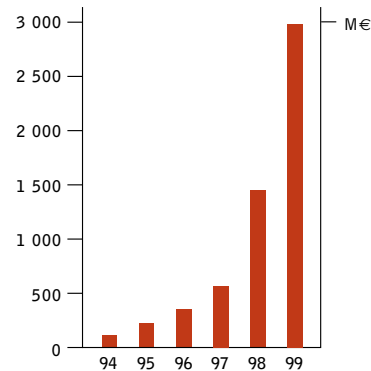
Vuoden 1999 lopussa Yhdysvaltojen arvioitu matkapuhelinliittymätiheys oli noin 30 %, josta digitaalisten liittymien osuus oli noin 50 %. Kehittyneelle teollisuusmaalle alhainen matkapuhelintiheys ja analogisten liittymien toistaiseksi suuri osuus tekevät Yhdysvalloista erityisen mielenkiintoisen ja kasvavan markkina-alueen. Suuren kasvupotentiaalın vuoksi Sonera pitää Yhdysvaltoja yhtenä avainmarkkina-alueenaan, jonne yhtiö panostaa voimakkaasti.

GSM-operaattoreihin investoimalla Sonera pyrkii markkinoimaan ja myymään lisäarvopalveluita Yhdysvaltoihin, missä kuluttajien ostovoima on vahva ja palvelukulttuurilla pitkät perinteet. Strategiaa tukee myös Yhdysvaltojen asema internetin ja sähköisen kaupankäynnin eturintamassa.

Sonera on ollut Yhdysvaltojen markkinoilla syyskuusta 1998 lähtien, jolloin yhtiö osti 19,4 %:n omistusosuuden Aerial Operating Companysta. Vuoden 1999 lopussa Aerialilla oli 422 900 asiakasta, mikä on 111 000 enemmän kuin edellisvuonna. Yhtiön osakekurssi kymmenkertaistui vuoden aikana.

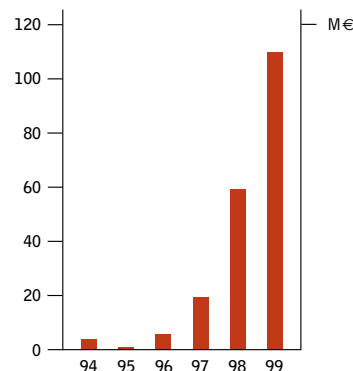
Kertomusvuonna Sonera vahvisti olennaisesti asemaansa Yhdysvalloissa. Marraskuussa Sonera teki USD 230 miljoonan lisäinvestoinnin Aerialiin osana Aerialin ja VoiceStream Wireless Corporationin sulautumissuunnitelmaa. Lisäksi Sonera ilmoitti sijoittavansa USD 500 miljoonaa VoiceStreamin osakkeisiin vuonna 2000. Aerialin ja VoiceStreamin sulautumiseen liittyy samoin kertomusvuonna julkistettu VoiceStreamin ja lähinnä Yhdysvaltain itärannikon osavaltioissa toimivan Omnipoint Corporationin yhdistyminen. Mikäli suunnitellut yritysjärjestelyt toteutuvat, Soneran omistusosuus syntyvästä uudesta yhtiöstä on 7,9 %. Yhtiöstä tulee Yhdysvaltojen suurin GSM-operaattori ja sen toiminta-alue

OSAKKUUSYHTIÖIDEN LIIKEVAIHTO

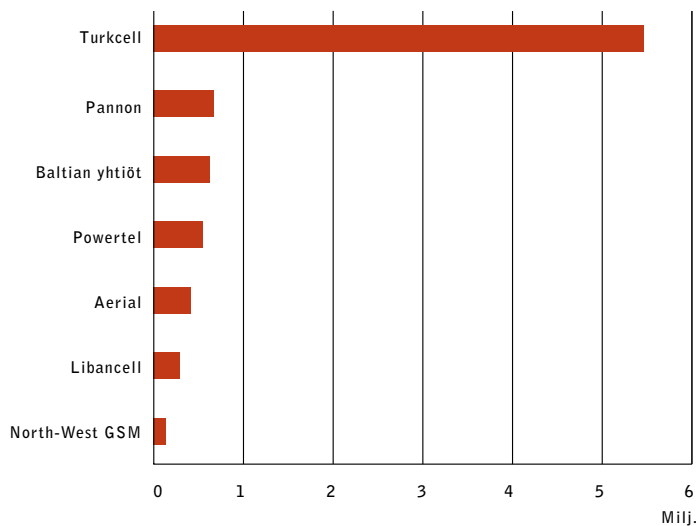

Lukuihin ei sisälly TietoEnator Oyj.

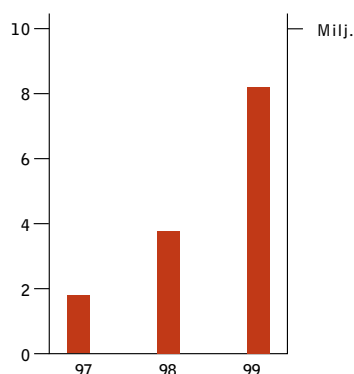
OSUUS OSAKKUUSYHTIÖIDEN TULOISTA

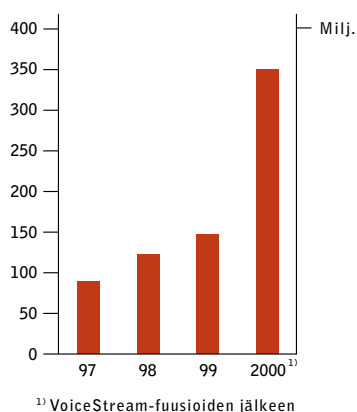
MATKAVIESTINNÄN YHTEISYRITYSTEN
ASIAKASMÄÄRÄT 31.12.1999

MATKAVIESTINNÄN YHTEISYRITYSTEN
ASIAKASMÄÄRÄ

MATKAVIESTINNÄN YHTEISYRITYSTEN
VÄESTÖPEITTO

¹⁾ VoiceStream-fuusioiden jälkeen

kattaa koko mantereen. Toimilupa-alueella asuvien asukkaiden lukumäärällä mitattuna kyseessä on maailman suurin GSM-operaattori, sillä yhtiön toiminta-alueilla asuu yli 220 miljoonaa amerikkalaista. Sulautumisen odotetaan tapahtuvan kevään 2000 aikana.

Lisäjalansijan Yhdysvaltojen markkinoilla toi Soneran syyskuussa toteuttama sijoitus, jolla yhtiö osti LM Ericssonilta tämän koko 9,1 %:n omistusosuuden Yhdysvaltojen kaakkoisosissa toimivasta GSM-operaattori Powertel, Inc:stä. Kauppahinta oli USD 122,7 miljoonaa. Toimintansa vuonna 1996 aloittaneen Powertelin liiketappio aleni kertomusvuonna asiakasmäärän kasvaessa, vuoden lopussa asiakkaita oli 546 364 (295 000). Yhtiö alkoi kertomusvuonna tarjota myös tekstiviestipalveluja. Lisäksi Sonera ja Powertel ovat ilmoittaneet tuovansa uusia lisäarvopalveluita Powertelin asiakkaille.

Unkarin markkinat kasvavat nopeasti

Soneran unkarilaisen osakkuusyhtiön Pannon GSM:n liikevaihto kasvoi vuoden aikana 313 milj. euroon (266). Kasvua toi etenkin ennalta maksettujen prepaid-liittymien suuri suosio. Vuoden lopussa Pannonilla oli 668 441 asiakasta (432 000). Unkarin matkapuhelinliittymätiheys kasvoi kertomusvuonna lähes 16 %:iin. Kolmannen operaattorin tulon maan matkapuhelinmarkkinoille odotetaan lisäävän paitsi kilpailua myös yleisön kiinnostusta matkapuhelinpalveluihin.

Soneran matkaviestinnän osakkuusyhtiöiden toiminta ja tulos kehittivät kertomusvuonna suotuisasti kaikissa Baltian maissa. Baltian yhtiöiden yhteenlaskettu asiakasmäärä oli vuoden lopussa noin 640 000 (424 000) ja kaikki yhtiöt säilyttivät asemansa maansa markkinajohtajana.

Soneran venäläisen osakkuusyhtiön North-West GSM:n asiakasmäärä oli vuoden lopussa 132 848 (92 000). Yhtiö laajensi kertomusvuonna toimilupa-alueitaan ostamalla Luoteis-Venäjällä toimivan North-West DCS:n. Tasaisesta kasvusta huolimatta North-Westillä on edelleen paljon Venäjän talouskriisin synnyttämiä passiivisia asiakkaita.

Lisäksi Sonera omistaa 14 % Libancellistä, joka on toinen Libanonin kahdesta GSM-operaattorista. Kertomusvuonna yhtiö menestyi hyvin ja sen asiakasmäärä oli vuoden lopussa 304 404 (248 000).

Kilpailu avautuu Baltian maissa

Kiinteän verkon palveluissa Sonera on mukana Viron, Latvian ja Liettuan kansallisissa operaattoreissa. Näiden osakkuusyhtiöiden yhteenlaskettu asiakasmäärä kasvoi hieman ja oli vuoden lopussa noin 2,4 miljoonaa.

Kilpailu televiestintämarkkinoilla avautuu Virossa vuonna 2001. Eesti Telekomin yksityistäminen ja omistusrakennemuutokset toteutuivat vuoden aikana suunnitellusti. Uuden omistusrakenteen mukaisesti Eesti Telefon ja Eesti Mobiiltelefon ovat Eesti Telekomin kokonaan omistamia operatiivisia yhtiöitä. Eesti Telekom listattiin helmikuussa 1999 Tallinnan ja Lontoon pörsseihin. Listautumisen yhteydessä osakkeista myytiin noin 24 % kansainvälisille ja virolaisille sijoittajille. Soneran omistusosuus Eesti Telekomista on 24,5 %. Yhtiön pörssikurssi oli vuoden viimeisenä kaupankäyntipäivänä 25 % listautumisen merkintähintaa korkeampi.

Internetin käyttö kasvoi edelleen Virossa. Vuoden lopussa internetin osuus Eesti Telefonin kaikesta paikallisliikenteestä oli noin 30 %. Samalla yhtiön markkinaosuus puhelinverkon kautta tarjottavista internet-palveluista nousi lähes 37 %:iin. Myös Eesti Telefonin liikevaihto jatkoi kasvuaan ja oli vuoden lopussa 154 milj. euroa (127).

Lattelekom in liikevaihto kasvoi noin 17 % edellisvuodesta ja oli 207 milj. euroa (177). Yhtiön tulosta rasitti ministeriön keväinen päätös hinnankorotusten lykkäämisestä sekä maan ajautuminen taloudelliseen lamaan. Vuoden aikana yhtiö jatkoi valmistautumistaan kilpailun avautumiseen vuonna 2003 sekä hinnoitteluun muuttamalla että tuomalla uusia palveluja markkinoille. Neuvotteluja monopoliajan lyhentämisen kompensoinnista jatkettiin valtion kanssa, mutta asiasta ei vielä päästy sopimukseen.

Lietuvos Telekomasin toiminta kehittyi vuoden aikana hyvin. Yhtiön liikevaihto kasvoi noin 14 % ja oli 231 milj. euroa (202). Lisäksi verkon digitalisointiaste nousi 25 %:sta 33 %:iin. Lietuvos Telekomasin monopoliasema päättyy vuoden 2002 lopussa. Kilpailukykyä turvatakseen yhtiö on muuttanut hinnoitteluaan ja tehostanut toimintaansa. Lietuvos Telekomas on myös sopinut matkapuhelintoimintaan liittyvien toimilupien ja omistusten järjestelyistä. Kesällä Liettuan valtio myi noin 5 % omistamistaan 40 %:sta yhtiön osakkeista henkilöstölle. Loppuvuodesta käynnistyi listautumishanke, jolla valtio aikoo myydä loput osakkeistaan kotimaisille ja kansainvälisille sijoittajille vuoden 2000 puoliväliin mennessä.

TietoEnatorin omistus puolittuu

Tieto Corporation Oyj ja ruotsalainen Enator AB yhdistyivät heinäkuun alussa TietoEnator Oyj:ksi. Fuusion varmistamiseksi Sonera sopi Suomen kilpailuviraston kanssa, että se vähentää noin 20 % omistusosuutensa uudesta yhtiöstä puoleen 11.6.2001 mennessä.

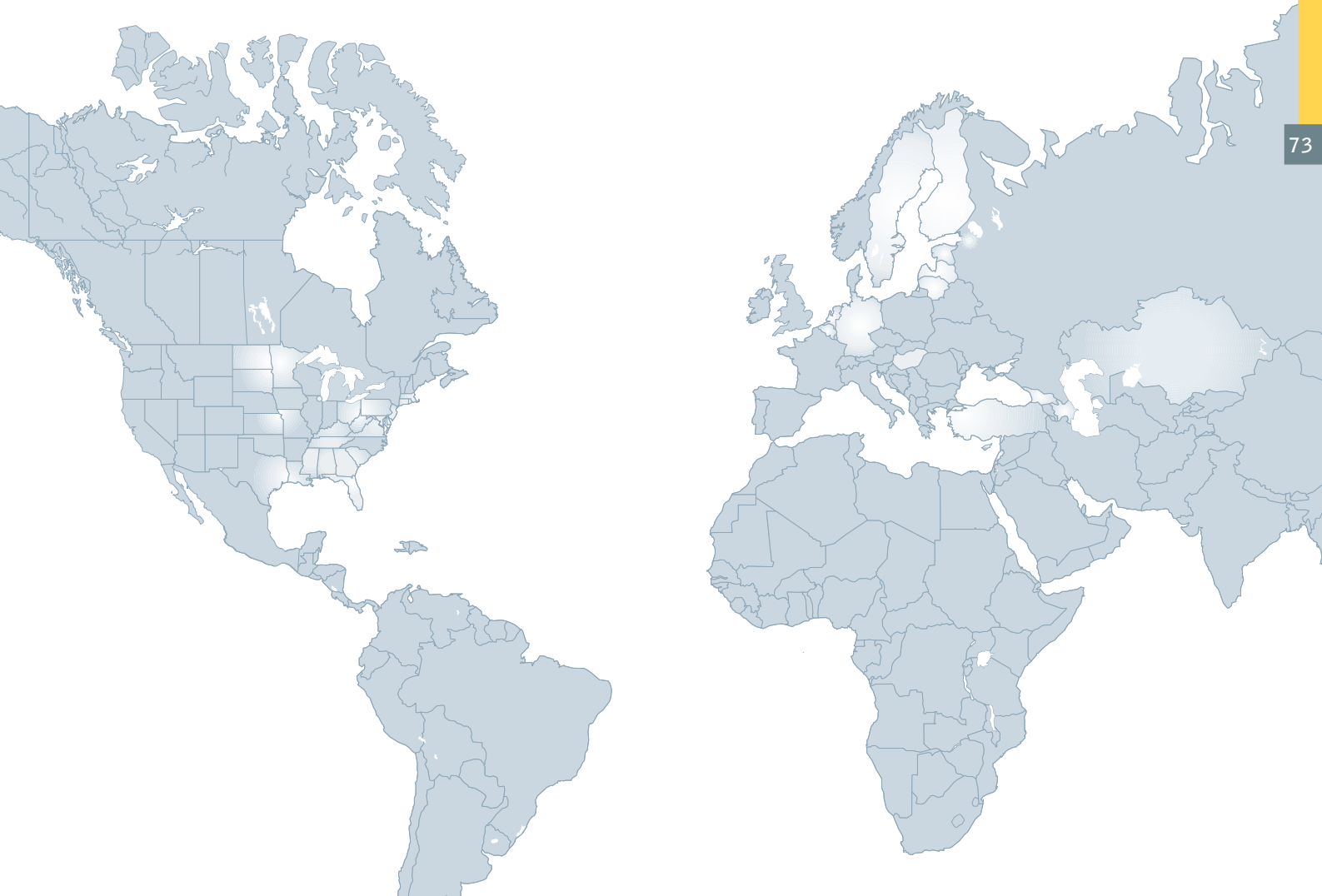
Omistusosuuden vähentämiseen liittyen Sonera on myös luopunut toisesta hallituspaikastaan yhtiössä. Soneran näemyksen mukaan konsernien harjoittama liiketoiminnallinen projektiyhteistyö ei edellytä omistuksellista yhteyttä.

Matkaviestinnän ja kiinteän verkon yhteisyritysten lisäksi kartassa on kuvattu Ruotsin, Saksan ja Benelux-maiden markkina-alueet, joilla Soneran tytäryhtiöt tarjoavat data- ja mediaviestinnän palveluita.

ULKOMAISTEN YHTEISYRITYSTEN MARKKINAKEHITYS

	Liittymien määrä		Kasvu %	Markkinaosuus vuoden 1999 lopussa	Maan liittymätiheys
	31.12.1999	31.12.1998			
Matkaviestintä					
Turkcell, Turkki	5 466 000	2 330 000	135	70 %	13 %
Aerial, Yhdysvallat	423 000	312 000	36	n/a	30 %
Powertel, Yhdysvallat	546 000	295 000	85	n/a	30 %
Pannon GSM, Unkari	668 000	432 000	55	42 %	16 %
Eesti Mobiiltelefon, Viro	244 000	152 000	61	65 %	27 %
Latvijas Mobilais, Latvia	201 000	125 000	61	81 %	10 %
Omnitel, Liettua	196 000	147 000	33	59 %	9 %
North-West GSM, Venäjä	133 000	92 000	45	63 %	1 %
Libancell, Libanon	304 000	248 000	23	48 %	16 %
Yhteensä	8 181 000	4 133 000	98		
Kiinteä verkko					
Eesti Telefon, Viro	510 000	493 000	3	100 %	35 %
Latttelekom, Latvia	732 000	742 000	-1	100 %	30 %
Lietuvos Telekomas, Liettua	1 161 000	1 110 000	5	100 %	31 %
Yhteensä	2 403 000	2 345 000	2		

Markkinaosuudet perustuvat yhtiöiden antamiin tietoihin ja ne on laskettu koko matkapuhelinmarkkinasta lukuun ottamatta Turkcellia, jonka osalta kyseessä on GSM-markkinaosuus.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen

Sonerassa henkilöstön osaamisen kehittäminen on osa liiketoimintasuunnittelua. Henkilöstösuunnitelmien teossa keskitytään strategian kannalta kriittisten osa-alueiden tarkasteluun ja kehittämiseen. Samalla henkilöstöjohtamisen roolia pyritään suuntaamaan kohti liiketoiminnan strategista partneriutta.

Työnantajielikuva kotimaista kärkeä

Kertomusvuonna työsuhteessa oli keskimäärin 9 270 henkilöä, kasvu edellisvuodesta oli 661 henkilöä. Soneraan rekrytoitiin 1 068 uutta, vakituista henkilöä – eniten tuotekehitykseen, myyntiin ja asiakaspalveluun sekä palvelutuotantoon.

Henkilöstön tarve näkyi lisääntyneenä työpaikkailmoitteluna internetissä sekä valikoiduissa sanoma- ja ammattilehdissä. Avointen hakemusten käsittelyyn ja esiselontaan valmistui räätälöity hakijatietokanta, johon jokaisella rekrytoivalla esimiehellä ja häntä rekrytoinnissa avustavalla on vapaa pääsy. Soneran näkyvyyttä kaupan, tekniikan ja tietotekniikan korkeakoulu- ja ammattikorkeakouluopiskelijoiden keskuudessa lisättiin osallistumalla alan merkittävämpiin rekrytointitapahtumiin sekä järjestämällä avainryhmille seminaareja ja yritysvierailuja. Useiden työnantajielikuvatutkimusten mukaan (mm. *Tekniikka & Talous* -lehti) Sonera on noussut kolmen kiinnostavimman yrityksen joukkoon Suomessa.

Uudet tulokkaat käyvät läpi perehdyttämisohjelman, joka sisältää sekä työskentelyä esimiehen ja nimetyn kummin kanssa että ohjattua itseopiskelua. Lisäksi järjestetään tulo-kastapahtumia, joissa tavataan ja keskustellaan konsernin johdon kanssa.

Kompetenssien kehittämisestä menestystekijä

Sonerassa on tehty osaamiskartoituksia systemaattisesti vuodesta 1997 lähtien. Tavoitteena on kartoittaa yhdenmukaisella menetelmällä Soneran henkilöstön osaamista. Osaamisen kartoittaminen ja kehittäminen on tarkoitus nivoa koko konsernissa osaksi tulos- ja kehityskeskusteluja. Osaamisprofiilit tarkastetaan strategiakerroksen yhteydessä.

Kompetenssien hallinta ja kehittäminen on nostettu tärkeäksi osaksi Soneran liiketoiminnan kehittämistä. Kompetenssien ja tiedon johtaminen ovat konsernin menestystekijä jatkossakin, sillä osaaminen ja henkinen pääoma ovat muita kilpailutekijöitä vaikeammin kilpailijoiden kopioitavissa.

Avainosaajiksi nimetyille soneralaisille tarjotaan suunnitelmallisesti kehittymismahdollisuuksia: jokaiselle yhtiötason osaajalle ja liiketoiminta-alueiden osaajalle laaditaan henkilökohtainen kehityssuunnitelma. Avainosaajille tarjotuista valmennusohjelmista ovat paikkansa vakiinnuttaneet Telecommunications College ja Sonera Business School. Telecommunications Collegesta on järjestetty kymmenen kurssia ja sen ovat suorittaneet tähän mennessä noin 300 potenti-

aalia avainosaajaa. Ohjelman tarkoituksena on perehdyttää uudehkot soneralaiset yrityksen liiketoimintaan ja tavoitteisiin sekä lisätä menestymisen kannalta keskeisten osaamisalueiden tieto- ja taitotasoa. Sonera Business School on konsernin sisäinen, kokeneille avainosaajille tarkoitettu oppimisprosessi. Se on osa Soneran strategian muodostusprosessia ja tukee omalta osaltaan yhtiön kansainvälistymistä sekä osaajien verkottumista yli organisaatio- ja maaraajojen. Ensimmäinen Business School käynnistyi vuonna 1996 ja ohjelman on suorittanut noin 200 asiantuntijaa ja esimiestä.

Esimiestyön jäntevöittäminen jatkuu

Sonerassa esimiestyön kehittäminen on jatkuvaa ja pitkäjänteistä toimintaa. Erityisen kehittämisprojektin avulla pyritään jäntevöittämään esimiestyön laadukkuutta ja korostamaan sen merkitystä Soneran menestymiselle. Kertomusvuonna jatkettiin tulos- ja kehityskeskusteluvalmennusta. Esimiestyötä seurataan vuosittain tehtävässä ilmapiiritutkimuksessa esimiesarviointien kautta.

Sonerassa on käytössä kaksi henkilöstöä ja organisaation tilaa selvittävää menetelmää: ilmapiiritutkimus ja lähtöhaastattelu. Poislähteviltä selvitetään lähdön syyt ja motiivit. Ilmapiiritutkimuksella mitataan 30 organisaatioon ja sen toimintaan sekä työskentelyyn ja johtamiseen liittyvää piirretä. Saatujen tulosten perusteella soneralaiset ovat poikkeuksellisen sitoutuneita organisaatioonsa, hyvin kehittämis- ja kehittymishaluisia sekä työhönsä motivoituneita ja vahvasti Soneran tulevaisuuteen luottavia. Valitun strategian ja tutkimuksen tulosten perusteella keskeisimmät kehitystarpeet liittyvät verkostoitumisen parantamiseen, esimiestyön edelleen kehittämiseen sekä muutosprosessin hallintaan.

Optiolainaa tarjottiin koko henkilöstölle

Sonerassa panostetaan henkilöstön motivaatioon ja kannustamiseen. Erityistä huomiota on kiinnitetty palkkausjärjestelmien uudistamiseen, tavoitteiden määrittelyyn selkeyteen sekä Soneran vision ja tavoitteiden muuntamiseen konkreettiseksi toimenpiteiksi, henkilöstön vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseen, sitouttavien kannustejärjestelmien synnyttämiseen sekä henkilöstön osaamisen jatkuvaan kehittämiseen.

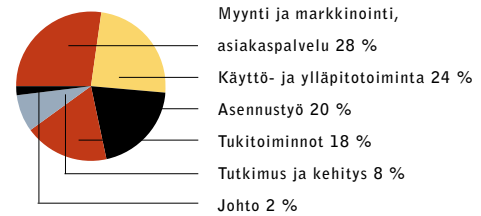
Sonerassa käytettävät palkkausjärjestelmät ottavat huomioon tehtävien vaativuuden sekä henkilön aikaansaannokset. Tehtävien vaativuusarvioinnin pohjana olevien toimenkuvauksien sisältöä laajennettiin aiemmasta. Tavoitteena oli tukea prosessijohtamista sekä lisätä palkkajärjestelmän joustavuutta muuttuvassa toimintaympäristössä. Peruspalkkajärjestelmän lisäksi käytetään suorituksen tai tuloksen mukaan vaihtelevia palkanosia. Koko konsernia koskee tulospalkkiojärjestelmä, jonka perusteella voidaan näihin tulospalkkioihin käyttää enimmillään 6 % palkkasummasta.

Konsernissa otettiin keväällä 1999 käyttöön koko henkilöstöä koskenut optiojärjestelmä. Optiolainaa merkitsi noin 60 % henkilöstöstä. Kaikille tarjottu perussumma oli 1 000 optio-oikeutta ja lisäksi osalle henkilöstöä ja johtoa allokoitiin tätä suurempia, hallituksen hyväksymiä määriä.

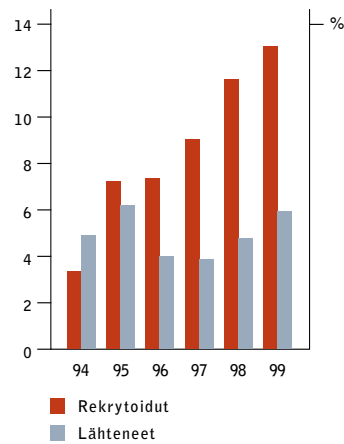
Henkilöstön osaamisen kehittämiseen käytetään noin 10 % palkkasummasta. Kehittämissuunnitelmat laaditaan ja sovietaan vuosittaisissa tulos- ja kehityskeskusteluissa. Yhtiö luo jokaiselle toimintaedellytykset ja mahdollisuudet kehittyä, mutta tarjoaa entistä vähemmän valmiita, yleisiä koulutuspaketteja. Kehittämistoimenpiteet suunnataan sekä yhtiön että henkilön näkökulmasta todettuun tarpeeseen.

Voimakkaana jatkuneen liiketoiminnan muutoksen takia konsernissa oli kertomusvuonna 338 henkilöä, joilta entiset työt loppuivat eikä uudesta ollut heti tietoa. Konsernin hallitun sopeuttamisen toimintamallilla selvitettiin heidän yksilölliset kehittymismahdollisuudet ja tehtiin toimintasuunnitelma. Sen myötä 271 henkilölle löydettiin ratkaisu jo kertomusvuoden aikana: heistä Soneraan sijoittui 110 ja ulkopuolelle lähti 137 ja eläkkeelle siirtyi 24.

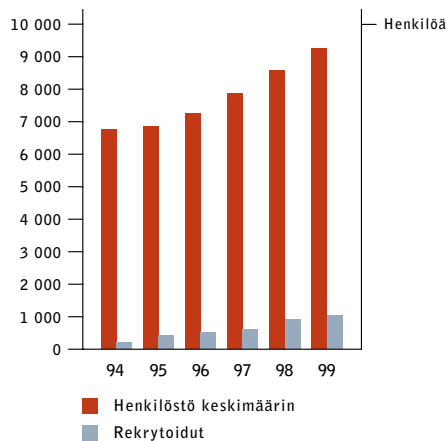
HENKILÖSTÖ TEHTÄVÄRYHMITÄIN 31.12.1999

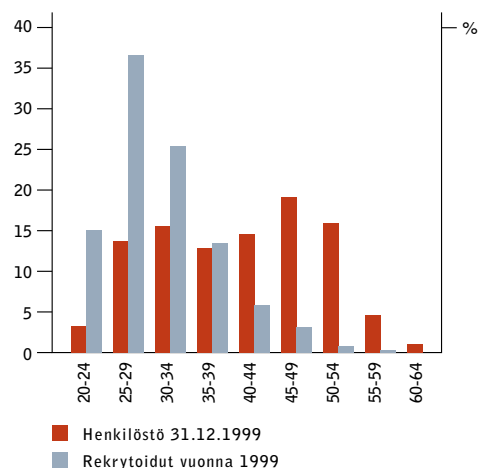
HENKILÖSTÖN VAIHTUVUUS

HENKILÖSTÖN KOKONAISMÄÄRÄ JA REKRYTOINNIT

HENKILÖSTÖN JA REKRYTOINTIEN IKÄJAKAUMA

Hallinto ja liiketoimintaorganisaatio

Sonera Oyj:n johtamisesta vastaavat hallitus ja toimitusjohtaja, joita valvoo hallintoneuvosto.

Hallintoneuvoston nykyiset jäsenet:

	Toimikausi päättyy
Pauli Saapunki, puheenjohtaja, s. 1945, kansanedustaja, Soneran osakkeita 100 kpl	2000
Minna Karhunen, varapuheenjohtaja, s. 1967, toimittaja, ei Soneran osakkeita	2000
Aapo Saari, s. 1944, maanviljelijä, Soneran osakkeita 520 kpl	2000
Liisa Hyssälä, s. 1948, kansanedustaja, Soneran osakkeita 60 kpl	2000
Pirjo-Riitta Antvuori, s. 1945, kansanedustaja, ei Soneran osakkeita	2000
Olavi Tonteri, s. 1944, eversti, Puolustusvoimat, Soneran osakkeita 60 kpl	2000
Leenamajja Ojala, s. 1951, dosentti, Pro Competence Oy, Soneran osakkeita 450 kpl	2000
Tuomas Harpf, s. 1957, toimitusjohtaja, Suomen Viestintärahoitus Oy, ei Soneran osakkeita	2001
Arja Alho, s. 1954, valtiotieteen maisteri, ei Soneran osakkeita	2001
Reino Ojala, s. 1945, erityisavustaja, ei Soneran osakkeita	2001
Helena Vartiainen, s. 1941, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, ei Soneran osakkeita	2001
Tarja Cronberg, s. 1943, maakuntajohtaja, Pohjois-Karjalan liitto, ei Soneran osakkeita	2001
Tapio Hintikka, s. 1942, pääjohtaja, Hackman Oyj Abp, ei Soneran osakkeita	2001
Raimo Kantola, s. 1955, professori, Teknillinen korkeakoulu, ei Soneran osakkeita	2001
Tarmo Eskola, s. 1945, tietoteknologiajohtaja, UPM-Kymmene Oyj, Soneran osakkeita 1 102 kpl	2002
Ritva Rastimo, s. 1939, toimitusjohtaja, Espoon Kauppakamari, Soneran osakkeita 430 kpl	2002
Max Mickelsson, s. 1970, ryhmäsihteeri, Kansallinen Kokoomus r.p., Soneran osakkeita 50 kpl	2002
Erik Lindfors, s. 1946, sihteeri, Metallityöväen Liitto ry, ei Soneran osakkeita	2002
Max Arhippainen, s. 1963, ekonomisti, Pellervon Taloudellinen Tutkimuskeskus, ei Soneran osakkeita	2002
Bjarne Kallis, s. 1945, kansanedustaja, Soneran osakkeita 503 kpl	2002

Hallintoneuvosto

Hallintoneuvostoon kuuluu 15-24 jäsentä, jotka yhtiökokous valitsee kolmeksi vuodeksi. Hallintoneuvosto on jaettu kolmeen ryhmään, joihin kuhunkin kuuluu kolmannes jäsenistä ja jotka valitaan erikseen perättäisinä vuosina. Hallintoneuvoston jäseneksi ei voida valita 67 vuotta täyttänyttä henkilöä.

Hallintoneuvoston päätehtävänä on valvoa Soneran hallintoa ja sitä, että Soneran asioita hoidetaan terveiden liikeperiaatteiden mukaan ja kannattavuutta silmällä pitäen sekä yhtiöjärjestyksestä ja yhtiökokouksen päätöksiä noudattaen. Hallintoneuvosto päättää hallitukselle annettavista ohjeista asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä ja se antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausunnon yhtiön tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä sekä tilintarkastuskertomuksesta. Lisäksi hallintoneuvoston on annettava yhtiökokoukselle lausunto hallituksen selostuksista, jotka on liitettävä hallituksen uusmerkintäehdotukseen, uusmerkintää koskevaan valtuutuspäätökseen, ehdotukseen vaihtovelkakirja- tai optiolainan ottamisesta tai optioiden liikkeellelaskemisesta sekä sulautumis- ja jakautumissopimukseen.

Hallitus

Hallituksen päätehtävänä on johtaa yhtiön toimintaa lain ja yhtiöjärjestyksen mukaan. Hallitus huolehtii myös pääosin niistä tehtävistä, jotka sisältyvät OECD:n suosituksiin sekä Keskuskauppakamarin ja Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton antamiin Corporate Governance -periaatteisiin. Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja heidän lisäksi 3-7 jäsentä, joiden enimmäisikä voi olla 65 vuotta. Nykyiseen hallitukseen kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja neljä varsinaista jäsentä, joista kaksi on henkilöstön edustajia. Hallintoneuvoston puheenjohtajalla on oikeus osallistua hallituksen kokouksiin. Varsinainen yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet ja hallituksen puheenjohtajan vuodeksi kerrallaan.

Tiedot Soneran osakkeiden ja optio-oikeuksien omistuksista perustuvat tilanteeseen 1.3.2000.

Ylhäältä:
Markku Talonen,
Liisa Joronen,
Kari Vilkmán,
Kalevi Alestalo,
Reijo Sulonen
ja Tapio Vaahtokivi.

Markku Talonen, s. 1946, puheenjohtaja, TkL. Toiminut Sonera Oyj:n hallituksen puheenjohtajana vuodesta 1998, ennen jakautumista Suomen PT:n hallituksen puheenjohtajana. Orion-yhtymä Oyj:n toimitusjohtaja ja Orion-konsernin pääjohtaja. Soneran osakkeita 1 732 kpl.

Liisa Joronen, s. 1944, varapuheenjohtaja, ekonomi, KT. Toiminut Sonera Oyj:n hallituksen varapuheenjohtajana vuodesta 1998, ennen jakautumista Suomen PT:n hallituksen jäsen. SOL Palvelut Oy:n hallituksen puheenjohtaja sekä Merita Pankki Oyj:n ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen hallintoneuvoston jäsen. Soneran osakkeita 5 823 kpl.

Kalevi Alestalo, s. 1947, hallituksen jäsen, VTK. Sonera Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 1998. Liikenneministeriön neuvotteleva virkamies. Soneran osakkeita 1 825 kpl.

Reijo Sulonen, s. 1945, hallituksen jäsen, TkT. Sonera Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 1998, ennen jakautumista Suomen PT:n hallituksen jäsen. Teknillisen Korkeakoulun professori. Soneran osakkeita 880 kpl.

Tapio Vaahtokivi, s. 1942, hallituksen jäsen, henkilöstön edustaja, insinööri. Kuulunut Soneran Oyj:n hallitukseen henkilöstön edustajana vuodesta 1998, ennen jakautumista henkilöstön edustaja Telecom Finland Oy:n hallituksessa. Tietoliikenneliiton puheenjohtaja. Soneran osakkeita 817 kpl.

Kari Vilkmán, s. 1951, hallituksen jäsen, henkilöstön edustaja, teleasentaja. Kuulunut Soneran Oyj:n hallitukseen henkilöstön edustajana vuodesta 1998, ennen jakautumista henkilöstön edustaja Telecom Finland Oy:n hallituksessa. Soneran osakkeita 869 kpl.

Hallinto ja liiketoimintaorganisaatio

Konsernin johtoryhmä

Aulis Salin, s. 1938, OTK, DI. Sonera Oyj:n toimitusjohtaja, yhtiön palveluksessa vuodesta 1962. Soneran osakkeita 12 730 kpl, optio-oikeus 75 000 kpl.

Aimo Eloholma, s. 1949, DI. Telecom-liiketoiminta-alueesta vastaava johtaja, yhtiön palveluksessa vuodesta 1974. Soneran osakkeita 12 143 kpl, optio-oikeus 45 000 kpl.

Kaj-Erik Relander, s. 1962, KTM, MBA. Mobile & Media-liiketoiminta-alueesta vastaava johtaja, toimii myös yhtiön talous- ja rahoitusjohtajana 31.3.2000 saakka. Yhtiön palveluksessa vuodesta 1994. Soneran osakkeita 3 000 kpl, optio-oikeus 55 000 kpl.

Jari Jaakkola, s. 1961, sosionomi. Viestinnästä ja sijoittajasuhteista vastaava johtaja. Yhtiön palveluksessa vuodesta 1997. Soneran osakkeita 5 000 kpl, optio-oikeus 40 000 kpl.

Kim Ignatius, s. 1956, ekonomi. Talous- ja rahoitusjohtaja 1.4.2000 alkaen.

Johtoryhmä käsittelee kaikki Soneran hallituksen käsiteltäväksi tai päätettäväksi menevät asiat, avustaa toimitusjohtajaa strategisten ja liiketoimintatavoitteiden täytäntöönpanossa ja koordinoinnissa sekä vastaa konsernin operatiivisesta johtamisesta. Soneran johtoryhmään kuuluu toimitusjohtajan lisäksi neljä muuta johtajaa.

Konsernihallinto

Konsernin talous
Pauli Leppänen

Corporate Finance, Treasury
Esko Rytönen

Lakiasiat
Maire Laitinen

Sidosryhmäsuhteet
Pekka Takala

Johdon palkkaus ja muut etuudet

Soneran hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten, emoyhtiön toimitusjohtajan ja tytäryhtiöiden toimitusjohtajien palkkojen, etujen ja palkkioiden määrä oli 31.12.1999 päättyneellä tilikaudella yhteensä noin 3,1 miljoonaa euroa.

Hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille maksetaan kuukausikorvaus sekä kokouspalkkio. Hallituksen jäsenille palkkioita ei makseta muun kuin jäsenyyden perusteella. Poikkeuksen tästä muodostavat henkilöstön edustajat, joilla on voimassa oleva työsuhde yhtiöön ja jotka saavat normaalin palkkansa työstään sekä siihen liittyvät muut etuudet. Hallintoneuvoston ja hallituksen korvauksista ja palkkioista päättää yhtiökokous.

Soneran johtoryhmän jäsenet ja muut johtajat ovat työsuhhteissa Soneraan ja heidän työsopimuksissaan on sovittu tavanomaisista työsuhdetta koskevista ehdoista, muun muassa palkasta ja työsuhteen päättymisestä. Näiden työsopimusten mukaisesti johtajille maksetaan peruspalkka ja johdon kannustinjärjestelmän mukainen, tulokseen sidottu bonus. Lisäksi kaikki johtajat nauttivat tiettyjä luontoisetuja. Toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten palkoista ja palkkioista päättää hallitus. Muun johdon palkoista ja muista etuuksista päätettäessä noudatetaan "yhden yli" -periaatetta.

Yhtiökokouksen 23.4.1999 hyväksymään koko henkilöstöä koskevaan optiolainaan liittyy ylimmän johdon osalta ehto, jonka mukaan johtajien merkintäoikeuksien käyttö

Liiketoimintaorganisaatio

1.1.2000 alkaen

HALLITUS

TOIMITUSJOHTAJA

JOHTORYHMÄ

MOBILE & MEDIA (KAJ-ERIK RELANDER)	TELECOM (AIMO ELOHOLMA)
<ul style="list-style-type: none"> • Sonera Mobile Operator Business (Matti Makkonen) • Sonera Services (Juha Varelius) • Sonera Enabling Technologies (Harri Vatanen)	<ul style="list-style-type: none"> • Sonera Entrum Oy (Aimo Eloholma) • Sonera Carrier Networks Oy (Jaakko Nevanlinna) • Sonera Solutions Oy (Arvo Kukko) • Teling Oy (Aimo Heikkinen) • Primatel Oy (Pekka Kuustonen)

edellyttää Soneran osakkeen hintakehityksen olevan parempi kuin muiden ennalta määriteltyjen teleyritysten osakkeiden. Optiolainaehdoin liittyy hallitus on asettanut 21.6.1999 kokouksessaan kompensatiokomitean, jonka tehtävänä on valmistella hallituksen päätettäväksi optiojärjestelmään liittyvän vertailuindeksiin muuttamiseen ja soveltamiseen liittyviä asioita. Komitean varsinaisina jäseninä toimivat Markku Talonen ja Kalevi Alestalo, sihteerinä lakiasianjohtaja Maire Laitinen ja asiantuntijana Tero Kivisaari konsernin rahoituksesta.

Soneralla ei ole yritysjohtoon kuuluvilta henkilöiltä saamia. Yritysjohtoon kuuluvat henkilöt tai heidän lähipiirinsä eivät myöskään ole olennaisissa liikesuhteissa yhtiöön.

Sonera Oyj:n hallitus on päättänyt ottaa käyttöön Helsingin Pörssin sisäpiiriohjeen 1.3.2000 lukien.

Valvontajärjestelmät

Yhtiön hallinnon ja liiketoiminnan valvonnasta vastaa yhtiön hallitus. Toimitusjohtajan vastuulla on yhtiön hallinnon ja valvontamekanismien järjestäminen käytännössä. Toimitusjohtaja vastaa myös siitä, että yhtiön toiminnassa noudatetaan lakia, yhtiön toimintaperiaatteita sekä hallituksen antamia ohjeita ja määräyksiä.

Konsernilla on käytössä taloudellista suunnittelua ja seuranta palveleva raportointijärjestelmä. Konsernin liiketoiminnan kehityksestä ja tuloksesta raportoidaan kuukausittain konsernin johtoryhmälle sekä annetaan tiedoksi Sonera Oyj:n hallitukselle. Liiketoimintayksiköt vastaavat oman talousinformaationsa tuottamisesta ja oikeellisuudesta. Konsernin talous vastaa johtoryhmälle ja hallitukselle laadittavien liiketoimintasuunnitelmien ja taloudellisten raporttien ohjeistamisesta, laatii emoyhtiön tilinpäätöksen ja konsernitiilinpäätöksen sekä ohjeistaa tytäryhtiöiden tilinpäätösten laadinnan. Konsernin talous myös määrittelee konsernin yhteiset laskentaperiaatteet, jotka on esitetty konsernitiilinpäätöksen liitetiedossa 1 sivuilla 22-25.

Kattavan sisäisen raportointijärjestelmän ja organisaation toimintaa ohjaavien toimintaohjeiden ohella konsernin sisäisen valvonnan keskeinen osa-alue on systemaattinen ja liiketoimintaprosesseihin integroitu riskienhallinta. Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa ja priorisoida liiketoiminnan tavoitteita uhkaavat keskeisimmät riskitekijät sekä suunnitella ja toteuttaa näiden riskien vastuutus ja valvontamekanismit. Konsernin liiketoimintaan liittyvät merkittävimmät riskit kartoitetaan systemaattisesti ja raportoidaan toimitusjohtajalle neljännesvuosittain.

Konsernin sisäinen tarkastus tukee yhtiön johtoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi sekä seuraa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteiden toteutumista. Sisäinen tarkastus raportoi toiminnastaan Sonera Oyj:n toimitusjohtajalle. Toimitusjohtaja linjaa sisäisen tarkastuksen käytännön toiminnan, joka painottuu systemaattiseen riskienhallinnan tuottamaan tietoon, ulkoisen ja sisäisen raportoinnin luotettavuuden varmistamiseen, sekä konsernin toimintaohjeiden noudattamisen ja toiminnan lainmukaisuuden varmistamiseen.

Yhtiöjärjestyksen mukaan Sonera Oyj:llä on oltava 1-3 tilintarkastajaa, jotka valitaan vuosittain yhtiökokouksessa. Yhtiön tilintarkastajina toimivat KHT-tilintarkastaja Jorma Heikkinen ja KHT-yhteisö KPMG Wideri Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Solveig Törnroos-Huhtamäki. KPMG Wideri Oy Ab vastaa tilintarkastustyön ohjeistuksesta ja koordinoinnista koko konsernin osalta sekä vastaa konsernin suomalaisten tytäryhtiöiden tilintarkastuksesta. Eräitä vähäisiä poikkeuksia lukuunottamatta KPMG-yhteisöt vastaavat myös konsernin ulkomaisten tytäryhtiöiden tilintarkastuksesta. Emoyhtiön tilintarkastajat antavat yhtiön osakkeenomistajille lain edellyttämät tilintarkastuskertomukset sekä raportoivat tarkastushavainnoistaan konsernin johtoryhmälle ja yhtiön hallitukselle. Yhtiön tilintarkastajien suorittamaa hallinnon tarkastusta koskeva lausunto sisältyy tilintarkastuskertomukseen sivulla 53.

Sanasto

ADSL

Datasiirtotekniikka, joka käyttää olemassa olevia kuparikaa-peleita nopeamman liittymän aikaansaamiseksi internetiin ja muihin multimedia- ja datapalveluihin. ADSL-tekniikan siirtonopeus on jopa 2 – 6 megabittiä sekunnissa, mikä on 50 kertaa suurempi kuin tavallisilla siirtotekniikoilla.

ATM (Asynchronous Transfer Mode)

Kanavointi- ja reititysteknologia suurinopeuksista digitaalista viestintää varten. ATM mahdollistaa data-, teksti-, puhe-, video- ja multimediaskaalien samanaikaisen lähettämisen verkon liittytävien välillä vähintään 155 megabitin sekuntivauhdilla.

CDMA (Code Division Multiple Access)

Siirtotekniikka, jota käytetään tulevassa kolmannen sukupolven UMTS-matkapuhelinjärjestelmässä. CDMA:ssa jokainen lähetykselle annetaan ainutkertainen koodi, jolloin useat käyttäjät voivat jakaa saman taajuuskaistan.

Digitaalinen allekirjoitus

Digitaalisen allekirjoituksen avulla sähköisessä muodossa lähetetyn asiakirjan vastaanottaja voi varmistua tiedon alkuperästä eli todentaa tietolähteen. Samoin voidaan varmistaa, että tiedot ovat täydelliset ja koskemattomat, eikä tiedon lähettäjä voi myöskään kiistää lähettäneensä asiakirjaa.

Frame relay service

Dataverkkopalvelu, jota käytetään LAN-lähiverkkojen väliseen tiedonsiirtoon yleistä puhelinverkkoa pitkin.

GPRS (General Packet Radio Service)

Euroopan telestandardointi-instituutin (ETSI) luoma standardi GSM-pohjaista pakettikytkentäistä datasiirtotekniikkaa varten. GPRS:ssä tukiasemat voidaan yhdistää suoraan internetiin ilman kytkentäjärjestelmiä, joita tavallisesti tarvitaan matkapuheluliikenteen kytkemiseksi kiinteisiin verkoihin.

GSM (Global System for Mobile Communications)

Digitaaliseen tiedonsiirtotekniikkaan ja matkapuhelinverkkoarkkitehtuuriin perustuva matkaviestinjärjestelmä, joka mahdollistaa verkkovierailun mm. Euroopassa ja useissa Aasian maissa.

GSM 1800

Standardi 1800 MHz:n taajuusalueella tapahtuvaa matkaviestintää varten.

IP (Internet Protocol)

Internetin käyttämä yhteyskäytäntö verkkojen yhteenliittämiseksi.

ISDN (Integrated Services Digital Network)

Siirtojärjestelmä, joka pystyy samanaikaisesti siirtämään kahta informaatiotyyppiä, kuten puhetta, tekstiä, dataa tai grafiikkaa, yhdellä puhelinlinjalla.

LAN (Local Area Network)

Lähiverkko eli datasiirtoverkko, joka on suunniteltu yhdistämään mikrotietokoneita, työasemia, pientietokoneita, tiedostopalvelimia ja muita tietokonelaitteita paikallisessa ympäristössä tiedostojen, ohjelmien ja erilaisten laitteiden yhteiskäytön mahdollistamiseksi.

NMT (Nordic Mobile Telephone)

Matkaviestintäjärjestelmä, joka otettiin alun perin käyttöön Pohjoismaissa.

Public Key Infrastructure (PKI)

Julkisen avaimen menetelmä. Kokoelma yhtenäisiä turva-standardeja, -prosesseja ja -teknologioita, jonka avulla voidaan luoda, jakaa, hallinnoida ja käyttää varmenteita. Varmenteet edustavat henkilön sähköistä identiteettiä ja mahdollistavat digitaalisen allekirjoituksen käyttämisen erilaisissa tietoverkoissa.

SDH (Synchronous Digital Hierarchy)

Synkroninen digitaalinen hierarkia. Valokaapelitekniikkaan perustuva eurooppalainen standardi suurinopeuksista digitaalista siirtoa varten.

SIM (Subscriber Identity Module)

Matkapuhelimeen laitettava elektroninen kortti, joka tunnistaa verkon tilaajan. Sisältää tilaajan henkilökohtaisen tunnusluvun ja tunnistaa tilaajan verkon.

SMS (Short Message Service)

Lyhytsanomapalvelu eli tekstiviestipalvelu. Käyttäjät pystyvät lähettämään tekstiviestejä matkapuhelimesta toiseen joko suoraan tai viestikeskukseen kautta.

UMTS (Universal Mobile Telephone System)

Kolmannen sukupolven laajakaistatekniikkaan perustuva matkaviestinstandardi, joka tulee korvaamaan GSM-standardin. UMTS käyttää CDMA-teknologiaa ja sillä on riittävä nopeus ja kapasiteetti multimedialähetysten käsittelemiseksi.

Valokaapeli

Siirtokanava, joka on rakennettu erittäin puhtaasta ja tasalaatuisesta lasista, jota pitkin digitaalisia signaaleja lähetetään valopulsseina. Valokaapelin etuja kuparikaapeliin nähden ovat suurempi siirtokapasiteetti ja alhaisempi häirintätaso.

Verkkovierailu (roaming)

Matkapuhelinjärjestelmän ominaisuus, jonka ansiosta verkon asiakkaat voivat käyttää matkapuhelimiään ja puhelinnumeroitaan ollessaan toisen operaattorin verkon alueella.

WAP (Wireless Application Protocol)

Johtava avoin kansainvälinen standardiprotokolla langattomassa verkossa toimiville sovelluksille. WAP on tekninen rajapinta internet-peruspalveluiden tarjoamiselle matkapuhelimien ja muiden langattomien laitteiden kautta.

WDM (Wavelength Division Multiplexing)

Menetelmä, jolla valokaapelitekniikkaan perustuvien siirtojohtojen kapasiteettia monikertaistetaan yhdistämällä aallonpituuksia lähetyspäässä ja erottamalla ne vastaanotto-päässä.

Älyverkko

Televiestintäverkkojen tehokkuutta, automatisointia ja toiminnallisuutta parantava verkkoarkkitehtuurikonsepti. Älyverkot käsittävät yleensä edistyneitä tietokoneohjattuja reititysjärjestelmiä, ja ne mahdollistavat sellaiset kehittyneet ominaisuudet kuten soittajan numeron näytön ja puhepostin.

2 Mbps-yhteys

Suurinopeuksinen siirtojohto, joka yhdistää matkapuhelinverkon tukiasemat kiinteään verkkoon.

Sijoitustutkimus

Ainakin seuraavien pankkien ja pankkiiriliikkeiden analyti-
kot ovat analysoineet Soneraa sijoituskohteena vuonna 1999:

ABG Securities

Anders Bråtenius puh. +44 171 905 5635

Alfred Berg Finland Oy Ab

Robert Sergelius puh. (09) 228 321

Marion Ahlström

Aros Securities Oy

Pontus Grönlund puh. (09) 173 371

Cazenove & Co

Brian Rusling puh. +44 171 588 2828

CAI Chevreux

Jan Dworsky puh. +44 171 621 5100

Conventum Pankkiiriliike Oy

Esa Mangeloja puh. (09) 549 930

Credit Suisse First Boston

Paul Brilliant puh. +44 171 888 8888

Robert Mocatta

Daiwa Europe Limited

Matthew Lewis puh. +44 207 597 8453

D. Carnegie AB Finland

Visa Manninen puh. (09) 618 711

Den Danske Bank

Poul Ernst Jessen puh. +45 3344 0948

Lars Horslund

Deutsche Bank

Andrew Beale puh. +44 171 545 8000

Dresdner Kleinwort Benson

Robert Grindle puh. +44 171 623 8000

Christina Perea

Enskilda Securities AB

Kenneth Graverson puh. +45 3317 7400

Erik Penser Fondkommission

Anna Dellborg puh. +46 8 463 8000

Goldman Sachs International

James Sawtell puh. +44 171 774 1000

Nuno Machado

Hagströmer & Qviberg

Johan Broström puh. +46 8 696 1700

Handelsbanken Markets

Thomas Steen Hansen puh. +45 3341 8200

J.P. Morgan Securities Ltd

Iain Johnston puh. +44 171 600 2300

Emma Warson

Leonia Pankki Oyj

Petri Korpineva puh. 020 425 11

Mandatum Pankkiiriliike Oy

Jussi Hyöty puh. (09) 166 721

Merita Pankkiiriliike Oy

Antti Pietarinen puh. (09) 12 341

Merrill Lynch

Chris McFadden puh. +44 171 772 1521

Victoria Granger

Morgan Stanley Dean Witter

Michael Armitage puh. +44 171 425 8000

Fanos Hira

Opstock Oy

Michael Schröder puh. (09) 404 65

Pankkiiriliike Evli Oy

Sami Sarkamies puh. (09) 476 690

Société Générale

Stefan Sater puh. +33 1 42 13 31 25

Swedbank Markets

Ulf Hellzén puh. +46 8 5859 1447

Williams de Broë

Denis Gross puh. +44 171 410 9170

13D Research, Inc.

Woodley B. Preucil puh. +1 208 726 1565

Valtakunnallinen vaihdenumero:

020401

Sonera internetissä:

www.sonera.fi ja www.sonera.com

Soneran päätoimipaikat

Pääkonttori

Sonera Oyj

Teollisuuskatu 15, Helsinki
PL 106, 00051 SONERA
Puh. 020401 (INT. +358 20401)
Fax 02040 2032
(INT. +358 2040 2032)
e-mail: info@sonera.com
www.sonera.fi

Ruotsissa

Sonera Sverige AB
Finlandsgatan 10
S-16422 KISTA, Sweden
Puh. +46 8 5060 3000
Fax +46 8 5060 6050
www.sonera.se

Belgiassa

Sonera Belgium n.v./s.a.
Lozenberg 23
B-1930 ZAVENTEM, Belgium
Puh. +32 2 714 8686
Fax +32 2 714 8687
www.sonera.be

Alankomaissa

Sonera Nederland B.V.
Rivium Quadrant 58
NL-2909 LC CAPELLE a/d IJSSEL
Netherlands
Puh. +31 10 245 4500
Fax +31 10 202 2892
www.sonera.nl

Saksassa

Sonera Deutschland GmbH
Parsevalstrasse 9 b
D-40468 DÜSSELDORF, Germany
Puh. +49 211 4177 10
Fax +49 211 4177 177
www.sonera.de

Englannissa

Sonera UK Ltd.
8 The Square
Stockley Park Heathrow
Uxbridge, Middlesex
UB11 1FW, UK
Puh. + 44 (0) 20 8 610 6004
Fax + 44 (0) 20 8 610 6804

Venäjällä

ZAO Sonera Rus
Mayakovskogo ulitsa st 22, 2
191104 ST. PETERSBURG, Russia
Puh. +7 812 272 0087
Fax +7 812 275 6712
www.sonera.ru

Yhdysvalloissa

Sonera Corporation U.S.
8700 W. Bryn Mawr,
Suite 800 South
CHICAGO, IL 60631, USA
Puh. +1 773 714 4941
Fax +1 773 714 4910

Tietoja sijoittajille

Varsinainen yhtiökokous

Sonera Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 22.3.2000 klo 16.00 Marina Congress Centerissä osoitteessa Katajanokanlaituri 6, Helsinki.

Yhtiökokoukseen on ilmoitauduttava viimeistään perjantaina 17.3.2000 klo 16.00. Ilmoittautua voi joko kirjeitse osoitteeseen Sonera Oyj, Lakiasiat, PL 106, 00051 SONERA, telefaxilla numeroon 02040 3414, puhelimitse numeroon 02040 5730, 02040 65510 tai 02040 3378 maanantaista perjantaihin klo 9.00–12.00 ja 13.00–16.00 tai sähköpostitse Soneran internet-sivujen kautta osoitteessa: www.sonera.fi.

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on viimeistään perjantaina 17.3.2000 merkitty osakkeenomistajaksi Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon.

Osinko

Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 1999 maksetaan osinkoa 0,12 euroa osakkeelta. Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on osingonmaksun täsmäytyspäivänä 27.3.2000 merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinko maksetaan 3.4.2000.

Osoitteenmuutokset

Osakkaan henkilö- ja osoitetietojen muutokset pyydämme ilmoittamaan siihen arvo-osuusrekisteriin, jossa arvo-osuustili on.

Taloudelliset katsaukset

Soneran vuosikertomus julkaistaan suomen-, ruotsin- ja englanninkielisenä. Vuosikertomuksen voi tilata Soneran konserniviestinnästä, telefax 02040 2032, puhelin 02040 63364. Soneran vuosikertomukseen voi tutustua ja sen voi tilata myös internetistä, www.sonera.fi.

Sonera raportoi taloudellisesta kehityksestään vuosineljänneksittäin.

Vuonna 2000 yhtiö julkaisee osavuosisikatsaukset seuraavasti:

- osavuosisikatsaus tammi – maaliskuulta 26.4.
- osavuosisikatsaus tammi – kesäkuulta 24.7.
- osavuosisikatsaus tammi – syyskuulta 23.10.

Sonera ei paina osavuosisikatsauksiaan, ne ovat saatavissa suomen-, ruotsin-, ja englanninkielisinä internetissä osoitteessa: www.sonera.fi tai faxilla numerosta 02040 2032.

Yhtiön julkaisemat pörssi- ja lehdistötiedotteet ovat myös saatavissa Soneran internet-sivuilta.

Sijoittajasuhteet

Samppa Seppälä

Puh. 02040 63416

e-mail: samppa.seppala@sonera.com

Satu Mustonen

Puh. 02040 3758

e-mail: satu.mustonen@sonera.com

Konserniviestintä, telefax 02040 2032

Teollisuuskatu 15, Helsinki

PL 154, 00051 SONERA

Tietyt tässä vuosikertomuksessa esitetyt lausumat, jotka eivät ole historiallisia tosiasioita, kuten lausumat Soneran johdon näkemyksistä ja odotuksista, ovat tulevaisuudennäkymiin liittyviä kannanottoja. Koska nämä lausumat perustuvat Soneran nykyisiin suunnitelmiin, arvioihin ja ennusteisiin, ne sisältävät riskejä ja epävarmuustekijöitä, jotka saattavat johtaa siihen, että tulokset poikkeavat merkittävästi niitä koskevista arvioista. Tällaisia, tulevaisuutta koskevissa lausumissa esitettyjä tekijöitä, jotka muuttavat tuloksia tai seurauksia merkittävästi voivat muun muassa olla (i) televiestintäpalvelujen, erityisesti matkaviestintäpalvelujen sekä uusien lisäarvopalvelujen, kysynnän taso, (ii) sääntelyn kehitys ja muutokset, (iii) menestys uusilla liiketoiminta-aloilla, joita monia rasittavat merkittävät liiketoiminnan aloituskustannukset sekä pääomasijoitukset, (iv) Soneran kansainvälisten sijoitusten menestys, (v) kilpailutilanne Suomen matkaviestintä- ja kiinteän verkon markkinoilla, hinnoittelu, kilpailijoiden uutuustuotteet ja -palvelut ja muu markkinoiden tilanne, sekä (vi) yleinen taloudellinen tilanne Suomessa ja muissa maissa, joissa Soneran osakkuusyhtiöt toimivat.

Sonera Oyj
Teollisuuskatu 15, Helsinki
PL 154, 00051 SONERA
Puh. 020401, fax 02040 2032
www.sonera.fi

Kotipaikka: Helsinki
Kaupparekisterinumero: 740.009